

Na hehekau

Na hehekau na Aposol Jisas

**Na hakataakoto hakamattua i roto
te launiu nei:**

Na hakattina ana i Jerusalem 1.1—8.3

Na hakattina ana i Judia ia ma Samaria 8.4—
8.25

Te tama Itiopia ku hakatina 8.26—8.40

Pol ku hakatina 9.1—9.31

Na hehekau Pita 9.32—12.25

Pol ku haere i Esia 13.1—14.26

Pol ku vaakai i Jerusalem 14.27—15.35

Pol ku haere i Grik ia ma Esia 15.36—20.38

Pol e noho i Jerusalem 21.1—26.32

Pol e haere i Rom 27.1—28.31

TeAtua ku too Jisas no kkave i te vaelani

¹ Tiofilus, anau nitaataa telauniu kaamata anau raa ki hakari atu na akoako Jisas raa ia ma na mee hakaatoa Aia ni ppena raa ² haere no tae te aho TeAtua ni too Aia no kkave i te vaelani raa. Imua Aia ni too ria no kkave i te vaelani raa, Aia ni akoako ake ma na mahi TeAnana Tapuraa ina tama Aia ni hirihiri kimee mo aposol Aia raa. ³ I roto tipu haa na aho i muri te mate Jisas raa, Aia ni tuu ake i na aposol Aia raa tam-maki na vahao ia ma tammaki na ara ki huri ake te hakamaoni pera ma Aia ku ora. Na tama raa ekkite Aia, tena Aia ki tattara ake na tama raa i te vahi te Hakamaatua ana i te Vaelani raa.

⁴ Na aposol raa ni kkutu hakaatoa te saaita Jisas ni nnoho ma laatou raa, tena Jisas ki kou ake

te tattara emmaha ma, “Auu se oo itaha ma Jerusalem, e meia kootou kinnoho no hakattari kitoo kootou te hoki Anau nitattara aturaa, te hoki te Tamana Anauraa nitattara ma Aia e me kikou aturaa. ⁵ Jon e hakoukou tapu ma tevai, e meia naaho imuriraa kootou e me ki hakoukou tapu ria ma TeAnana Tapu.”

Jisas ku too ria no kkave i te vaelani
(Mak 16.19–20; Luk 24.50–53)

⁶ Jisas e kkuu ma na aposol Aia raa hakaatoa, kito na tama raa ki vahiri ake Tama raa ma, “TeAriki! Teenei te saaita Akoe e me ki kou ake muri te Hakamaatua ana i te Vaelani raa i na tama Israel?”

⁷ Tena Jisas ki meake na tama raa, “Te Tamana Anauraa Hokoia e me kituku te maanatu Aia te saaita na mee nei e me ki kapihi aturaa, ia teenaa seai ma he mee kootou ki illoa te saaita na mee nei e me ki kapihi aturaa. ⁸ Emeia te saaita TeAnana Tapuraa e tae atu kootou raa, tena kootou e me kiisi na mahi kitattara ake na tiputipu Anau raa i roto Jerusalem ia ma i roto Judia ma Samaria ia ma na kina hakaatoa i roto te maarama nei raa.”

⁹ Jisas e tattara ake no oti roo, tena Aia ku too ria no kkave i te vaelani i mua na karemata na tama raa hakaatoa, kito te pukureurehu raa ki haere ake no uhi Jisas, tena na tama raa ku se kkite Tama raa.

¹⁰ Na karemata na tama raa koi ana koi i aruna te saaita Jisas ni too ria no kkave i te vaelani raa, tena te saaita naa koi tokorua na tama e uru na kaukahu makkini ku ttuu ake i te vahi laatou ¹¹ no meake ma, “Na tama i Galili, aiea kootou e ttuu i te kina naa no kirakira i te vaelani naea?”

Jisas tera etooria itaha ma kootou no kave i te vaelani raa e me ki vaakai mai hoki peenei ma kootou ni kkite Aia e haere i te vaelani raa.”

Matias ku too te sao Judas

(Matiu 27.3–10)

¹² Tena na aposol raa ku oo i taha ma te mouna e h homo na Oliv raa no vakkai i Jerusalem, te matakaina e taapiri ake raa. ¹³ Na tama raa kuttae te matakaina raa, tena kikkake iaruna

terum laatou enonnoho raa. Na tama nei ko Pita, Jon, Jems, Andru, Filip, Tomas, Bartolomyu, Matiu, Jems te tama Alfius raa, Saimon te tama iroto te kuturana na tama se hihhai ma Rom ki rorohi Israel raa, tena Judas te tama Jems raa.

¹⁴ Na tama nei e kkutu tahi pera ma he kuturana no lotulotu hakapaa ma na hhine, tena Meri te tinna Jisas raa ia ma na taina hoki Jisas raa.

¹⁵ Na aho imuri raa na hakattina ana raa kukutu kitattara, tena te kooina na tama raa hakaatoa ettae pera huitarau tipu rua na tama, tena Pita kimahike iaruna ma kitattara.

¹⁶ Tena aia kimeake, “Aku taina, tetattara iroto te Launiu Tapu tera Te Anana Tapu raa nitattara ake Devit ite vahi Judas, te tama ni hakattaki mai na tama haeo raa ki hakapiki Jisas raa ku hakamaoni te aho nei. ¹⁷ Judas he tama iroto te kuturana taatou nei, e mee Jisas ni hirihiri hoki tama raa ki uata ma taatou.”

¹⁸ (Judas e too te sui ite haeo aia nippena raa no sui te kerekere. Aia e hina no mate ite kina raa, tena te manava aia raa e mahaa no oo iho na vava raa i aho. ¹⁹ Na tama i Jerusalem raa hakaatoa e llono hea ni kapihi ake

iaa Judas raa, tena ki kanna te kerekere raa ma

ko Akeldama ina tattara laatou, te tattara nei e mee ma, “Te kerekere ni hapu ria te toto.”)

²⁰ “Maitaname te tattara nei emmau iroto te launiu na Rue te Lotu raa ma:

‘Te hare aia raa e me ki tuu vare,

ia se hai tama e me ki noho i roto te hare naa.’

Tena emmau hoki ma,

‘Teeraa tama e me kitoo tesao tetamaraa no uata.’

²¹ ²² Ia tena etau hetama kihukui ma taatou kitakutaku ite vahi te ora muri TeAriki Jisas raa. Tena tetamanaa kihai hoki iroto te kuturana taatou nei ina vahao hakaatoa TeAriki Jisas ni hahaere ma taatou ina kina raa, kaamata mai tesaita Jon Baptis nitakutaku ite vahi te hakoukou tapu raa haere no ttae te saaita Jisas ku too ria i taha ma taatou no haere i te vaelani raa.”

²³ Tena natamaraa ki tini tokorua na taanata: Josep tetama ekannaria ma ko Barsabas raa (na tama e kakanna hoki tamaraa ma ko Jastus), tena Matias. ²⁴ ²⁵ Kito natamaraa kilotu ake ma, “TeAriki, Akoe eiroa na hakataakoto natama hakaatoa, ia tena hurimai maatou ite tokorua nei ma koai tetama Akoe e hirihiri kimee mo aposol kitoo tesao Judas tera ku mate no haere ite kina etau roo ma aia raa.”

²⁶ Kito natamaraa kittahao huhu na hatu ma ki hirihiri hetama itokorua raa, tena te inoa Matias raa ku huri ake. Tena Matias ku hukui ma te sanahuru ma tahi na aposol raa.

2

Te hamai TeAnana Tapu

¹ Te aho te Kai Pentikos raa kutae mai, tena na hakattina ana raa hakaatoa ku hakkutu i te kina hokotahi. ² Te saaita naa koi te vaelaniraa kummuu pera ma hematani haimahi emairi, tena iroto te hare laatou ennoho raa kummuu roo. ³ Tena kioti laatou kukkite na ahi essau pera ma ni arero kuttoha noura vaa aruna na tama hakaatoa iroto te hare raa. ⁴ Te Anana Tapuraa kutau iroto na tama raa hakaatoa, tena na tama raa ku kaamata notattara ina tattara alaa henua tera Te Anana Tapuraa emee laatou kilavaa te tattara.

⁵ Eisi na Jiu ennoho i Jerusalem, na tama nei nitama e oomai na kina hakaatoa iroto te maarama nei, emeia laatou nitama hoki elotu tahi ake Te Atua. ⁶ Te saaita na tama raa ni llono te mmuu raa, tena te kanohenua e rahi raa ku hakkutu ake hakaatoa. Na tama raa hakaatoa ku mahharo roo, e mee laatou ku llono na hakattina ana raa e tattara na tattara na henua laatou raa. ⁷ Na tama raa ku oho roo no mahharo, tena kitattara ma, "Na tama e tattara nei nitama i Galili. ⁸ Emeia teenei taatou hakaatoa ku llono roo na tama raa e tattara i na tattara roo na henua taatou raa. ⁹ Taatou na tama i Partia, ia na tama i Midia, ia na tama i Elam, ia na tama i Mesopotemia, ia na tama i Judia, ia na tama i Kapadosia, ia na tama i Pontus, ia na tama i Esia, ¹⁰ ia na tama i Frigia, ia na tama i Pamfilia, ia na tama i Isip ia ma na tama na matakaina i Libia tappiri i Sairini raa. Tena alaa tama taatou nitama i Rom, ¹¹ tena taatou na Jiu ia ma na tama seai ma ni Jiu tera ku hukui na tiputipu na Jiu raa, tena alaa tama taatou nitama i Krit ia ma Arebia, emeia taatou hakaatoa ku llono na tama raa

e tattara na mee hakanaaniu TeAtua ni ppena raa i na tattara roo taatou.”¹² Na tama raa e oho no kirakira huri, tena ki vahihhiri hokolaatou ma, “Na mee nei e mee maea?”

¹³ Emeia alaa tama e tataussua na hakattina ana raa ma, “Na tama nei e unu no vvare!”

Na tattara Pita

¹⁴ Tena Pita kimahike notuu iaruna ma teeraa sanahuru ma tahi na aposol no tattara hakamaroa ake i te kanohenua raa ma, “Kootou na Jiu ia ma na tama ennoho i Jerusalem raa, kootou ki hakallono mai, tena anau eme ki tattara atu ki illoa kootou te hakataakoto tera ni kapihi mai raa.”¹⁵ Na tama nei se unu no vvare pera ma kootou e hakataakoto raa; teenei ko te sivo koi te tahata.¹⁶ Emeia teenei hea profet Joel ni tattara mai i mua ma,

¹⁷ “TeAtua e mee mai ma:

Teenei hea Anau eme kippena iroto na aho hakaotiraa:

Anau eme kikou iho TeAnana Tapu Anauraa iaruna na tama hakaatoa.

Nataupeara ma na taukupu kootou raa eme ki tattara atu na tattara Anau,

tena na tamatane kootou raa eme kikkite karemata na hakkatu,

tena na taanata mattua kootou raa eme ki isi na miti.

¹⁸ Tena na taanata ia ma na h hine e hehekau Anauraa,

Anau eme kikou ake TeAnana Tapu Anauraa i na tama raa iroto na aho naa,

tena na tama raa eme ki tattara atu na tattara Anau.

19 Anau e me ki huri atu na mirakol ite vaelani
ia ma na mee taualleka ite maarama
i raro nei raa.

Taatou e me ki k kite na toto, te ahi ia ma te koku
e matoru roo;

20 te laa raa e me ki pouri,

tena te maremo raa e me kimmea pera ma
he toto,

i mua te Aho hakanaaniu TeAtua raa e tae mai.

21 He tama peehee e kannake te inoa TeAriki*
ki tokonaki aia,

te tama naa e me ki ora.'

22 Hakallono mai na tattara nei, na tama Israel!
Jisas te tama i Nasaret raa he Tama e isi na mahi
TeAtua tera Aia ni huri atu no k kite kootou
i na mirakol ia ma na mee taualleka Aia ni pena
i na mahi TeAtua raa. Kootou e illoa hokkootou
na mee nei, maitaname na mee raa e kapihi mai

i roto kootou i te kina nei. 23 TeAtua ni hakamoe
te hakataakoto Aia raa no tonu ma kikou atu
Jisas i kootou, tena na tama hai sara raa kutii
Tama raa i aruna te kros ki mate i na rima kootou.

24 Emeia TeAtua e hakamahike Tama raa itaha
ma te mate no hakattana Tama raa itaha ma
na mahi te mate, maitaname te mate selavaa
te ttaohi Tama raa mo karapusi i te kina na tama
e mmate raa. 25 Tena Devit e tattara peenei iaa

Jisas,

'Anau e kite TeAriki e haere i mua anau na vahao
hakaatoa.

Aia e taapiri mai anau, tena anau selavaa
te tipuaina,

26 tena anau e hihia roo i roto anau,

* 2:21 2.21 TeAriki: Na tattara nei e mmau i roto Joel 2.28-32.
Ite Old Testament se isi TeAriki e meia e isi koi Jihova

tena na tattara anau raa ni tattara te hihhia. Ni-
aina ma anau he tama koi,
e meia anau e me ki noho ma te hakatina anau
i TeAtua raa,

²⁷ e mee Akoe selavaa te tiaki Anau ite kina
na tama ku mmate raa;

Akoe selavaa te tiaki te Tama Hehekau haka-
maoni Akoe raa ki para i te kava.

²⁸ Akoe ku oti te huri mai Anau te mateara e haere
i te kina te ora raa,

tena te noho Akoe ma Anau raa e mee roo Anau
no hihia.'

²⁹ Aku taina, anau e me ki tattara
hakamatahua atu kootou i Devit te tuku
hakanaaniu taatou raa. Tama raa e mate
no tanuria, tena tetaruma aia raa koi tuu
ma nataruma taatou raa te aho nei. ³⁰ Devit
he profet, tena aia e iroa hea TeAtua ni tattara ake
aia raa. TeAtua ni tattara hakamaoni ake
iaa Devit pera ma Aia e me ki mee he tama
i na hai mokopuna aia raa ki tuku hoki pera ma
aia raa. ³¹ Devit e kite hea TeAtua e me kippena
i muri raa, tena aia ki tattara ite ora muri
te Mesaia raa te saaita aia ni tattara ma,
'Tama raa selavaa te tiaki ki moe i te kina
na tama ku mmate raa;

te tinotama Aia raa selavaa te para i te kava.'

³² TeAtua ni hakamahike Jisas i taha ma te mate,
tena maatou hakaatoa ekkite te hakamaoni
na mee nei. ³³ Jisas e haere iaruna no noho
ite vahi laua TeAtua te Tamana Aia raa, tena
TeAtua ki kou ake TeAnana Tapu raa pera ma
Aia ni tattara ake raa. Na mee kootou ekkite nei
ia ma na mee kootou ellono raa ko na hoki Aia
e kou mai maatou raa. ³⁴ E mee teeraa seai ma ko

Devit ni haere i aruna i te vaelani raa, e meia aia e tattara ma,

‘TeAtua e meake TeAriki anau raa ma,

Noho i te kina nei i te vahi laaua Anau raa,

³⁵ ki ttaeroo te saaita Anau e tuku na tama e kirilloto Akoe raa iraro na tapuvae Akoe raa pera ma he tuai.’

³⁶ Kootou na tama Israel raa hakaatoa, kootou ki illoa pera ma Jisas kootou nittii i aruna te kros raa ko te Tama TeAtua ni mee pera ma ko TeAriki ia ma te Mesaia kootou raa!”

³⁷ Te saaita te kanohenua raa ni llono na tattara nei, na tama raa ku tipuaina haeo roo, tena ki meake Pita ia ma alaa aposol ma, “Na taina maatou, niaa maatou e me ki ppena?”

³⁸ Kito Pita ki meake na tama raa, “Kootou te tama ma te tama ki ttike i taha ma na hai sara kootou raa, tena kutoo te hakoukou tapu i te inoa Jisas Krai, tena TeAtua e me ki ssirihia na hai sara kootou raa, tena kootou e me ki too TeAnana Tapu, te hoki TeAtua raa. ³⁹ Maitaname TeAtua ni hakamoe te tattara hakamaoni Aia raa ma kootou ia ma na tamalliki kootou raa, na tama e mmao raa ia ma na tama hakaatoa TeAriki TeAtua taatou raa ni kanna ki oo ake Aia raa.”

⁴⁰ Pita e tattara hai mahi ake te kanohenua raa, tena ki meake tammaki hoki na tattara, “Hakamattonu ki selavaa kootou tettiri na hakalono lihu TeAtua e me ki kou ake na tama haeo raa.” ⁴¹ Tammaki na tama e hakattina

na tattara nei, tena ki too te hakoukou tapu, ia tena e toru na simata na tama ku hakapaa ake i te kuturana na hakattina ana raa te aho naa koi.

⁴² Na tama raa ennoho tahi ma na aposol raa

no too na akoako na tama raa, tena ki hukui ma na tama raa no kkai te kai tapu ia ma na lotu.

Te ora na hakattina ana

⁴³ Na aposol raa e ppena tammaki na mirakol ia ma namee taualleka, tena na tama raa hakaatoa ku mahharo. ⁴⁴ Na hakattina ana raa ekkutu tahi hakaatoa, tena kivaevae iroto laatou hokolaatou hea laatou eisiraa. ⁴⁵ Na tama raa ekouake hea laatou ettino ia ma hea laatou eisiraa kisui alaa tama, tena ku vaevae na sileniraa iroto laatou hakaatoa tautari e hia te tama e hihai ⁴⁶ Te aho ma te aho na hakattina ana raa ekkutu pera ma he kuturana iroto te Hare Tapu raa, tena na tama raa ekkai hakaatoa iroto na hare laatou raa. Na tama raa e kaikkai hakaraoi roo, ia ekkai ma te hihhia iroto na hatu manava laatou. ⁴⁷ Na tama raa e hakammaha Te Atua, tena e hihhia i te taualleka na tama roo hakaatoa. Na aho hakaatoa Te Atua e hakapaa ake na tama ku hakattina raa i te kuturana raa.

3

Te tama na vae e mmate raa ku tauareka

¹ He aho hokotahi Pita laaua ma Jon e oo i te Hare Tapu te toru te hiahi, teenaa ko te saaita telotu. ² Eisi te tama na vae aia raa ni mmate roo te saaita aia ni haanau mai raa, tena aia e noho i te totoka e hui ma ko te Totoka Tiputipulaoi raa. Na aho hakaatoa na tama raa e sausau ake te tama raa no hakanoho i te mata totoka raa ki kainonno ake na tama e oo iroto te Hare Tapu raa kikouake ni sileni ma aia. ³ Te tama raa e kite Pita laaua ma Jon ku oo i hare, tena aia ki kainno ake tokorua raa ma

ki kou ake ni sileni ma aia. ⁴ Tena tokorua raa ku kira hakamattonu ake roo i te tama na vae e mmate raa, tena Pita ki meake, “Kira mai maaua!” ⁵ Kito te tama raa ki kikiraa ake tokorua raa, tena aia ekkahu ma tokorua raa e me ki kou ake ni sileni.

⁶ Kito Pita ki meake te tama raa ma, “Anau seisi roo na sileni, e meia anau e me ki kou atu hea anau eisi: i te inoa Jisas Kraias te Tama Nasaret raa, anau e meatu akoe kituu iaruna no haere!” ⁷ Tena Pita ki taohi te rima laaua te tama raa no hakamahike iaruna. Te saaita naa koi na vae ia ma na hukui te tama raa ku iwi te tuu; ⁸ kito te tama raa killee iaruna no ttuu na vae aia, tena kikaamata no haere. Tena te tama raa koo laatou ma Pita laaua ma Jon i roto te Hare Tapu raa. Te tama raa e haere lellee, tena ki hakammaha ake Te Atua. ⁹ Te kanohenua raa ku kuite te tama na vae e mmate raa ku haere, tena laatou ki hakammaha hoki te inoa Te Atua, ¹⁰ na tama raa ku mattino ma teeraa ko te tama e noho no kainonno i te kina te Totoka e Tiputipulaoi raa, tena na tama raa hakaatoa kuoho no mahharo ma hea roo ni kapihi ake i te tama raa.

Na tattara Pita i roto te Hare Tapu

¹¹ Te tama raa koi tataohi koi Pita laaua ma Jon i te kina na tama raa e hui ma ko te Paaro Solomon raa, tena te kanohenua raa ku mahharo no huro atu i te tokotoru raa. ¹² Pita e kite te kanohenua raa, tena aia ki meake na tama raa ma, “Na tama Israel, aiea kootou e mahharo naea? Aiea kootou ettonu mai maatou naea? Kootou ekkahu ma aanei ni mahi maaua hokomaaua ia ma te ttonu tahi maaua raa e mee

te tama nei nolavaa te hahaere? ¹³ Te Atua Abraham, Aisak iama Jekopraa, tena Te Atua na tipuna taatou imua raa nikouake na mahi haimmahi ite vaelaniraa iaa Jisas te Tama Hehekau Aia raa. Emeia kootou ekouake te Tama raa inatama hakamattua raa, tena kootou kihuriake te se hihhai kootou i Tama raa imua nakaremata Pailat iama te saaita hoki Pailat nimaanatu ma kihakattana Tama raa ki haere raa. ¹⁴ Tama raa etapu, ia he Tama tauareka, emeia kootou se hihhai Tama raa, tena kootou kimeake Pailat kippena hea kootou e hihhai, tena kootou kihakasao te tama taa tama raa. ¹⁵ Kootou etaa te Tama e hakattaki taatou ki ora raa, tena Te Atua kihakamahike Tama raa itaha ma te mate, tena maatou ekkite te mate iama te ora muri Tama raa. ¹⁶ Teenei ko te inoa Jisas raa ekoumai na mahi kimee te tama na vae emmate nei kilavaa te hahaere. Hea kootou ekkite no illoa raa e oomai hakaatoa ite vahi te hakattina ite inoa Jisas raa. Kootou hakaatoa kukkite, te tama nei ku tauareka ina hakattina maaua i te inoa Jisas raa.

¹⁷ “Aku taina, te saaita nei anau kuiroa pera ma hea kootou iama natama hakamattua kootou raa nippena iaa Jisas raa ehamai koi itevvare napohouru kootou. ¹⁸ Te Atua ettattaraake na profet Aia raa imua kitattara pera ma te Mesaia raa eme kihakalono llihu, ia tena na tattara Aia raa ku hakamaoni te aho nei.

¹⁹ “Ttike itaha ma nahaisara kootou raa te saaita nei, tena kuvakkai muriake Te Atua kilavaa Tama raa tessirihia nahaisara kootou raa. Kame kootou etauttari, ²⁰ tena Te Atua eme kitokonaki na anana kootou raa kiivi, tena Aia eme kikaunaria atu Jisas

te Mesaia Aia ku oti te hirihiri ma kootou raa.
²¹ Jisas e me ki noho i te vaelani ki ttae roo
 te saaita na mee hakaatoa e oo mai no hoou pera
 ma TeAtua ni tattara ake na profet Aia i mua raa.

²² Moses e tattara ma,

‘TeAriki TeAtua kootou raa e me ki kauna ria atu
 he profet essau pera ma Aia
 ni kauna ria atu anau raa,

tena te Tama naa e me ki hamai i roto koi kootou.
 Tena kootou ki hakallono na tattara hakaatoa Aia
 e tattara atu raa.

²³ Kame he tama se hakarono na tattara
 te Profet naa,

tena te tama naa e me ki havakkee ria i taha ma
 na hakattina ana TeAtua raa hakaatoa,

tena te tama naa e me ki hakalono llihu.’

²⁴ Tena na profet hakaatoa etoo na tattara
 TeAtua raa hakapaa ma Samuel ia ma na profet
 imuri aia tera ni tattara hoki hea e me
 ki kapihi mai i roto na aho nei raa. ²⁵ Te tattara
 e ivi TeAtua ni tattara ake na profet Aia raa
 e tattara i kootou, ia tena kootou i roto hoki
 na tattara hakamaoni TeAtua ni meake na tipuna
 kootou imua raa. Pera ma Aia ni meake
 Abraham ma,

‘Anau e me ki hakatapu na tama hakaatoa
 i te maarama nei raa e mee koi
 na hai mokopuna akoe raa.’

²⁶ Ia tena TeAtua ni hirihiri te Tama Hehekau
 Aia raa, tena ki kauna ria atu te Tama raa
 ki haere atu kootou imua ma ki hakatapu
 kootou, tena kutokonaki kootou kittike itaha
 ma na tiputipu sakkino kootou raa.”

4

*Pita laaua ma Jon ku ttuu i mua na tama haka-
mattua*

¹ Pita laaua ma Jon koi tattara ake koi te kanohenua raa te saaita na maatua raa, tena te purepure hakamaatua na purepure te Hare Tapu raa ia ma na Sadyusi raa ni ttae ake.

² Na tama raa ku se hihhia roo, e mee Pita laaua ma Jon e akoako ake te kanohenua raa pera ma Jisas ku oti te mahike muri itaha ma te mate, tena na tattara nei e huri mai pera ma na tama e mmate raa e me ki mahhike muri no ora.

³ Tena kito na tama raa ki hakapiki tokorua raa no ppono i roto te hare karapusi raa kittae teeraa aho, e mee te mee raa ku haere kipouri.

⁴ Emeia tammaki na tama ni llono na tattara raa ku hakattina, tena te kooina na hakattina ana raa ku hakanuu no tae rima simata na tama.

⁵ Te aho taiao raa na tama hakananniu na Jiu raa, na tama hakamattua raa ia ma na tama poroporo na tuaa raa ku hakkutu hakaatoa i Jerusalem.

⁶ Na tama raa ekkutu ma Anas te pohouru hakanaaniu na maatua raa, tena Kaiafas, tena Jon, Aleksanda ia ma alaa tama i roto te manava na maatua hakananniu raa.

⁷ Na tama raa e meake Pita laaua ma Jon ki oo ake no ttuu i mua laatou, tena laatou ki vahiri ake tokorua ma, "Koorua e mee peehee te tama nei no hahaere? Ni mahi peehee koorua eisi, ia koorua e ttapa roo te inoa aii?"

⁸ Te Anana Tapu raa ku tau i roto Pita, tena aia ki meake na tama raa, "Na tama hakananniu ia ma na tama hakamattua na kanohenua:

⁹ kame kootou e vahiri mai maaua i te mee

tauareka maaua nippena ite tama na vae e mmate nei ia ma te tama nei e tauareka peehee, ¹⁰ tena kootou hakaatoa e tau te illoa, ia na tama hakaatoa iroto Israel etau te illoa pera ma te tama etuu imua kootou nei ku tauareka i na mahi te inoa Jisas Krai te Tama i Nasaret raa: te Tama kootou ni ttii no mate i aruna te kros raa, tena TeAtua ki hakamahike Tama raa i taha ma te mate no ora raa. ¹¹ Jisas ko te tama te Launiu Tapu raa e tattara ma,

‘Te hatu tera kootou na tama hakatuutuu hare raa ni hakahekeheke raa, ko te hatu emmauroo hokoia ina hatu hakaatoa.’

¹² Jisas Hokoia elavaa tetokonaki taatou ki ora; iroto te maarama nei hakaatoa TeAtua se hai inoa hoki peeraa nikou ake na mahi ma ki tokonaki taatou ki ora.”

¹³ Na tama iroto te kuturana raa ku mahharo, emee laatou ekkite Pita laua ma Jon e iviroo tetattara, tena laatou e illoa hoki pera ma tokorua raa nitamavare koi, ia seskul hakaraoi. Tena na tama raa e illoa ma tokorua raa ni hahaere ma Jisas. ¹⁴ Tena na tama raa ku se hai tattara hoki e lave te meake, maitaname laatou kukkite te tama na vae ni mmate raa kuttuu laatou ma Pita laua ma Jon. ¹⁵ Kito na tama raa kimeake Pita laua ma Jon ma kioo iaho ma te hare raa, tena laatou ku kaamata no tattara hemuu hokolaatou. ¹⁶ Na tama raa e tattara ma, “Hea taatou eme kippena ite tokorua nei? Na tama hakaatoa iroto Jerusalem raa ku illoa ma tokorua nei e ppena te mirakol e hainattaa te tama te ppena, ia tena taatou hokotaatou se lavaa te ppura hoki.

17 Taatou ki tattara hakamataku ake tokorua nei ki se lavaa te tattara ake alaa tama hoki i te inoa Jisas, ki se lavaa te mee nei te toha no ttae alaa tama.”

18 Kito na tama raa ki kanna ake tokorua raa ki vakkai ake i hare, tena ki meake tokorua raa ki se lavaa roo te tattara ia ma ku akoako ake na tama i te inoa Jisas. 19 Tena Pita laaua ma Jon ki meake na tama raa ma, “Kootou hokkootou ki ukkui ma he mee peehee e tauareka i na karemata TeAtua: ki hakallono kootou ma ki hakallono TeAtua? 20 E mee maaua ku se lavaa hoki te ppui na maihu maaua ma ki se tattara hea maaua ni kkite ia ma hea maaua ni llono raa.”

21 Tena kito te kuturana na tama hakamattua raa ki tattara hakamataku ake roo tokorua raa, tena kitiaki tokorua raa no oo. Na tama raa ekkite pera ma e hainattaa te kou ake ni hakalono lihu i tokorua raa, maitaname te kanohenua raa ku tattara hakamamaha TeAtua i te mee ni kapihi ake raa.

22 Te tama tokorua raa ni tokonaki no lavaa te hahaere raa kutae tipu haa toe na hetau te matua aia.

Na hakattina ana raa ku lotu ki se lavaa laatou te mattaku

23 Tokorua raa ku hakattana ria ki oo, tena laaua ku vakkai i te kuturana laatou raa no tattara ake hea na maatua hakananniu ia ma na tama hakamattua raa ni meake laaua raa. 24 Na hakattina ana raa ku llono na tattara raa, tena na tama raa hakaatoa ku hakkutu no lotu ake TeAtua ma, “TeAriki, te Tama epena te vaelani, te maarama nei, telottai ia ma na mee roo hakaatoa! 25 Akoe ni tattara ake te tama hehekau Akoe raa, Devit

te tipuna maatou raa ina mahi TeAnana Tapu ma,

‘Aiea na tama seai ma ni Jiu raa e llo to naea?

Aiea na tama raa e penapena na hakataakoto sakkino raea?

²⁶ Na tuku te maarama nei raa e tanattana hokolaatou ki oo no ppuhu,

tena na tama hakamattua raa e kku tu hakaatoa, ki hakataukoti ma TeAtua ia ma te Mesaia Aia raa.’

²⁷ Maitaname Herot laaua ma Pontius Pailat e kku tu hakaatoa i ro to te matakaina erahine i ma na tama seai ma ni Jiu raa ia ma na tama Israel raa ki hakataukoti ma Jisas, te Tama Hehekau e tapu Akoe ni mee mo Mesaia raa. ²⁸ Na tama raa e haku tu ma

kippena ina mahi Akoe raa na mee hakaatoa tera Akoe ni hakamoemairoo imua ma e me ki kapihi mai raa. ²⁹ TeAriki, te saaita nei

Akoe ki hakamaarona na tattara na tama raa e penapena raa, tena ku tokonaki maatou na tama hehekau Akoe nei ki ivi te tattara na tattara Akoe raa. ³⁰ Haaro iho te rima Akoe raa no tokonaki na tama lavvea raa ki taualleka, tena kukou mai ni mahi kippena na mirakol ia ma na mee taualleka maatou e me kippena i te inoa Jisas te Tama Hehekau e tapu Akoe raa.”

³¹ Telotura raa ku masseu, tena te kina na tama raa e kku turaa ku naue. TeAnana Tapu raa ku tau i ro to na tama raa, tena na tama raa ku kaamata no tattara na tattara TeAtua raa, ia e ivi hoki te tattara.

*Na hakattina ana raa ku vaevae na hekau laa-
tou*

³² Na hakattina ana raa hakaatoa e ooro te maanatu hokotahi. Se hai tama laatou e tattara ma na mee aia e ttino raa ni mee koi aia, e meia laatou hakaatoa e vaevae hakaraoi roo na mee laatou e ttino raa ma alaa tama.

³³ Na aposol raa e tattara ma na mahi hai mmahi i te ora muri TeAriki Jisas, ia tena TeAtua e kou ake te hakatapu e rahi roo ina tama raa hakaatoa. ³⁴ Se hai tama i roto te kuturana raa e tuutuu hao. Na tama e ttino na kerekere ia ma na hare raa e kou ake na mee raa ki sui alaa tama, tena kutoo na sileni laatou etoo ina mee raa ³⁵ no kou ake ina aposol raa, tena na aposol raa ku vaevae ake na sileni raa i na tama, tautari e hia te tama e hihai.

³⁶ Tena Josep he tama i roto te hareakina Levi tera ni haanau iho i Saiprus, tena na aposol raa e kakanna te tama raa ma ko Banabas (te inoa nei e mee ma, "Te tama Hakapurupuru"), ³⁷ te tama raa e kou ake te kerekere aia raa no sui alaa tama, tena kitoo na sileni raa no kou ake na aposol raa.

5

Te mmate Ananias laaua ma Safaira

¹ Hetama ehui ma ko Ananias laaua ma Safaira te avana aia raa etoo na mee hakaatoa laaua e ttino raa no kou ake alaa tama kisui. ² Emeia Safaira laaua ma Ananias e tattara notonu ma laaua kitaohi he kooina, tena kou ake na sileni ettoe raa ina aposol raa. ³ Kito Pita ki meake, "Ananias, aiea akoe etiaki Satan ki haere atu i roto akoe no mee akoe ki mariuake TeAnana Tapuraa, tena akoe kittaohi teeraa kooina na sileni

namee akoe nikouake alaa tama kisuiraea?
⁴ Nameeraa nimee akoe ettino imua akoe nikouake nameeraa kisui alaa tama; te saaita na tama raa ku oti te sui namee akoe ettino raa, tena nasileniraa nisilene hoki akoe. Kaa akoe nimaanatu roo peehee ma kippena te maanatu haeo naa? Akoe semee ma akoe emariuake tetama, emeia akoe emariuake TeAtua!”

⁵ Ananias erono koi na tattara nei, tena aia kuhina iraro no mate, tena na tama hakaatoa e llono te mate te tama raa ku mattaku roo. ⁶ Kito na taupeara raa ki oo ake no mmini te tinotama tama raa, tena kissau i aho no tanu.

⁷ Seroroa koi te avana Ananias raa ku haereake iaa Pita, emeia aia seiroa ma hea nikapihiake iaa Ananias raa. ⁸ Tena Pita ki vahiriake te hine raa, “Mee mai, teenei te kooina nasilene hakaatoa akoe ma te avana akoe raa nitoo ina mee koorua nikouake alaa tama kisui raa ma seai?”

Tena Safaira ki meake, “Noo, teenaa te kooina nasilene naa hakaatoa.”

⁹ Kito Pita ki meake Safaira, “Aiea koorua haiavana emannatu ma kihahaate TeAnana Tapu TeAriki naea? Nataupeara nitanu te avana akoe raa kuttuu vahaonei ite totoka, tena na tama raa eme kissau hoki akoe i aho.”

¹⁰ Te saaita naa koi Safaira kuhina iraro imua na vae Pita raa no mate hoki. Na taupeara raa ku oo mai nokkite ma Safaira kumate, tena laatou kissau te tama raa i aho no tanu ite vahi Ananias. ¹¹ Tena na hakattina ana raa hakaatoa ia ma na tama ni llono raa ku mattaku roo.

Na aposol Jisas raa e huri ake na mahi TeAtua

¹² Na aposol raa e huri ake tammaki na mirakol ia ma na mee taualleka no kkite na tama raa. Tena na hakattina ana raa hakaatoa ku hakkutu i te kina te Paaro Solomon raa. ¹³ Na tama seai ma nitama iroto te kuturana nei raa ku mattaku te hukui ake na tama raa, niaina roo ma te kanohenua raa e tattara hakammaha roo i na tama raa. ¹⁴ Tena tammaki na taanata ia ma na hhine ku hakattina i TeAriki, tena ki hukui ake i te kuturana na hakattina ana raa. ¹⁵ Maitaname te kanohenua raa ekkite hea na aposol raa ni ppena raa, tena na tama raa ku sausau iho na tama lavvea raa i te mateara no hakammoe na tama raa iaruna koi na lomoena laatou raa ma kilavaa te inaina Pita raa te raka vaa aruna alaa tama te saaita aia e haere hakaraka raa. ¹⁶ Tena na kanohenua na matakaina e alleha i Jerusalem raa ku mmui ake no kou ake na tama lavvea raa ia ma na tama eisi na tipua iroto laatou raa, tena na tama lavvea raa hakaatoa ku taualleka.

Na aposol raa ku hakalono llihu

¹⁷ Tena te pohouru hakanaaniu na maatua raa ma na tama e huhukui ma aia raa ia ma na tama iroto te kuturana na Sadyusi raa ku manava kkere haero roo i na aposol raa, tena laatou ki tattara ma kippena he mee. ¹⁸ Na tama raa e hakapiki na aposol raa, tena kippono na tama raa iroto te hare karapusi te matakaina raa. ¹⁹ Emeia te poo naa, te ensel TeAtua raa ku taaraki te totoka te hare karapusi raa no hakattaki na tama raa i aho, tena ki meake, ²⁰ "Oo no ttuu iroto te Hare Tapu raa, tena ku takutaku ake te kanohenua raa i te ora

vahao nei raa.” ²¹ Na aposol raa e hakallono, tena te tahata poo roo na tama raa ku oo no uru i roto te Hare Tapu raa, tena ki kaamata no takutaku.

Te pohouru hakanaaniu na maatua raa ma na tama e huhukui ma aia raa ku kannaa ake na tama hakamattua na Jiu raa ki oo ake ki hakkutu hakaatoa, tena na tama raa ki kkkave te tattara i te hare karapusi raa ma ki hakattaki ake na aposol raa no hakattuu i mua laatou. ²² Emeia te saaita na purepure raa ni ttae i te hare karapusi raa, na tama raa ku sekkite na aposol raa, kito na purepure raa ki vakkai no meake na tama hakamattua raa ma, ²³ “Maatou e oo no ttae i te hare karapusi raa, tena maatou ekkite ma tetotoka raa eloki no mmaunni roo, tena na tama lollohi raa ettuu koi i te totoka. Emeia te saaita maatou ni taaraki te totoka raa, maatou ku se hai tama ekkite ihare!” ²⁴ Te saaita na maatua hakananniu raa ia ma te purepure erorohi te Hare Tapu raa ni llono na tattara na tama raa, na tama raa ku mamaanatu tammaki roo ma hea ni kapihi ake i na aposol raa.

²⁵ Tena he tama ku haere ake i hare no meake na tama raa ma, “Hakallono! Na tama kootou ni ppono i roto te hare karapusi raa kuttuu vahao nei i roto te Hare Tapu raa no takutaku ake te kanohenua raa!” ²⁶ Tena te purepure hakamaatua raa ki haere ma na purepure aia raa no too na aposol raa no hakattaki ake. Na tama raa e too hakaraoi koi na aposol raa, e mee laatou e mattaku ma ka oti te kanohenua raa ku maka laatou na hatu.

²⁷ Na purepure raa e hakattaki ake

na aposolraa ihare, tena ki meake na tama raa kirtuu imua na tama hakamattua na Jiu raa, kito tepohuru hakanaaniu na maatua raa ki vahihhiri ake na tama raa.²⁸ Tena te maatua raa ki meake ma, "Maatou e kou atu na tattara hakamattaku ma kootou ki selavaa te akoako ake na tama ite inoa Jisas. Emeia kira ake ma hea kootou e hainaa! Kootou ettoha na akoako kootou raa vaa roto Jerusalem hakaatoa, tena kootou e hihhai ma ki mee pera ma te nei ko maatou e taa te Tama raa no mate!"

²⁹ Tena Pita ma alaa aposol ki meake, "Maatou e me kitau tauri Te Atua, maatou selavaa te tauri te tama.³⁰ Te Atua na tipuna taatou imua raa e hakamahike Tama raa itaha ma te mate imuri kootou nittii Tama raa no mate iaruna tekros.³¹ Te Atua essau Tama raa iaruna no hakanoho ite vahi laaua Aia ki mee mo Tama Hakamaatua ia ma he Tokonaki taatou ki lavaa na tama Israel raa tetteke itaha ma na haisara laatou raa.³² Maatou e kkite karemata na mee nei, tena maatou ma Te Anana Tapu, te hoki Te Atua ni kou ake i na tama e tauri Aia raa."

³³ Te saaita na tama hakamattua na Jiu raa ni llono na tattara nei, na tama raa kulloto haeo roo, tena laatou kumannatu ma kitaa na aposolraa ki mmate.³⁴ Ia tena he Farisi i roto laatou kumahike no tuu iaruna, te inoa aia raa ko Gamaliel, e meia aia he tama poroporo na tuua, tena na tama hakaatoa e hakammaha te tama raa. Gamaliel e meake ma ki hakattaki na aposolraa i aho,³⁵ tena aia ki meake na tama laatou hakamattua raa, "Taatoa na tama hakamattua Israel, taatoa ki hakamattonu hea taatoa e mannatu ma kippena i na tama nei raa."

³⁶ Kootou e mannatu Teudas, te tama ni hakahura mai paa saaita ku oti raa ma aia he tama e hakanaaniu; tena kame e ttae peeraa haa huitarau na tama ni tauttari tama raa. Emeia te tama raa e taia ria koi no mate, tena na tama hakaatoa ni tauttari aia raa ku maaseu, tena hea aia ni kaamata raa ku seai koi. ³⁷ Tena ki oti Judas te tama i Galili raa ku hakahura mai te saaita te paupau na tama raa, tena e tammaki hoki na tama ni tauttari tama raa, e meia tama raa e taia ria hoki no mate, tena na tama ni tauttari aia raa ku maaseu huri. ³⁸ Ia te mee nei, anau e meatu ma taatou selavaa te ppena he mee i na tama nei. Tiaki koi na tama naa! Kame hea laatou e hakamoe ia ma hea laatou e ppena raa e hamai koi te tama, tena te mee naa e me ki haere hoki no seai, ³⁹ e meia kame te mee naa e hamai TeAtua, tena taatou kame setau te ppui na tama naa. Taatou e me kikkite ma taatou e ppuhu koi ma TeAtua!”

Tena na tama hakamattua raa ku tauttari te hakataakoto Gamaliel raa. ⁴⁰ Na tama raa e kanna ake na aposol raa ki oo ake ihare, tena laatou kiriki na tama raa, tena ki tattara hakamataku ake na tama raa ki selavaa hoki te tattara i te inoa Jisas, tena laatou ki hakattana na aposol raa no oo.

⁴¹ Te saaita na tama raa ni tiaki na tama hakamattua raa no oo, na tama raa e hihhia koi, maitaname TeAtua ekkira ma e tauareka koi laatou te hakalono llihu e mee laatou e hehekau i te inoa Jisas. ⁴² Na aposol raa e tauhano koi te takutaku ake te Rono Tauareka Jisas te Mesaia raa na aho hakaatoa i roto te Hare Tapu ia ma i roto koi na hare na tama raa.

6

Tokohitu na tama ki tokonaki na aposol

¹ Tena imuri, te kooina na hakattina ana raa ku haere homo koi notammaki, tena na Jiu e illoa na tattara ha Grik raa ku hakatauttau ma na Jiu ite henua raa. Na Jiu e illoa na tattara ha Grik raa kulloto ma na Jiu raa ehailavvaka i na tautukaha h hine laatou raa i te vahi na sileni evaevvae te aho ma te aho raa.

² Tena kito tesanahuru ma rua na aposol Jisas raa ki hakkutu ake na hakattina ana raa hakaatoa, tena ki meake, "Te mee naa setonu ma taatou ki tiaki na takutaku na tattara TeAtua raa, tena kulollohi koi na sileni." ³ Ia tena aku taina, taatou ki hirihiri e hitu na taanata i roto kootou tera TeAnana Tapuraa etau i roto laatou, ia e atamai hoki, tena taatou kutuku na tama naa ki lollohi na sileni. ⁴ Tena maatou hokomaatou e me ki lotu tahi, tena ku hehekau no takutaku."

⁵ Te kuturana raa hakaatoa e hihhai te hakataakoto na aposol raa, kito na tama raa ki hirihiri Stiven, he tama e isi TeAnana Tapu i roto aia, ia he tama e hakatina mmahi roo, tena Filip, Prokorus, Nikanor, Timon, Parmenas, tena Nikolas tetama i Antiok kumee pera ma he Jiu raa. ⁶ Tena te kuturana raa ki too na tama raa no kou ake i na aposol raa, tena na aposol raa kilotu no hakapiri na rima laatou raa i aruna na tama raa.

⁷ Tena na tattara TeAtua raa ku tauhano koi tettae alaa tama. Te kooina na disaipol i roto Jerusalem raa e haere tammaki koi, tena te kooina na maatua ku hakattina raa e tammaki hoki.

Stiven ku hakapiki ria

⁸ Stiven he tama TeAtua e hakatapu hai mahi roo, tena kikou ake na mahi tama raa kippena na mirakol ellahi ia ma namee taualleka imua na kanohenua. ⁹ Emeia eisi na tama e hakataukaa ma Stiven. Teenei ni Jiu tera ni hehekau ma na tama imua, emeia te saaita nei na tama raa kuttana, tena na Jiu nei ennoho i roto Sairini laaua ma Aleksandria. Na Jiu raa hakapaa ma na Jiu i roto Silisia laaua ma Esia raa ku hakatauttou laatou ma Stiven. ¹⁰ Emeia TeAnana Tapu raa e kou ake te atamai e rahi roo iaa Stiven, tena te saaita aia ni tattara, se hai tama hoki e lavaa te hakatauttou ma aia.

¹¹ Kito na tama raa kisui alaa tama ki tattara ma, "Maatou ellono tetama nei etattara haeo Moses laaua ma TeAtua!" ¹² Na tattara nei e mee te kanohenua raa, na tama hakamattua raa ia ma na tama eporoporo na tuua raa no llotou roo. Na tama raa ku hakapiki Stiven, tena kikkave tama raa no hakatuu i mua te kuturana na tama hakamattua raa. ¹³ Kito na tama hakamattua raa kikou ake na tama i hare raa ki hatu ma malliu laatou iaa Stiven. Na tama raa etattara ma, "Maatou ellono tetama nei etattara haeo te Hare Tapu, ia ma na Tuua Moses raa. ¹⁴ Maatou ellono tetama nei etattara ma Jisas te tama i Nasaret raa e me kiseu te Hare Tapu nei ki maseu, tena ku hakatike na tiputipu hakaatoa tera Moses ni kou mai taatou raa." ¹⁵ Na tama hakaatoa ennoho i te kina raa ku ttonu ake roo iaa Stiven. Na tama raa ku kkite ma na maihu tama raa kussau roo pera ma na maihu te ensel raa.

7

Na tattara Stiven

¹ Tepohouru hakanaaniu na maatua raa e vahiri ake Stiven ma, “Na tattara nei e hakamaoni?”

² Kito Stiven kimeake, “Aku taina ma aku tamana. Hakallono mai anau! Imua Abraham tetipuna taatouraa ni haere nonoho i Haran, TeAtua na mahi hakaatoa raa kutuuake iaa Abraham i Mesopotemia, ³ tena kimeake tamaraa ma, ‘Tiaki na hareakina akoe raa ma te henua akoe raa, tena akoe ku haere i te henua Anau e me ki huri atu akoe raa.’

⁴ “Kito Abraham kitiaki te henua aia raa, tena ki haere nonoho i Haran. Imuri te saaita te tamana Abraham raa ni mate, TeAtua ku meake hoki Abraham kikkene mai i te henua kootou kunnoho nei. ⁵ TeAtua nisekouake he kerekere i roto te henuaraa ma Abraham kittino, ia sehai paa kina hoki Abraham ettino, e meia TeAtua etattara ake hakamaoni ma Aia e mee kikouake te henuaraa ma Abraham, tena te henuaraa e me kimee pera ma he henua Abraham ma na hai mokopuna aia raa. TeAtua ehakamoe tetattara nei ma Abraham te saaita Abraham ni se ki hai tamalliki.

⁶ Teenei hea TeAtua emeake Abraham ma, ‘Na hai mokopuna akoe raa e me kinnoho i te henua na tama ekkee roo, tena na tamaraa e me kimee mo tama hehekau i roto haa huitarau na hetau, tena na tama te henua naa e me kimee hakahaeo roo na hai mokopuna akoe raa. ⁷ Anau e me ki kouake te hakalono llihu na tama tera e mee na hai mokopuna akoe raa mo tama hehekau laatou raa, tena ki oti na hai mokopuna akoe raa ku mee no oo

itaha ma te henua naa no lotulotu mai Anau i te henua nei.’⁸ Kito TeAtua ki meake Abraham kirtuu te hakamaatino etapuraa inataanata pera ma he hakamaatino itetattara eivi Aia raa. Imuri telatapu hokotahi te saaita Aisak ni haanau iho raa, Abraham kirtuu te hakamaatino etapuraa iaa Aisak, tena Aisak kirtuu hoki te hakamaatino etapuraa iaa Jekop tetamariki aia raa, tena Jekop kirtuu te hakamaatino etapuraa i te sanahuru ma rua na taanata aia raa. Te sanahuru ma rua na tipuna taatou tera na tama hakaatoa e illoa raa.

⁹ “Alaa tamatane Jekop kumanava kkere iaa Josep tetaina laatou raa, tena na tama raa ki kou ake Josep i na tama Isip raa ki sui ria pera ma he tama hehekau. Emeia TeAtua enoho ma Josep,¹⁰ tena ki hakattana tama raa itaha ma na hakalono llihu aia raa hakaatoa. Josep ku haere notuu imua tetuku i Isip raa, tena TeAtua emee Josep kituu tauareka roo imua tetama raa, ia e atamai hoki, tena tetuku raa ki mee Josep ki hakamaatua i roto Isip ia ma i roto te hare te tuku raa.

¹¹ “Tena kioti Isip laaua ma Kenan hakaatoa kuttiri te hikkai e haeroo tera emee tamaki na tama no hakalono llihu. Na tipuna taatou raa kuseisi nakai kikkai.¹² Jekop kurono ma eisi nakai i Isip, tena aia kikauna na tamatane aia raa, na tipuna taatou raa ki oo i te horau kaamata roo laatou raa i Isip.¹³ Tena te saaita na tama raa ni vakkai tana rua, Josep ku hakari ake aia hokoia i na taina aia raa, tena tetuku i Isip raa ku mee no iroa te hareakina Josep raa.¹⁴ Kito Josep kikkave te tattara raa

iaa Jekop, te tamana aia raa ki meake te tipu hitu ma rima natama iroto te hareakina aia raa hakaatoa ki oo ake i Isip. ¹⁵ Tena Jekop ki haere Isip, i te henua aia ma na tamatane aia raa e me ki mmate raa. ¹⁶ Na tama raa e kkkave na tinotama na tama raa no tanu i Sekem, iroto te kava Abraham nisui ake na sileni inatama te manava Hamor raa.

¹⁷ “Te saaita Te Atua kumee kihakamaoni tetattara Aia nihakamoe ma Abraham raa ku taapiri kittae, tena te kooina natama taatou iroto Isip raa ku haere no tammaki roo. ¹⁸ Tena ki oti roo he tuku nise iroa mai Josep ku tuku iroto Isip. ¹⁹ Aia ehailaavaka natipuna taatou raa, tena kihai haeo roo natama raa, tena kihakamataku ake natama raa ki tuku natamalliki laatou raa iaho ma nahare laatou raa ki mmate natamalliki raa.

²⁰ “Te nei ko te saaita Moses, hetamariki tauareka roo ku haanau iho. Na maatua aia raa elollohi tetamariki raa iroto te hare laatou raa etoru namarama, ²¹ ia te saaita namatua tetamariki raa nikkave tetamariki raa itaha ma te hare laatou raa, tetaukupu tetuku raa ku ppuru tetamariki raa, tena ki too tetamariki raa pera ma hetamariki roo aia. ²² Natama raa eakoako Moses iteatamai natiputipu Isip raa hakaatoa, tena Moses he tama roo hakamaoni itevahi tetattara ia ma namee aia e ppena raa.

²³ “Moses kuttae tipu haa nahetau tematua aia, tena aia ku maanatu ma ki haere no mmata ma natama Isip raa emee peehee nataina aia natama Israel raa. ²⁴ Tena aia kukite he tama hokotahi etaia ria tetama i Isip, tena aia

ki haere atu ma ki tokonaki te tama raa, tena aia kitaa te tama Isip raa no mate. ²⁵ (Aia ekkahu ma natama Israel raa emee kikkite noilloa pera ma TeAtua eme kitoo aia kihakassao laatou, emeia natama raa seilloa.) ²⁶ Te aho taiao raa Moses kukite tokorua natama Israel eppuhu, tena aia kuhahaivi ma kimee tokorua raa ki tattara hakaraoi. Tena Moses ki meake, 'Koorua kihakallono mai, koorua nitama Israel hakaatoa, kaa koorua eppuhu ma kii aa?'

²⁷ "Kito te tama e taa teeraa tama raa ki unuki Moses i taha, tena ki meake, 'Koai te tama emee akoe kihakamaatua, tena kuhakatonutonu maatou? ²⁸ Akoe e hihai kitaa anau kimate hoki pera ma akoe nitaa te tama Isip raa te aho raa?' ²⁹ Moses e rono koi na tattara nei, tena aia ki tere i taha ma Isip no haere no noho i Midian. Tena aia ku isi e rua na tamalliki taanata i te henua raa.

³⁰ "Tipu haa na hetau kullaka, tena te ensel TeAtua raa kutuu ake iaa Moses i roto te pupu eura itekina etuumahoa taapiri ite Mouna Sainairaa. ³¹ Moses kumaaharo roo ite mee aia ekite raa, tena aia kihare atu notaapiri te pupu raa ma ki kite laoi aia. Tena aia ku rono tere TeAtua raa etattara ma: ³² 'Anau ko TeAtua natipuna akoe raa, TeAtua Abraham, TeAtua Aisak, tena TeAtua Jekop.' Moses ku porepore roo te matakua, tena aia ku se hihai kikkira ake hoki te pupu raa.

³³ "Tena TeAtua ki meake Moses ma, 'Ui na taka akoe naa i taha, emee te kerekere akoe etuu naa he kina etapu. ³⁴ Anau kukite te kanohenua Anauraa ehakalonollihu hae roo i roto Isip. Anau e rono te ttani laatou, tena Anau ku hamai

i raro ki hakassao laatou. Hamai vahao nei, Anau e me ki kauna akoe ki haere i Isip.’

³⁵ “Moses ko te tama te kanohenua Israelraa ni se hihhai. Na tama raa ni vahiri ake ma, ‘Koai te tama e mee akoe ki hakamaatua, tena ku hakatonutonu maatou?’ Moses ko te tama TeAtua e kauna ki rorohi te kanohenua raa, tena te ensel tera ni tuu ake aia i roto te pupu e ura raa e me kitokonaki aia.

³⁶ Moses e hakattaki te kanohenua raa i taha ma Isip, tena ki huri ake na mirakol ia ma namee ellahiroo i roto Isip ia ma i te kina te Moana e Mmea raa ia ma i te kina e tuu mahoaraa i roto tipu haa na hetau.

³⁷ Moses ko te tama ni meake te kanohenua Israelraa ma, ‘TeAtua e me ki kauna ria atu he profet essau pera ma Aia e kauna ria mai anau raa, te Tamanaa e me ki hamai i roto koi kootou.’

³⁸ Tetamane i ehai hoki i roto te kanohenua Israel tera ni kikutu i te kina e tuu mahoaraa, tena aia e tuu i te kina raa ma na tipuna taatou imuaraa ia ma te ensel nitattara ake aia iaruna te Mouna Sainai raa, tena aia ki too na tattara TeAtua e isi te ora raa no hakatae mai taatou.

³⁹ “Emeia na tipuna taatou raa se hihhai ki hakallono tama raa; na tama raa e unuki tama raa itaha, tena kitattara ma laatou ki vakkai koi i Isip. ⁴⁰ Kito na tama raa ki meake Aron, ‘Penapena mai he atua ki hakattaki maatou. Maatou ku se illoa hea e kapihi ake ia

Moses te tama ni hakattaki mai taatou i taha ma Isip raa.’ ⁴¹ Tena ki oti na tama raa ku penapena te hatu tipua essau pera ma he bulmakau, tena ki hoki ake na hoki i te hatu tipua raa, tena kipena te kai e rahiroo ma ki hakammaha

hea laatou hokolaatou ni pena raa. ⁴² TeAtua ku haere itaha ma na tama raa, tena ki tiaki na tama raa ki hakamarumarua na hetuu ite vaelani raa pera ma hea emmau iroto te launiu na profet raa ma,

‘Te kanohenua Israel! Kootou e nnoho tipu haa na hetuu iroto te kina e tuu mahoā, tena na manu kootou e taa raa,

kootou se hoki mai Anau.

⁴³ Teenaa ko te paa hare te atua Molek raa kootou e amoamo, tena te hatu tipua Refan, te hetuu atua kootou raa;

Aanei ni hatu tipua kootou e penapena ma ki lotulotu.

Ia tena Anau eme ki hakaise kootou itaha ki hakahiti roo i teeraa vahi i Babilon.’

⁴⁴ Na tipuna taatou raa e ha haere ma te Paa Hare TeAtua raa iroto te kina e tuu mahoā raa. Te Paa Hare raa epena tautari hea TeAtua ni meake Moses kipena raa, tena ki tautari hoki hea TeAtua ni huri ake tama raa. ⁴⁵ Tena ki oti na tipuna taatou raa ku too te Paa Hare raa i na tamana laatou raa, tena ki amoamo te Paa Hare raa te saaita laatou ni oo ma Josua no too na henua TeAtua ni hakaise na tama na henua raa i taha raa, te saaita na tama Israel raa ni oo atu. Te Paa Hare raa e tuu roo no tae te saaita Devit. ⁴⁶ Devit he tama roo e hakarono, tena TeAtua e hihai roo te tama raa,

kito aia ki kainno ake TeAtua ma ki tiaki aia kipena he hare ma TeAtua Jekop raa ki noho.

⁴⁷ Emeia teeraa ko Solomon e pena te Hare Tapu TeAtua raa.

⁴⁸ “Emeia TeAtua Hakanaaniu i Aruna raa se noho iroto na hare na tama epena ma

na rima laatou raa pera ma hea na profet raa
ni tattara raa:

⁴⁹ TeAriki e mee ma, ‘Te Vaelani ko te Nohorana
Anau,

tena te maarama nei ko te kina Anau e tukutuku
na tapuvae Anau raa.

He hare peehee kootou e me kipena ma
Anau naa?

Teehee te kina Anau e me ki noho naa?

⁵⁰ Aiea te nei sei ma ko Nau e pena na mee nei
hakaatoa?’ ”

⁵¹ Tena Stiven ki meake hoki ma, “Kootou
e vware roo! Na hatu manava kootou raa e pouri,
tena na katarina kootou raa e tturi te hakallono
na tattara TeAtua raa! Kootou e ssau roo pera
ma na tipuna kootou i mua raa, ia kootou hoki
na vahao tahi ekkeu itaha ma TeAnana Tapu!

⁵² Ia e isi te profet tera na tipuna kootou raa
ni se taa no mate? Na tama raa e taa no mmate
na profet TeAtua ni tattara mai i mua roo
i te hamai te Tama Hehekau etonu tahi raa.
Tena te saaita nei kootou e kou ake te Tama raa
i na tama haeo raa, tena kootou kitaa Tama raa
no mate. ⁵³ Kootou ko na tama etoo na tuaa
TeAtua tera na ensel raa ni kou mai raa. Emeia
kootou se tauttari na tuaa raa.”

Na Jiu raa ku maka Stiven na hatu

⁵⁴ Na tama hakamattua raa e nnoho
no hakallono na tattara Stiven raa, tena
na tama raa kulloto haeo roo, tena ki utiuti roo
na paati laatou. ⁵⁵ Emeia TeAnana Tapu raa
ku tau i roto Stiven, tena aia kukkiri i te vaelani
nokite na mahi TeAtua raa ia ma Jisas etuu
i te vahi laaua Tama raa. ⁵⁶ Tena aia ki meake,
“Kira ake, anau e kite te vaelani raa kutaaraki,

tena te Tamariki te Tama nei raa e tuu i te vahi laaua Te Atua.”

⁵⁷ Na tama hakamattua raa kuttani na varo laaou raa, tena kippui na katarina laaou raa ma na rima laaou. Kito na tama raa hakaatoa ki hakaoho ake iaa Stiven raa ⁵⁸ no horo tama raa itaha ma te matakaina raa, tena ki maka tama raa ma na hatu. Na tama e maka raa eui na kaukahu lolloa laaou raa, tena ki kou ake te taupeara te inoa aia raa ko Sol ki rorohi.

⁵⁹ Na tama raa koi maka koi Stiven ma na hatu te saaita aia ni kanna ake Te Ariki ma, “Te Ariki Jisas, too te anana anau.” ⁶⁰ Tena Stiven ki tuturi i raro no kanna ake hakamaroa ma, “Te Ariki! Auu se maanatu ria na hai sara na tama nei.” Aia e tattara ake koi peenei, tena ki mate.

8

¹ Sol e hakatina hoki ma te mate Stiven raa e tonu.

Sol ku haere taa na hakattina ana

Te ahonaa koi te hare lotu i Jerusalem raa kuttiri na hakalono llihu haeo roo. Tena na hakattina ana raa hakaatoa ku maaseu inakina hakaatoa iroto na matakaina Judia laaua ma Samaria raa, emeia na aposol raa ennoho koi se maaseu. ² Eisi na hakattina ana etanu Stiven, tena kitanittani hakamaroa roo i te alloha laaou iaa Stiven.

³ Emeia Sol e hihai ma kiseu na hakattina na hakattina ana raa, tena aia ki haere hakatike na hare raa hakaatoa no horo mai na hakattina ana raa iaho, na taanata ia ma na h hine, tena kippono na tama raa iroto te hare karapusi.

Te Rono Tauareka raa kutakutakuria i roto Samaria

⁴ Na hakattina ana ni maaseu i na kina raa ku oo i na matakaina hakaatoa no takutaku te Rono Tauareka raa. ⁵ Filip e haere no takutaku ake na tiputipu te Mesaia raa i na tama te matakaina Samaria raa. ⁶ Te kanohenua raa e hakallono hakaraoi roo na tattara Filip e tattara raa, tena na tama raa e hakallono no kkite na mirakol te tama raa e ppena raa. ⁷ Tammaki na tipua e ttani na varo laitou no huro itaha, tena tammaki na tama na vae emmate ia ma na tama ni selavaa te hahaere hakaraoi raa ku taualleka. ⁸ Tena te matakaina raa hakaatoa ku hihhia roo.

⁹ He tama te inoa aia raa ko Saimon enoho i te kina raa, tena na paanamu aia raa e mee na tama i Samaria raa no mamannatu tammaki. Tama raa e mee ma aia he tama hakanaaniu, ¹⁰ tena na tama hakaatoa i roto te matakaina e rahi raa, na tama mouruna ia ma na tama mouraro raa ku hakallono roo tama raa. Na tama raa e mee ma, "Saimon e isi na mahi tera taatou e kanna ma, 'na Mahi roo Hakanaaniu raa'." ¹¹ Na tama raa e hakallono tama raa, e mee te saaita roroa roo tama raa e mee laitou no mattaku ma na paanamu aia raa.

¹² Emeia te saaita laitou ni hakattina na tattara Filip i te vahi te Rono Tauareka i te Hakamaatua ana i te Vaelani ia ma Jisas Krai raa, tena na taanata ia ma na hhine raa ku too te hakoukou tapu. ¹³ Saimon hoki ku hakatina, ia te saaita aia ku oti te too te hakoukou tapu raa, tama raa ku se haere no mmao itaha ma Filip, ia aia e mamaharo

i na mirakol ia ma na mee taualleka Filip ni ppena raa.

¹⁴ Na aposol e nnoho i Jerusalem raa kullono ma na tama i Samaria raa ku hakattina na tattara TeAtua raa, tena laatou kikauna Pita laaua ma Jon ki oo i Samaria. ¹⁵ Tokorua raa e oo no ttae, tena laaua kilotu ma na hakattina ana raa ma kilavaa na tama raa tetoo TeAnana Tapu raa. ¹⁶ E mee na tama raa se ki too TeAnana Tapu raa; na tama raa e too koi te hakoukou tapu i te inoa TeAriki Jisas raa. ¹⁷ Kito Pita laaua ma Jon ki hakapiri na rima laaua raa i aruna na tama raa, tena TeAnana Tapu raa ku haere iho no tau i roto na tama raa.

¹⁸ Saimon e kite pera ma na hakattina ana raa ku too hoki TeAnana Tapu te saaita tokorua raa ni hakapiri na rima laaua raa i aruna na tama raa. Tena kito Saimon ki kou ake na sileni iaa Pita laaua ma Jon, ¹⁹ tena ki meake, “Kou mai hoki na mahi naa iaa anau kilavaa na tama anau e hakapiri na rima anau i aruna raa te too hoki TeAnana Tapu.”

²⁰ Kito Pita ki meake Saimon, “Haere ma na sileni akoe naa i te kina te ahi raa, akoe e maanatu ma akoe elavaa tesui na hoki TeAtua raa ma na sileni! ²¹ Akoe se hai kina e hakappai, ia se hai i roto te uata nei, maitaname te hatu manava akoe raa se tonu imua na karemata TeAtua. ²² Tena tike itaha ma te hakataakoto haeo akoe naa, tena akoe kulotuake TeAriki kihaiaroha akoe i na maanatu haeo akoe e isi raa. ²³ E mee anau e kite pera ma akoe e isi na hakataakoto haeo, tena ki noho pera ma he karapusi na hai sara.”

²⁴ Kito Saimon kimeake Pita laaua ma Jon, “Tena koorua ki alloha no lotuake TeAriki ma anau kiselavaa heme namee koorua e tattara raa e kapihi mai anau.”

²⁵ Pita laaua ma Jon ku tattara ake na tattara itevahi TeAtua nitokonaki laaua raa, tena ki takutaku ake na tattara TeAriki raa no oti roo, tena laaua ki vakkai i Jerusalem. Tokorua raa e takutaku ake hoki te Rono Tauareka raa i roto tammaki na matakaina i Samaria te saaita laaua ni vakkai raa.

Filip e akoako ake te tama Itiopia

²⁶ Te ensel TeAtua raa ku tattara ake Filip ma, “Tanattana no haere peeraa ite kupu; ite mateara e kaamata i Jerusalem raa no haere peeraa i Gasa.” (Te mateara nei ku seai te aho nei.)

²⁷ ²⁸ Tena kito Filip ki tanattana no haere. Tena hetanata Itiopia, he tama hakamaatua itevahi na sileni te tuku hine Itiopia raa ku vaakai te matakaina aia raa. Tama raa ni haere i Jerusalem no lotuake TeAtua, tena aia e vaakai i roto te vaka hai wiri aia raa. Aia etere, tena e paupau hakamaroa hoki telauniu profet Aisaia raa.

²⁹ TeAnana Tapu raa ku meake Filip ma, “Haere atu i te kina te vaka raa, tena akoe ku haere hakataapiri atu te vaka naa.”

³⁰ Kito Filip ki tere atu ite kina te vaka raa, tena aia ku rono te tama raa e paupau telauniu profet Aisaia raa. Kito aia ki vahiri ake te tama raa, “Akoe e iroa hea akoe e paupau naa?”

³¹ Tena te tama hakamaatua raa kimeake, “Anau eme ki iroa peehee kame sehaitama etattara hakamatahua mai anau?” Tena aia

ki meake Filip ki kake ake i aruna no noho
i te vahi aia. ³² Teenei te kina aia e paupau
i roto te Launiu Tapu raa,

“Tama raa e ssau pera ma he sipsip na tama
e hakattaki ma ki taa ki mate,
ia e ssau hoki pera ma he punua sipsip
e tuu hemuu te saaita na tama raa e ohe
na huruhuru Aia raa.

Aia se hai tattara roo e hopo te maihu Aia raa.

³³ Na tama raa e hakanapa Tama raa, tena
se hai tama e tuu ma ki tokonaki Tama raa.
Se hai tama e iroa te hakatere iho i te vahi
na tipuna Tama raa,

e mee te ora Aia i roto te maarama nei raa
ku hamai te hakaotioti.”

³⁴ Tena te tama hakamaatua raa ki meake Filip,
“Mee mai, te profet nei e tattara aii? Aia e tattara
aia hokoia, ma aia e tattara iteeraa tama?”

³⁵ Tena Filip ki kaamata no tattara ake, kaamata
na tattara te Launiu Tapu raa, tena ki tattara ake
te tama raa i te Rono Tauareka i te vahi Jisas raa.

³⁶ Na tama raa e huro tauttari te mateara raa
nottiri te kina e isi na vai raa, tena te tama
hakamaatua raa ki meake, “Kira ake na vai raa.
Hea e ppui anau ki se too te hakoukou tapu naa?”

³⁷ [Kito Filip ki meake te tama raa, “Ako e me
ki hakoukou tapu ria kame akoe e hakatina haka-
maoni ma te hatu manava akoe.” Kito tama raa
ki meake, “Anau e hakatina. Anau e hakatina
pera ma Jisas Krais ko te Tamariki Te Atua.”]

³⁸ Tena te tama hakamaatua raa ki meake
na tama raa ki hakamau te vaka raa, tena laua
ma Filip ki ttiho no oo i te kina te vai raa, kito
Filip ki hakoukou tapu tama raa. ³⁹ Tokorua raa

ku o mai itaha ma te vairaa, tena Te Anana Tapuraa kutoo Filip itaha. Te tama hakamaatua raa kusekite hoki Filip, tena aia ku hihia roo no kake te vaka aia raa no tere. ⁴⁰ Filip eoho koi aia kutae i Asdot, tena aia ki haere i Sisaria no takutaku ake te Rono Tauareka raa i na matakaina roo hakaatoa.

9

Sol ku hakatina iaa Jisas

(Na hehekau 22.6-16; 26.12-18)

¹ Te saaita naa Sol ehai na mahi aia ma kitaa natama tauttari Jisas raa ki mmate, te hakataakoto haeo nei e mee roo na tama raa no mattaku. Sol e haere i te pohouru hakanaaniu na maatua raa ² no meake ma ki kou ake ni launiu ki kkave i na hare lotu na Jiu i Damaskus raa pera ma kame aia e kite na tama e tauttari na Tiputipu Te Ariki raa, tena aia ku hakapiki na tama raa hakaatoa; na taanata ia ma na hhine raa no kou ake i Jerusalem.

³ Sol ku taapiri i te matakaina Damaskus, tena te saaita naa koi he maahina e hamai i te vaelani ku maahina hakatike aia. ⁴ Sol ku teiho iraro, tena aia ku rono te reo e tattara ake aia ma, “Sol, Sol! Aiea akoe e mee Anau ki hakalono lihu naea?”

⁵ Kito Sol ki vahiri ake ma, “Te Ariki, koai Akoe?”

Tena te reo raa ki meake, “Anau ko Jisas te Tama akoe e kou ake na hakalono lihu raa. ⁶ Emeia, ttuu i aruna no haere i te matakaina raa, tena he tama e me ki tattara atu akoe hea akoe e me ki ppena raa.”

⁷ Na tama nioo laatou ma Solraa kuttuu hemuu se hai tama roo etattara; na tama raa ellono tereora, e mea laatou sekkite te tama raa. ⁸ Sol ku mahike no tuu i aruna, tena kitaaraki na karemata aia, e mea aia ku se hai mee e kite. Kito na tama raa ki taohi na rima tama raa no hakattaki i Damaskus. ⁹ I roto etoru na aho, Sol se hai mee roo e kite, tena te saaita naa hoki aia ku se kai, ia ku se unu.

¹⁰ Tena he tama e hakatina Jisas enoho i Damaskus te inoa aia raa ko Ananias. Aia e kite karemata roo ma TeAriki e kanna ake aia ma, "Ananias!"

Kito aia ki meake, "TeAriki, te nei anau."

¹¹ Tena TeAriki ki meake Ananias, "Tanattana no haere i te Mateara e Tonuraa, tena i te hare Judas raa akoe ku vahiri ma teehee te tama i Tarsus te inoa aia raa ko Sol. Tama naa e lotu vahao nei, ¹² tena aia e kite karemata hoki ma he tama, te inoa aia raa ko Ananias e haere ake no hakapiri na rima aia raa i aruna aia ma kilavaa aia te kite hakaraoi."

¹³ Kito Ananias ki meake, "TeAriki, tammaki na tama e tattara mai anau na tiputipu te tama naa ia ma na mee aia e ppena i na tama Akoe i roto Jerusalem raa. ¹⁴ Tena Sol e hamai i Damaskus ma na tattara na maatua hakananniu raa ma ki hakapiki na tama e lotulotu Akoe raa."

¹⁵ Tena TeAriki ki meake Ananias, "Haere, maitaname Anau e hirihiri Sol ki hehekau ma Anau ki akoako na tama seai ma ni Jiu raa, na tuku ia ma na tama Israel raa ki illoa i te inoa Anau. ¹⁶ Tena Anau Hokonnau e me ki huri ake tama naa na hakalono lihu hakaatoa aia e me ki too te saaita aia e tattara i te vahi Anau raa."

17 Kito Ananias ki haere no tae i te hare Sol eno hoo ra, tena ki hakapiri na rima aia ra ia runa tamaraa. Tena aia kimeake, "Sol, taku taina, TeAriki e kauna ria mai anau, Jisas Hokoia te Tama nituuatu akoe i te mateara te saaita akoe ni hamai i te matakaina nei ra e kauna ria mai anau kilavaa akoe te kite hakaraoi, tena TeAnana Tapu kutau i roto akoe." 18 Te saaita naa koi heme e ssau pera ma na unahi naikaraa kutteiho itaha ma na karemata Sol, tena aia kulavaa te kite hakaraoi. Sol kumahi ke notuu ia runa, tena Ananias ki hakoukoutapu aia. 19 Tena i muri te saaita aia ku oti te kai, Sol ku mataora hakaraoi.

Sol ku takutaku i roto Damaskus

Sol ennoho hakamarie sellava hoki na aho ma na hakattina ana i Damaskus ra. 20 Tena aia ki haere tahi roo i te hare lotu na Jiu ra, tena ki kaamata notakutaku ake pera ma Jisas ko te Tamariki TeAtua.

21 Na tama hakaatoa e llono na tattara Pol ra ku oho roo no vahihhiri ma, "Te nei sei ma ko te tama e ta na tama elotulotu Jisas i roto Jerusalem? Tena aia ni mee ra se hamai i te kina nei ma te hakataakoto ki hakapiki na hakattina ana ra, tena ku too na tama ra no kka ve i na maatua hakananniu ra?"

22 Emeia na takutaku Sol ra ku o roo no hai mmahi, tena na tattara aia ma Jisas ko te Mesaia ra e matahua roo, tena na Jiu ennoho i Damaskus ra ku se lavaa te sui muri ake na tattara tama ra.

23 Tammaki na aho kullaka, tena na Jiu ra ku hakkutu hakaatoa notattara ma kita Sol

ki mate, ²⁴ e meia e isi na tama e hakari ake Sol te hakataakoto na Jiu raa. Te ao ma te poo na Jiu raa ku lollohi na totoka te matakaina raa ma ki taa tama raa ki mate. ²⁵ Tena he poo hokotahi na tama e tauttari Sol raa ku hakatere iho Sol i raro i te vahi te tauppa raa i roto te kete e rahi.

Sol i roto Jerusalem

²⁶ Sol ku haere notae i Jerusalem, tena ki hahiivi ma ki hukui ma na disaipol Jisas raa. Emeia na tama raa se hakattina ma Sol he disaipol, tena laatou e mattaku hoki tama raa. ²⁷ Kito Banabas ki haere ake no tokonaki Sol, tena ki too te tama raa no kkave i na aposol raa. Tama raa e tattara hakamatahua ake na tama raa pera ma Sol e kite TeAriki i aruna te mateara, tena TeAriki e tattara ake tama raa. Banabas e tattara ake hoki na mahi Sol ni takutaku i te inoa Jisas i roto Damaskus raa. ²⁸ Kito Sol ki nnoho ma na tama raa, tena ki haere na kina hakaatoa i roto Jerusalem raa no takutaku ma na mahi i te inoa TeAriki. ²⁹ Sol e tattara, tena ki hakataukoti hoki ma na Jiu tera e illoa na tattara ha Grik raa, tena na tama raa ku hahiivi ma ki taa tama raa ki mate. ³⁰ Te saaita na hakattina ana raa ni llono te mee nei, na tama raa kutoo Sol no kkave i Sisaria, tena kikauna tama raa no haere i Tarsus.

³¹ Te saaita naa na hare lotu hakaatoa i roto Judia, Galili ia ma Samaria raa ku nnoho taravare roo. E mee TeAnana Tapu raa ku tokonaki na hare lotu raa, tena na hakattina ana raa ku oo no tammaki roo, ia e lotulotu tahi ake hoki TeAriki.

Pita e tokonaki Ainias no tauareka

³² Pita e haere hakatike na matakaina hakaatoa, tena he saaita hokotahi aia ku haere no mmata natama e hakattina TeAtua ennoho i Lida raa. ³³ Tena aia ettiri te tama hokotahi te inoa aia raa ko Ainias. Na vae tamaraa emmate, tena iroto evaru na hetau Ainias selavaa temahike itaha ma temoena aia emoemoe raa. ³⁴ Tena Pita ki meake tamaraa, "Ainias, Jisas Kraiss e mee akoe no tauareka. Tuu iaruna no hhatu te moena akoe emoemoe naa." Te saaita naa koi Ainias kumahike no tuu iaruna. ³⁵ Natama hakaatoa ennoho i Lida ia ma Saron raa kukkite tamaraa no hakattina i TeAtua.

Pita e tokonaki Dokas

³⁶ Eisi te hine enoho i Jopa te inoa aia raa ko Tabita, tena aia he tama e hakatina. (Te inoa aia ha Grik raa ko Dokas.) Aia e ppena tahi na mee taualleka, tena ki tokonaki hoki na tama e tutuu haero raa. ³⁷ Te saaita naa hoki Dokas kulaavea no mate. Natamaraa e hakoukou te tinotama tamaraa, tena kikkave no hakamoe iterum iaruna raa. ³⁸ Ia Jopa semmao hoki itaha ma Lida, tena te saaita na hakattina ana raa nillono ma Pita enoho i Lida, natamaraa kukauna tokorua natama kioo nomeake Pita ma, "Ako e kiaroha koi no hamai vave roo." ³⁹ Kito Pita kitanattana no oo laatou ma natamaraa. Pita ku tae atu, tena natamaraa kitoo aia no kkave iterum iaruna raa, tena na tautukaha h hine raa hakaatoa etanittani no muimui ake Pita, tena kihuri ake na kaukahu ia ma na kaukahu matoru Dokas nitui te saaita aia koi ora raa. ⁴⁰ Kito Pita ki hakaise na tamaraa hakaatoa ia ho, tena kituturi iraro nolotu, tena aia kihuri nomeake te tinotama raa,

“Tabita, mahike i aruna.” Tena Dokas ki taaraki na karemata aia raa, tena tesaaita koi aia nikitte Pita raa, aia kumahike no noho i aruna.

⁴¹ Tena Pita ki haaro atu no tokonaki tama raa no hakamahike i aruna. Kito Pita kikanna ake na hakattina ana raa hakaatoa hakapaa ma na tautukaha h hine raa, tena Pita ki kou ake Dokas te tama ku ora hakaraoi raa i na tama raa.

⁴² Te rono nei kuttoha i na kina hakaatoa i roto Jopa, tena tammaki na tama ku hakattina i TeAriki.

⁴³ Pita enoho i Jopa tammaki na aho ma Saimon, te tama e hehekau no tanattana na kiri na manu raa ki pena alaa mee hoki.

10

Pita laaua ma Kornilius

¹ Hetama enoho i Sisaria te inoa aia raa ko Kornilius, tena aia ko te soldia hakamaatua te kautana na soldia na tama raa e kanna ma, “Na Soldia Itali raa.” ² Kornilius he hakattina ana, tena aia ma na hareakina aia raa hakaatoa e lotulotu TeAtua. Aia e ppena hoki tammaki na mee kitokonaki na Jiu tera e tutuu haeroa, ia elotu tahi hoki TeAtua.

³ He aho hokotahi te mee raa kame ku tae te toru te hiahi, tena Kornilius ekite karemata pera ma aia emitiraa, tena aia ekite roo te ensel TeAtua raa e haere ake i hare no kanna ake ma, “Kornilius!”

⁴ Kito Kornilius kikkira hakamattonu ake roo te ensel raa ma temataku, tena aia ki meake, “TeAriki, hea?”

Tena te ensel raa ki meake, “TeAtua e hihia roo na lotu ia ma na uata taualleka akoeraa, tena

Aia e tanattana kikouatu hea akoe e hihai.
⁵ Tena kauna he tama te saaita nei ki haere i Jopa no mmate tetama te inoa aia raa ko Saimon Pita. ⁶ Tama raa e noho laaua ma Saimon te tama e hehekau no tanattana na kiri na manu tera e noho taapiri te lottai raa.”

⁷ Te ensel raa ku haere itaha, kito Kornilius ki kanna ake e rua na tama hehekau i roto te hare aia raa ia ma te soldia. Te soldia nei he tama hoki e ppena na tiputipu TeAtua e hihai raa, tena na vahao hakaatoa aia e nniiti tahi roo ma Kornilius. ⁸ Kornilius e tattara ake na tama raa hea aia ni kite raa, tena aia ki kauna na tama raa ki oo i Jopa.

⁹ Temee raa kame kutae telaalatea te aho taiao raa, tena tokotoru raa ku oo atu no tappiri i Jopa, ia te saaita naa hoki Pita ku kake i aruna te tauhuhu te hare raa ma ki lotu. ¹⁰ Pita ku hikai, tena aia ku hihai roo ma ki kai he mee. Na tama i te hare raa e tanattana na kai, tena Pita e kite karemata pera ma aia e miti. ¹¹ Pita e kite te vaelani raa kutaaraki, tena he mee e ssau pera ma he paamaro e rahi ettaohi ria na mata e haaraa ku hamai iraro i te maarama nei. ¹² Tena tammaki roo na manu hahaere, na manu tottoro ia ma na manulelee kaittama e mmoe i aruna te mee raa. ¹³ Tena te saaita naa koi te reo raa ku tattara ake Pita ma, “Pita, mahike i aruna no taa he manu no kai.”

¹⁴ Kito Pita ki meake, “Te Ariki! Anau se hai vahao roo e kai na manu e matakere tera se tau te tama te kai. E hai nattaa roo anau te mee peena!”

¹⁵ Tena te reo raa ku tattara hakaraoi ake hoki iaa Pita ma, “Auu se mee ma na mee raa e matakere te saaita TeAtua ku oti te mee

ma namee raa e matahua.” ¹⁶ Te mee nei e kapihi mai anau e toru na vahao, tena ki oti te mee raa ku vaakai muri i te vaelani.

¹⁷ Pita koi mamaanatu koi te hakataakoto te mee raa, tena te saaita naa hoki na tama Kornilius ni kauna ria ake raa ku illoa hoki te kina te hare Saimon raa etuu, tena na tama raa ku oo ake nottuu imua tetotoka te hare raa.

¹⁸ Kito na tama raa kikanna ake ihare no vahiri ake ma, “Eisi tetama ennoho ma kootou te inoa aia raa ko Saimon Pita?”

¹⁹ Pita koi mamaanatu koi ma ki iroa aia te hakataakoto te mee raa, tena Te Anana Tapu raa ki meake ma, “E toru na tama e oo mai no mmata akoe.” ²⁰ Ia tanattana no tiho iraro, tena auu sekkaro te oo ma na tama naa, e mee Anau e kauna ria mai na tama naa. ²¹ Kito Pita ki tiho i raro no meake na tama raa ma, “Anau ko te tama kootou e sесе. Kootou e oo mai noaa?”

²² Kito na tama raa ki meake, “Kornilius, te tama hakamaatua maatou raa e kauna ria mai maatou kioo mai. Aia he tama tauareka tera elotu tahi Te Atua, tena na Jiu raa hakaatoa e hakammaharoo tama raa. Te ensel Te Atua raa e meake tama raa kiaru mai akoe ki haere ake i te hare aia raa, ki rono aia ma ni tattara peehee akoe e me ki tattara ake aia raa.” ²³ Kito Pita ki meake na tama raa kioo ake ihare, tena ki meake na tama raa kinnoho tepoo naa i te hare raa.

Te aho taiaoraa aia kutanattana no oo ma na tama raa, tena eisi na hakattina ana i Jopa e oo hoki laatou. ²⁴ Teeraa aho roo Pita kutae i Sisaria, tena Kornilius hakapaa hoki ma nallave ana aia raa ia ma na soalaoi aia ni meake ki oo ake raa e nnoho no hakattari Pita.

²⁵ Te saaita Pita ku taapiri ki uru i hare, Kornilius

ku hamai no ttiri tama raa, tena kiteiho iraro no tuturi i mua Pita. ²⁶ Emeia Pita e hakamahike tama raa, tena kimeake, “Tuu iaruna, anau he tama koi peenaa ma akoe naa.”

²⁷ Pita e haere tattara ake Kornilius te saaita laaua nioo i roto hare no krite tammaki roo na tama e hakkutu. ²⁸ Kito Pita kimeake na tama raa, “Kootou hokkootou e illoa roo pera ma na Jiu ite vahi na tuua laatou raa selavaa te hakapaa ma na tama seai ma ni Jiu raa. Emeia TeAtua e huri mai anau pera ma anau selavaa te hakataakoto ma e isi na tama se matahua ia ma e hai sara. ²⁹ Tena te saaita kootou ni aru mai anau raa, anau e hamai koi se isi hoki te maanatu. Ia tena anau e me ki vahiri atu kootou ma kootou ni aru mai anau kiaa?”

³⁰ Tena Kornilius kimeake, “E toru na aho kullaka te hiahi te saaita peenei, anau elotu i roto te hare anau raa. Te saaita naa koi he tama e uru na hekau e kivakiva ku tuu mai i mua anau, ³¹ tena ki mee mai, ‘Kornilius! TeAtua ku rono te lotu akoe raa, tena e kite hoki te tokonaki akoe na tama hakaalloha raa. ³² Kauna ria he tama ki haere i Jopa no mmata te tama te inoa aia raa ko Saimon Pita. Te tama naa e noho ite hare Saimon te tama e hehekau no tanattana na kiri na manu e noho taapiri te lottai raa.’ ³³ Tena anau se nnahe hoki te aru atu akoe ki hamai, ia tena akoe e tauareka roo no hamai. Tena maatou hakaatoa e hakkutu i te kina nei i na mahi TeAtua no hakattari ki hakallono ma ni tattara peehee TeAtua e kou atu akoe ki tattara mai maatou.”

Na tattara Pita

³⁴ Kito Pita ki kaamata no tattara ake ma, “Te saaita nei anau kuiroa te hakamaoni pera

ma telaoi TeAtua e huri ake na tama roo hakaatoa raa e ssau koi. ³⁵ TeAtua e hihai na tama na henua hakaatoa tera elotulotu Aia raa, tena kippena na mee e ttonu, niaina ma laatou e ttipu peehee. ³⁶ Kootou e illoa na tattara Aia ni kou atu kootou na tama Israel raa. Aia e takutaku atu na tattara te Rono Tauareka te noho laoi raa i na mahi Jisas Krais, TeAriki taatou hakaatoa raa. ³⁷ Kootou e illoa na mee ellahi ni kapihimai i roto Israel raa hakaatoa, kaamata mai i Galili, imuri Jon nitakutaku atu na tattara ite vahi te hakoukou tapu raa. ³⁸ Kootou e illoa TeAtua e hakatapu Jisas Krais te Tama i Nasaretraa ma TeAnana Tapu ia ma na mahi. TeAtua e noho ma Tamaraa, tena Aia e haere nakina roo hakaatoa no haere ppena na mee taualleka, tena kitokonaki na tama hakaatoa ennoho iraro na mahi Satan raa. ³⁹ Maatou ko na tama ekkite karemata roo na mee hakaatoa tera Jisas nippena i roto Israel ia ma Jerusalem raa. Tena kioti na tama raa kittii Tamaraa iaruna tekros no mate. ⁴⁰ Emeia imuri e toru na aho, TeAtua ku hakamahike Tamaraa itaha ma te mate, tena Tamaraa kituu mai maatou. ⁴¹ Tamaraa setuu ake na tama hakaatoa, e meia Tamaraa etuu ake na tama TeAtua ko na hirihirimai avare raa, teenaa ko maatou na tama ekkai, ia e unu ma Tamaraa te saita Aia ni mahike muri no ora raa. ⁴² Tena Aia e tattara mai maatou ma ki takutaku ake te Rono Tauareka raa ina kanohenua, tena kutattara hakamatahua ake pera ma Aia ko te Tama TeAtua e tini ki hakatonutonu na tama e ora ia ma na tama kummate raa. ⁴³ Na profet hakaatoa ni tattara i te vahi Tama raa, na tama raa e tattara ma na haisara na tama hakaatoa e hakattina

Tama raa e me ki ssorohia i taha i na mahi te inoa Tama raa.”

Na tama sei ma ni Jiu raa ku too hoki TeAnana Tapu

⁴⁴ Pita koitattara koi, tena TeAnana Tapuraa ku haere iho notau i roto na tama hakaatoa tera e hakallono aia etattara raa. ⁴⁵ Na hakattina ana na Jiu ni o mai ma Pita i Joparaa ku mahharo roo, e mee TeAtua e kou ake te hoki TeAnana Tapuraa ina tama sei ma ni Jiu raa hoki. ⁴⁶ E mee laatou kullono na tama raa e hakammaha ake TeAtua i na tattara alaa henua. Tena Pita ki meake, ⁴⁷ “Na tama nei kutoo TeAnana Tapuraa pera ma taatou ni too raa hoki. Kaa koai hoki elavaa te ppui na tama nei ki se hakoukou tapuria ma te vai?” ⁴⁸ Kito Pita ki meake ma na tama raa ki too te hakoukou tapu ite inoa Jisas Krai. Tena na tama raa ki kainno ake Pita ki noho ellava na aho ma laatou.

11

Pita e kou ake na tattara aiaraa ite lotu i Jerusalem

¹ Na aposol Jisas raa ma alaa hakattina ana i roto Judia ku llono ma na tama sei ma ni Jiu raa ku too hoki na tattara TeAtua raa. ² Pita ku haere i Jerusalem, tena na tama e hihhai ma na tama sei ma ni Jiu ki tuu te hakamaatino e tapuraa ku tattara sosomei ake Pita ma, ³ “Akoe e noho i roto na hare na tama sei ma ni Jiu seisi te hakamaatino TeAtua raa, tena akoe e kkai hoki ma na tama raa.” ⁴ Kito Pita ki kaamata ake roo

te kaamata no tattara ake na tama raa na mee roo hakaatoa ni kapihi ake raa:

⁵ “Te saaita anau nilotu ite matakaina Jopa, anau e isi te kite anau. Anau e kite karemata roo te mee e ssau pera ma hepaamaro ettaohiria na mata e haaraa e hakatere iho iraro itaha ma te vaelani. Tena te mee raa e hamai no hakamau ite vahi koi anau. ⁶ Anau e mmata hakaraoi roo iroto no kite na manu ettara, na manu kaittama, na manu tottoro ia ma na manu lellee kaittama raa. ⁷ Tena anau ku rono tereo etattara mai anau ma, ‘Pita, mahike i aruna no taa he manu no kai!’ ⁸ Kito anau ki meake, ‘Te Ariki, e hai nattaa roo anau te mee peenaa. Anau se hai vahao roo e kai te manu se matahua tera setau te tama te kai.’ ⁹ Tena te reo raa kutattara mai hakaraoi hoki ite vaelani ma, ‘Auu se mee ma namee raa se matahua te saaita Te Atua ku oti te mee ma na mee raa e matahua.’ ¹⁰ Te mee nei e kapihi mai e toru na vahao, tena ki oti te mee raa ku vaakai ite vaelani.

¹¹ “Te saaita naa koi e toru na tama ni oo mai i Sisaria no mmata anau raa kuttae mai ite hare anau enohoraa. ¹² Te Anana Tapu e mee mai ma anau kissekkaro no oo maatou. Eono na hakattina ana i Jopa e oo maatou i Sisaria, tena maatou hakaatoa e oo notta e ite hare Kornilius. ¹³ Tena Kornilius kutattara mai maatou ite kite aia te ensel etuuake iroto te hare aia raa no tattara ake ma, ‘Kauna ria he tama ki haere i Jopa no mmata te tama te inoa aia roo ko Saimon Pita. ¹⁴ Te tama naa e me kitattara atu na tattara tera e me kitokonaki te hareakina akoe raa hakaatoa ki ora.’ ¹⁵ Anau e kaamata no tattara, tena Te Anana Tapu raa

ku haere iho no tau i roto na tama raa e ssau koi pera ma TeAnana Tapuraa nihamai notau i roto taatou itekaamataroo. ¹⁶ Tena anau ku maanatu na tattara TeAriki ni tattara mai ma, 'Jon e hakoukoutapu ma tevai, emeia kootou eme ki hakoukoutapurua ma TeAnana Tapu.' ¹⁷ Tena ku matahua pera ma TeAtua ekouake na tama sei ma ni Jiu raa te hoki hokotahi nei koi tera Aia ni kou mai taatou te saaita taatou ni hakattina i TeAriki Jisas Krai raa. Tena kaa ni mahi peehee anau e isi ki ppui TeAtua!"

¹⁸ Te saaita koi na tama raa ni llono na tattara nei, na tama raa ku hakaoti na tattara sosomei laatou, tena ki hakammaha ake TeAtua ma, "TeAtua ku kou ake hoki na tama sei ma ni Jiu raa te tonu ki ttike i taha na hai sara raa laatou raa ki lavaa laatou te ora."

Na hakattina ana i Antiok

¹⁹ Na hakattina ana ni maaseu te saaita te hakalono lihu ni kapihi ake te saaita Stiven ni taia ria no mate raa ku oo no ttae i Fonisia, Saiprus ia ma Antiok no takutaku ake na Jiu raa koi. ²⁰ Emeia alaa hakattina ana, na tama i Saiprus laaua ma Sairini raa ku oo no takutaku ake te Rono Tauareka TeAriki Jisas raa i na tama sei ma ni Jiu i roto Antiok raa. ²¹ Na tama raa ennoho hoki ma na mahi TeAtua, tena tammaki roo na tama ku hakattina no tauttari TeAriki.

²² Te rono nei ku ttoha no tae te lotu i Jerusalem raa, kito na tama raa ki kauna ria Banabas ki haere i Antiok. ²³ Te saaita Banabas ni tae no kite ma TeAtua e hakatapu hai mahi roo na tama raa, aia ku hihia roo, tena ki meake

na tama raa hakaatoa ki hakattina hakamaoni TeAriki ma na hatu manava laatou. ²⁴ Banabas hetama tauareka, ia hetama ehakatina hoki, tena TeAnana Tapuraa etau iroto tamaraa, tena tammaki na tama ku hakattina TeAtua.

²⁵ Kito Banabas ki haere i Tarsus nommata Sol. ²⁶ Aia kuttiri Sol, tena aia ki too tamaraa no kkave i Antiok. Tena te hetau naa hakaatoa tokorua raa ettiri ma na hakattina ana raa, tena ki akoako ake te katurana erahi roo. Teenaa ko iroto Antiok tera na hakattina ana raa ku kanna ria kaamata roo ma na Tama te Lotu.

²⁷ Tesaa ita naa hoki eisi na profet etiaki Jerusalem no oo i Antiok. ²⁸ Hetama hokotahi na tamaraa ko Agabus, tamaraa etuu iaruna ina mahi TeAnana Tapu, tena kimeake ma eisi te hikkai ku mee kittiri te maarama nei hakaatoa. (Te hikkai nei e kapihimai te saaita Klodius ni hakamaatua i Rom.) ²⁹ Na disaipol raa kumannatu ma laatou hakaatoa kikkave e hia laatou elavaa tekkave ki tokonaki na hakattina ana laatou ennoho i Judia raa. ³⁰ Na tamaraa eppena te hakataakoto nei, tena kikou ake na sileni raa iaa Banabas laua ma Sol ki oo no kkave na tama hakamattua na hare lotu raa.

12

Na hakattina ana raa kuttiri tammaki na hakalono lihu

¹ Tena te saaita naa hoki Herot Agripa te kaamata raa ku kaamata no kou ake na hakalono lihu ina hakattina ana raa. ² Aia e meake te soldia aia raa ki too te paraamoata tamaraa, tena ku haere no taa Jems, tetaina Jon raa kimate. ³ Aia ekite ma

na Jiu raa e hihhia roo hea aia ni ppena raa, tena aia ki meake na tama raa ki hakapiki hoki Pita. (Te mee nei e kapihi mai te saaita te Kai te Haraoa Mannihi raa.) ⁴ Na tama raa e hakapiki Pita no oti, tena kippono tama raa i roto te hare karapusi, tena ki hakatuu tokohaa na soldia i roto e haa na kuturana ma ki lollohi Pita. Herot e maanatu ma ki lahulahu Pita i muri te Kai te Pasova raa.

⁵ Tena Pita ku noho i roto te hare karapusi raa, e meia na hakattina ana raa elotu tahi ake roo TeAtua ki rorohi Pita.

Pita ku hakasao ria no haere itaha ma te hare karapusi

⁶ Pita emoe ilottonu erua na soldia tepoo ki taiao Herot kukoumai aia iaho i te kanohenua raa. Pita e haihairia ma erua na seni, tena e isi hoki na soldia e ttuu no lollohi te totoka te hare karapusi raa. ⁷ Te saaita naa koi te ensel TeAtua raa ku ttuu ake i te kina raa, tena he maahina ku hakamaahina i roto te hare karapusi raa. Kito te ensel raa ki ttaohi te panaua Pita raa no hhano, tena ki meake, "Mahike vave i aruna!" Te saaita naa koi na seni raa ku hhopo no tteiho i taha ma na rima Pita raa.

⁸ Kito te ensel raa ki meake, "Taitu te taitu akoe raa ki mau, tena ku uru na taka akoe raa." Pita e ppena hea te ensel raa ni meake raa, kto te ensel raa ki meake hoki ma, "Uru te kaukahu rimalloa akoe raa, tena akoe ku hamai vaa muri anau." ⁹ Tena Pita ki tautari atu vaa muri te ensel raa no haere i aho ma te hare karapusi raa, tena aia seiroa ma te mee te ensel raa e ppena raa e hakamaoni ma seai; aia e kahu ma aia e miti. ¹⁰ Tokorua raa

e oo no hakallaka te kuturana na soldia kaamata raa, tena kioo no hakallaka hoki te kuturana hakarua na soldia e lollohi raa, tena kioo no ttae i te totoka te hare karapusi e haere i te matakaina raa. Tena te totoka raa ku taaraki koi hokoia, kito te ensel raa laua ma Pita kioo i aho. Tokorua raa e tauttari te mateara raa, tena te ensel raa ku hakateki no seai.

¹¹ Tena Pita kuiroa ma hea nikapihiake aia raa e hakamaoni, tena aia kitattara ma, “Te saaita nei anau kuiroa ma e hakamaoni roo. Te Atua ekou mai te ensel Aia raa kitokonaki anau itaha ma na mahi Herot ia ma hea na Jiu raa e hihhai ma ki kapihi mai anau raa.”

¹² Pita kuiroa pera ma aia kusao, tena aia ki haere i te hare Meri te tinna Jon Mak raa, tena e tammakiroo natama ekkutu ihare nolotu.

¹³ Pita e haere no papaku te totoka raa, tena Roda te taukupu hehekau raa ku haere ake ma ki taaraki te totoka raa. ¹⁴ Te taukupu raa ku maatino tereo Pita raa, tena aia ku hihia no ssiri ma ki taaraki te totoka raa, kito aia ki tere hakaraoi ihare no tattara ake na tama raa ma Pita etuu i aho. ¹⁵ Kito na tama raa ki meake te taukupu raa, “A koe e vva!” Emeia te taukupu raa e haiake koi ma e hakamaoni. Kito na tama raa ki meake, “Teena ko te ensel Pita raa.”

¹⁶ Emeia Pita e papaku hakatau koi te totoka raa. Tena ki otiroo na tama raa ku taaraki te totoka raa, tena te saaita laatou ni kkite Pita, na tama raa ku mahharo roo. ¹⁷ Kito Pita ki auna ake na tama raa ki se vvaa, tena aia ki tattara ake na tama raa pera ma Te Atua e hakattaki mai aia i aho ma te hare karapusi raa.

“Kootou ki tattara ake te mee nei iaa Jems ia ma na hakattina ana raa hakaatoa.” Aia e tattara ake no oti, tena ki tiaki na tama raa no haere i teeraa kina.

¹⁸ Te mee raa kutahata, tena na soldia raa ku mattakuroo no kirakira huri ma Pita niseai roo peehee? ¹⁹ Kito Herot ki kouake te tattara ma na tama raa kisse Pita kilave, e meia na tama raa sekkite ma Pita ihee. Kito Herot ki aru na soldia raa no vahihhiri ake na tama raa no oti, tena kitaa na soldia raa no mmate.

Tena imuri te mee nei Herot kutiaki Judia no haere i Sisaria no noho paa saaita koi i te kina raa.

Te mate Herot

²⁰ Herot kuroto roo inatama i Taia ma Saidon raa, tena natama na matakainaraa hakaatoa kuhakutu no oo nommata Herot. Natamaraa e tattara laatou ma Blastus te tama hakamaatua te hare na tukuraa notonu ma tamaraa kitokonaki laatou. Kito natamaraa kioo nommata Herot ma kitattara hakaraoi laatou, emee te henua laatouraa etootoo koi na kai laatou raa i te henua Herot e tukuraa.

²¹ Tena Herot kuuru na hekau taualleka aia raa ite aho aia nituku ma kittiri ma te kanohenua raa, tena aia kinoho iaruna te nohorana na tukuraa no tattara ake te kanohenua raa. ²² Kito te kanohenua raa ki hakatoo ake ma, “Te nei sei ma hetama e tattara nei, e meia te nei he atua e tattara.”

²³ Te saaita naa koi te ensel Te Atua raa ku mee Herot no laavea hai mahi roo, emee aia ku se hakammaha Te Atua. Tena na roo raa kukkai te tinotama Herot raa no mate roo tama raa.

²⁴ Te saaita naa hoki na tattara TeAtua raa kuttoha roo ina kina hakaatoa, tena tammaki na tama ku llono no hakattina.

²⁵ Banabas laaua ma Sol ku oti na uata laaua i Jerusalem raa, tena ki vakkai, tokorua raa e too Jon Mak no oo laatou.

13

TeAnana Tapu e hirihiri Banabas laaua ma Sol

¹ Telotu Antiok raa e isi na profet ia ma na tisa ennoho: teenaa ko Banabas, Simion (ehui ma ko Pallaa raa), tena Lusius (hetama i Sairini) ia ma Manain (hetama ematua mai ma Herot te hakamaatua raa), tena Sol. ² Na tama raa e hehekau ma TeAtua, ia e hakamaatapu tahi, tena TeAnana Tapu raa ki meake na tama raa, “Havakkee mai Banabas laaua ma Sol ma Anau ki oo noppena te uata Anau ni kanna ake laaua ki ppena raa.”

³ Kito na tama raa ki hakamaatapu ki sekkai, tena kilotu no hakapiri na rima laatou raa iaruna tokorua raa, tena ki kauna tokorua raa ki oo.

Pol laaua ma Banabas ku ttae i Saiprus

⁴ TeAnana Tapu raa e kauna tokorua raa no oo, tena Banabas laaua ma Sol ki oo no ttae i Selusia, tena ki tere te vaka raa no ttae i Saiprus. ⁵ Tokorua raa kuttae i Salamis, tena laaua ki takutaku ake na tattara TeAtua raa ina harelotu na Jiu raa. Tokorua raa e isi Jon Mak ki tokonaki laaua ma te uata raa.

⁶ Na tama raa e oo vaa roto te henua raa hakaatoa no ttae i te matakaina Pafos, tena na tama raa kuttiri te tama hai paanamu,

te inoa aia raa ko Barjisas; aia he Jiu, tena aia etattara ma aia he profet TeAtua. ⁷ Tama raa essoalaoiroo ma Segius Paulus, tetama hakamaatua te henuaraa, tena aia he tama hai pohouru hoki. Tetama hakamaatua raa e kanna ake Banabas laaua ma Sol ki ooake no ttuu imua aia, e mee aia e hihai ma kirono na tattara TeAtua. ⁸ Emeia Elimas (te nei ko te inoa aia ha Grik raa) te tama hai paanamu raa e hahaivi ma ki hakatike te hakataakoto te tama hakamaatua raa ki se hakatina Jisas, tena aia ki hakatauttu ma tokorua raa. ⁹ Te Anana Tapu raa kutau i roto Sol te tama e hui hoki ma ko Pol raa, tena aia ki kkira hakamattonu ake roo te tama hai paanamu raa, ¹⁰ tena ki meake, "Ako e he tamariki te Tipua! Ako e he tama e hakataukaa ma na mee hakaatoa etau alleka raa. Ako e pii roo na mee malliu hakaatoa e sakkino raa, tena ako e na vahao hakaatoa e hahaivi ma ki hakatike te hakamaoni TeAtua raa ki mee pera ma na mee raa e malliu. ¹¹ Na mahi TeAtua raa e me kippaku atu ako e te saaita nei, tena ako e me kissen i nose lavaa tekite te maahina te laa raa he saaita."

Te saaita naa koi Elimas kukite ma heme e matoru ku uhi na karemata aia raa, tena aia ku haere sese huri ma kittaohi he tama ki hakattaki aia. ¹² Tetama hakamaatua raa e kite koi hea ni kapihiake Elimas raa, tena aia ki hakatina; emeia aia e maaharo hoki i na akoako tokorua raa i te vahi TeAriki raa.

Pol laaua ma Banabas kuttae i Antiok i roto Pisia

¹³ Pol ma na tama e hahaere ma aia raa ku uhu i Pafos, tena ki tere no ttuae i Pega he matakaina

i roto Pamfilia, tena Jon Mak ku tiaki na tama raa no vaakai i Jerusalem. ¹⁴ Na tama raa ku tiaki hoki Pega, tena kioo nottae i Antiok i roto Pisidia, tena i te aho te Sabat na tama raa ku oo i te harelotu na Jiu raa no nnoho i raro. ¹⁵ Tena i muri te paupau na Tuua Moses ia ma na tattara na profet raa, na tama hakamattua te harelotu na Jiu raa ku kou ake te tattara i na tama raa ma, "Na taina maatou: maatou e hihhai ma kootou ki tattara ake te kanohenua nei kame kootou e isi na tattara eme ki tattara ake ki tokonaki na tama nei."

¹⁶ Pol ku mahike no tuu i aruna no auna ake ma na rima aia, tena aia ki kaamata no tattara ake ma, "Na tama Israel ma na tama sei ma ni Jiu tera ku lotulotu TeAtua raa. Hakallono mai anau! ¹⁷ TeAtua na tama Israel raa e hirihiri na tipuna taatou raa, tena ki mee te kanohenua raa no tammakiroo te saaita laatou ni nnoho pera ma ni manusiri i roto Isip raa. TeAtua e kou mai na tama raa i taha ma Isip ma na mahi haimmahi Aia, ¹⁸ tena i roto tipu haa na hetau, TeAtua erorohi hakatauareka roo na tama raa i te kina e tuu mahoaraa. ¹⁹ TeAtua e seu e hitu na kanohenua i roto te matakaina Kenan, tena kikou ake te henua raa ma kittino na tama Aia raa. ²⁰ Na mee nei hakaatoa e kapihi mai i roto haa huitarau ma tipu rima na hetau.

"Tena kioti TeAtua ku kou ake na tama hakanotonu raa ki lollohi na tama raa haere no tae te saaita Samuel. ²¹ Tena kioti na tama raa ku kainno ake TeAtua ma ki kou ake he tuku, tena TeAtua ki kou ake Sol te tama Kis i roto te kaha Benjamin raa ki mee mo tuku na tama raa, tena Sol e tuku i roto tipu haa na hetau. ²² TeAtua

e mee Devit kituku te saaita aia ni hakaoti Sol pera ma hetuku. Teenei hea TeAtua etattara i te vahi Devit, 'Anau ekite pera ma Devit te tama Jesiraa ko na tama tera Anau e hihai raa, te tama tera e me kippena hea Anau e hihai aia kippena raa.' ²³ Teenaa ko Jisas te mokopuna Devit, te Tama TeAtua ni hirihiri kimee mo Tokonaki na tama Israel pera ma Aia ni tattara hakamaoni mai raa. ²⁴ Imua Jisas ni kaamata no hehekau, Jon Baptis e takutaku ake na tama Israel raa hakaatoa ma na tama raa ki ttike i taha ma na hai sara laatou raa, tena aia ku hakoukou tapu na tama raa. ²⁵ Jon ku taapiri ki hakaotioti na uata aia, tena aia ki meake na tama raa, 'Kootou e mannatu ma anau koai? Anau sei ma ko te tama kootou e hakattari raa. Emeia hakallono! Te Tama raa e hamai imuri Anau, tena anau setau hoki te ui nataka Aia e uru raa i taha ma na vae Aia.'

²⁶ "Aku taina, na hai mokopuna Abraham ia ma na tama sei ma ni Jiu tera kulotulotu TeAtua raa: na tattara te ora nei ekou mai ma maatou kitoo no kkave inatama hakaatoa! ²⁷ E mee na tama ennoho i Jerusalem raa ia ma na tama hakamattua raa se illoa ma Jisas ko te Tokonaki taatou, tena na tama raa se illoa hoki na tattara na profet tera e paupau mai na aho na Sabat hakaatoa raa. Emeia laatou e ppena na tattara na profet raa ki hakamaoni, e mee na tama raa nilahulahu Jisas. ²⁸ Niaina ma laatou seisi te hakamaoni ni too inatattara laatou raa ma kilavaa laatou tetaa Tama raa ki mate, emeia na tama raa ekainnoake koi ma Pailat kitaa Tama raa ki mate. ²⁹ Te saaita na tama raa ku oti roo te ppena na mee hakaatoa

te Launiu Tapuraa nitattara i te vahi Jisas raa, tena na tamaraa ki turi iho te tinotama Jisas raa iraro ma tekros raa, tena kippono te tinotama raa i roto te kava na hatu raa. ³⁰ Emeia TeAtua e hakamahike Tamaraa itaha ma te mate, ³¹ tena i roto tammaki na aho, Jisas ku tuu ake i na tama ni hahaere ma Aia kaamata i Galili haere notae i Jerusalem raa. Teenei ko na tama tera ku tattara ake te kanohenua Israel raa na mee laatou ni kkite raa.

³² ³³ “Ia tena maatou e oo mai i te kina nei ki kou atu te Rono Tauareka raa ikootou, tena TeAtua ku oti te ppena hea Aia nitattara hakamaoni ake na tipuna taatou raa. TeAtua e hakaora muri Jisas ma taatou na hai mokopuna na tama raa. Essau pera ma hea e mmau i roto te rue hakaru i roto te Launiu na Rue te Lotu raa ma,

‘Ako e he Tamariki Anau;

te aho nei Anau ku mee mo Tamana Ako e.’

³⁴ Teenei hea TeAtua nitattara i te vahi Aia e me ki hakamahike muri Jisas itaha ma te mate raa, tena te tinotama raa selavaa te para i roto te kava:

‘Anau e me kikou atu na hoki e tapu, tena ku hakatapu kootou pera ma Anau ni tattara hakamaoni ake Devit raa.’

³⁵ Ia e mmau hoki i roto te Launiu Tapu ma,

‘Ako e selavaa te tiaki te Tama Hehekau hakamaoni Ako e raa ki para i roto te kava.’

³⁶ Maitaname Devit e hehekau no ppena na mee TeAtua e hihairaa na vahao hakaatoa i roto te ora aia, tena ki oti aia ku mate no tanu ria ma na tipuna aia raa, tena te tinotama aia raa e moe no para i roto te kava. ³⁷ Emeia te tinotama

te Tama Te Atua ni hakamahike itaha ma temateraa separa. ³⁸ ³⁹ Maatou e hihhai ma kootou naitaina maatouraa hakaatoa ki illoa pera ma natattara itevahi tessirihia nahaisaraa nittaeatu kootou inamahi Jisas. Tena tetama ehakatina Jisasraa emeki hakattanaria itaha ma nahaisara hakaatoa tera na Tuua Mosesraa selavaa te hakattana taatou kittana. ⁴⁰ Ia tena hakamattonu ki selavaa natattara na profetaraa ekapihiatu kootou ma:

⁴¹ 'Hakallono! Kootou na tama e maihu haeo raa! Kootou ki hakateki koi no mmate!

Maitaname hea anau e ppena te aho nei raa, he mee tera kootou e meki selavaa te hakattina, niaina roo ma he tama e tattara hakamatahua atu kootou!'

⁴² Pol laaua ma Banabas kuoo itaha ma te harelotu na Jiu raa, tena te kanohenua raa kumeake ma tokorua raa kivaikaiake te aho te Sabat imuriraa notattara ake laatou alaa tattara itevahi na mee nei. ⁴³ Te kanohenua raa kumaaseu, tena tammaki na Jiu ia ma na tama seai ma ni Jiu tera kumeeroo pera ma ni Jiu raa kutauttari Pol laaua ma Banabas. Tena na aposolaraa kitattara hakapurupuruake natamaraa kitauhano tennoho ma namahi Te Atua.

⁴⁴ Te Sabat imuriraa, tena taapiri na tama te matakainaraa hakaatoa kuotiake ma ki hakallono natattara itevahi Te Ariki.

⁴⁵ Na Jiu raa ekkite koi te kanohenua erahiraa, tena nahatumanava natamaraa kukkere, tena kitattara hakameeme ina tattara Pol etattara raa, tena laatou kihai hakasakkino ake roo Pol. ⁴⁶ Emeia Pol laaua

ma Banabas e ivi roo te tattara, “Te mee nei e tauareka ki tattara atu kootou kaamata killono na tattara TeAtua raa. Emeia teenaa kootou se hihhai ki hakallono, tena kumannatu ma kootou setau te too te ora e ora tahi raa, tena maatou kame ku tiaki kootou no oo i na tama sei ma ni Jiu raa. ⁴⁷ E mee te nei he tuaa TeAriki e kou mai maaua:

‘Anau e mee akoe pera ma he maahina ki hakamaahina ake na tama sei ma ni Jiu raa ki lavaa te maarama nei hakaatoa te ora.’ ”

⁴⁸ Te saaita na tama sei ma ni Jiu raa ni llono, na tama raa ku hihhia roo, tena ki tattara hakammaha na tattara TeAtua raa, tena na tama ku oti te hirihiri ria ma ki too te ora e ora tahi raa ku hakattina.

⁴⁹ Na tattara TeAtua raa kuttoha no ttae roo na matakaina i te henua raa hakaatoa. ⁵⁰ Emeia na Jiu raa e usuusu na taanata hakamattua te matakaina raa ia ma na h hine sei ma ni Jiu e tuttuulaoi i roto na ora laatou ite lotulotu TeAtua raa. Na tama raa hakaatoa e hakapaa, tena ki kaamata no kou ake na hakalono llihu Pol laua ma Banabas, tena ki hakaise tokorua raa i taha ma te matakaina raa. ⁵¹ Kito Pol laua ma Banabas ki tahi na kkere e mau na tapuvae laua raa ma ki huri ake te haeo na tama raa e ppena i laua raa, tena laua ki oo i Aikoniam. ⁵² Na hakattina ana i Aikoniam raa ku hihhia roo, e mee TeAnana Tapu raa ku tau hoki i roto laatou.

14

Pol laua ma Banabas ku ttae i Aikoniam

¹ Hea nikapihi ake tokorua raa i Antiokraa ku kapihi ake hoki i tokorua raa i roto Aikoniam: Pol laaua ma Banabas eoo i roto teharelotu na Jiu raa, tena kitattara hakamatahua ake tammaki roo na mee no hakattina na Jiu ma na tama sei ma ni Jiu raa. ² Emeia na Jiu se hihhai ki hakattina raa ku kaamata no usuusu ake na tama sei ma ni Jiu raa, tena na tama raa kulloto no mee hakahaeo roo na hakattina ana raa. ³ Pol laaua ma Banabas e noho te matakaina raa saaita roroa, ia e ivi roo te tattara i te vahi TeAriki te Tama ni kou ake na mahi kippena na mirakol ia ma na mee taualleka ki huri ake pera ma na tattara laaua raa e hakamaoni. ⁴ Na tama te matakaina raa ku vvae: na tama ku tauttari na Jiu, tena alaa tama ku tauttari na aposol.

⁵ Ia eisi na tama sei ma ni Jiu ia ma na Jiu e hakapaa ma na tama hakamattua laatou raa no tattara hemuu ma ki mee hakahaeo Pol laaua ma Banabas, tena ku maka tokorua raa na hatu ki mmate. ⁶ Pol laaua ma Banabas ku illoa te hakataakoto na tama raa, tena tokorua raa ki huro i Listra laaua ma Debi i roto Likonia ia ma na matakaina e ttuu alleha vaa raa. ⁷ Tena tokorua raa ki takutaku ake te Rono Tauareka raa i na matakaina raa.

Pol laaua ma Banabas i roto Listra

⁸ Tena eisi tetama selavaa te hahaere e mee na vae aia raa e mmate te saaita roo aia ni haanau mai raa. ⁹ Tama raa e noho i te kina raa no hakarono na tattara Pol. Tena Pol e kite ma tama raa eisi te hakatina pera ma TeAtua elavaa te tokonaki aia kitauareka, kito Pol kikkira hakamattonu ake te tama raa, ¹⁰ tena

ki meake hakamaroa ma, “Tuutonu iaruna!” Kito tetama raa killee notuu iaruna, tena ki kaamata no hahaere.

¹¹ Te kanohenua raa e kkite koi te mee raa, kito na tama raa ki tattara ake hakamaroa i na tattara Likonia ma, “Na atua raa ku tipu tama no oo mai iraro.” ¹² Kito na tama raa kikou ake te inoa Sus raa iaa Banabas, tena kikanna Pol ma ko Hemes, e mee Pol ko tetama roo e tattara mahi. ¹³ Te hare aitu Sus raa etuu taapiri ake koi te matakaina raa, tena te maatua te atua Sus raa ku kou ake na bulmakau ma na kaute i te kina tetotoka te matakaina raa, e mee te maatua raa ma te kanohenua raa e hihhai ma ki hoki ake na mee raa pera ma ni hoki ki hakammaha Pol laaua ma Banabas.

¹⁴ Pol laaua ma Banabas kullono hea na tama raa e hakataakoto kippena raa, tena tokorua raa kussae na kaukahu laaua raa no huro atu notuu ilottonu te kanohenua raa, tena kivaa ake ma, ¹⁵ “Aiea kootou e ppena peenaa naea? Maaua nitama koi peenaa ma kootounaa! Maaua e oo mai i te kina nei ki tattara atu te Rono Tauareka raa ki hakattike kootou itaha ma na mee sakkino raa kilavaa kootou tetauttari TeAtua e ora tera nipena te vaelani, te maarama nei, telottai, ia ma na mee roo hakaatoa raa. ¹⁶ Imua TeAtua e tiaki na tama hakaatoa ki hai koi na mannatu laatou. ¹⁷ Emeia na mee taualleka hakaatoa TeAtua e ppenaraa ehuriatu ki illoa kootou pera ma Aia enoho: TeAtua ekou atu kootou na reurehu i te vaelani raa ia ma na kai ki ttori te saaita te ttori kai, tena kikou atu hoki na kai kikkai ki hihhia kootou.” ¹⁸ Niaina roo ma Pol laaua ma Banabas e tattara ake peenei,

e meia te kanohenua raa e hai koi ma ki hoki ake na hoki raa ma ki hakammaha tokorua raa.

¹⁹ Eisi na Jiu e oomai i Antiok i roto Pisidia laaua ma Aikoniam; na tama raa e usuusu ake te kanohenua raa ki tauttari laatou, kito na tama raa ki maka Pol na hatu. Na tama raa e kkahu ma Pol ku mate, tena na tama raa ki horo tama raa itaha ma te matakaina raa. ²⁰ Emeia te saaita koi na hakattina ana raa ni hakkutu areha Pol, tena Pol ku mahike i aruna no vaakai muri ite matakaina raa. Te aho imuri raa Pol laaua ma Banabas ku oo i Debi.

Pol laaua ma Banabas ku vakkai i Antiok i roto Siria

²¹ Pol laaua ma Banabas e takutaku ake te Rono Tauareka raa i roto Debi, tena tammaki na tama ku hakattina. Tena kioti tokorua raa ku vakkai i Listra, tena kioo i Aikoniam, tena kioo hoki notta e i Antiok i roto Pisidia. ²² Tokorua raa e tattara ma na hakattina ana raa, tena ki tattara hakapurupuru ake na tama raa ki ttuu mmau i na hakattina laatou raa. Tokorua raa e akoako ake ma, "Taataou eme kittiri tammaki na hakalono llihu imua taatou ettae ite Hakamaatua ana ite Vaelani raa." ²³ Na tama raa e hirihiri na tama ki hakamattua i roto na hare lotu hakaatoa, tena na tama raa ki hakamaatapu no lotu ake Te Ariki laatou e hakattina raa ki tokonaki na tama raa.

²⁴ Tokorua raa e oo notta e i Pamfilia te saaita laaua ku otiroo te hahaere vaa roto Pisidia raa. ²⁵ Tokorua raa e takutaku ake te Rono Tauareka raa i roto Pega, tena kioti laaua kioo i Atalia, ²⁶ tena tokorua raa ku too te vaka raa no vakkai muri i Antiok, ite kina na tama raa ni hakatapu tokorua raa ina mahi

TeAtua kippena na hehekau laaua tera ku oti te saaita nei raa.

²⁷ Te saaita tokorua raa nittae i Antiok raa, tokorua raa ku hakkutu ake na tama na hare lotu raa hakaatoa, tena ki tattara ake na tama raa na mee hakaatoa laaua nippena ina mahi TeAtua raa ia ma TeAtua hoki ki taaraki ake te totoka raa ina tama seai ma ni Jiu raa ki hakattina. ²⁸ Tena tokorua raa ku nnoho saaita roroa roo i te kina raa ma na hakattina ana raa.

15

Na tama hakamattua te lotu e hakkutu i Jerusalem

¹ Eisi na tama i Judia e oo mai i Antiok, tena ki kaamata no akoako ake na hakattina ana raa ma, "Kootou selavaa te too te ora kame kootou settuu te hakamaatino e tapu raa pera ma hea na Tuua Moses raa e tattara raa." ² Pol laaua ma Banabas ku hakatauttau roo ma na tama raa i te vahi te tuu te hakamaatino e tapu na tama raa e tattara raa, kito na hakattina ana raa ki hirihiri Pol laaua ma Banabas kioo i Jerusalem ma alaa tama hoki no mmata na aposol raa ia ma na tama hakamattua te lotu raa i te hakataakoto na tama raa e tattara raa.

³ Na hakattina ana raa ku kauna na tama raa no oo, tena te saaita na tama raa ni oo vaa roto Fonisia laaua ma Samaria raa, na tama raa ku tattara ake na hakattina ana raa pera ma na tama seai ma ni Jiu raa ku hakattina hoki TeAtua, tena te rononei e meeroo na hakattina ana raa no hihhia. ⁴ Na tama raa e oo no ttae i Jerusalem, tena na tama te lotu raa, na aposol raa ia ma na tama hakamattua raa

ku too hakaraoi na tama raa, kito Pol laua ma Banabas ki tattara ake namee hakaatoa laua nippena i na mahi TeAtua raa.

⁵ Emeia na hakattina ana e hukui i roto te kuturana na Farisi raa kuttuu i aruna no meake ma, “Na tama sei ma ni Jiu raa e tau te ttuu te hakamaatino e tapu raa, tena ku meake ki tauttari hoki na Tuua Moses raa.”

⁶ Na aposol raa laatou ma na tama hakamattua raa ku hakkutu hakaatoa ma ki tattara te hakataakoto raa. ⁷ Na tama raa e hakataukoti saaita roroa roo, tena Pita ki mahike i aruna no meake, “Aku taina, kootou e illoa pera ma TeAtua ni hirihiri anau i roto kootou kitakutaku ake te Rono Tauareka raa ina tama sei ma ni Jiu raa ma killono hoki na tama raa no hakattina. ⁸ Tena TeAtua te Tama e iroa na hakataakoto na tama hakaatoa raa e huri mai ma e tonu na tama sei ma ni Jiu raa ki hakattina hoki, tena Aia kikou ake TeAnana Tapu raa ina tama raa pera ma Aia nikou mai taatou raa. ⁹ TeAtua e huri mai pera ma seisi te mee e kee ilottonu taatou ma na tama raa; Aia e ssirihia na haisara na tama raa e mee na tama raa ku hakattina. ¹⁰ Kaa te saaita nei roo kootou kuhihhai kihahaite TeAtua, tena kihakapiri ake namee emmaha tera taatou ia ma na tipuna taatou raa se lavaa te amo raea? ¹¹ Te mee nei setonu! Taatou e too te ora hakamaoni raa e mee taatou e hakattina i TeAriki Jisas, e ssau pera ma na tama raa hoki.”

¹² Te kanohenua raa hakaatoa ku noho hemuu te saaita laatou nillono Banabas laua ma Pol e tattara ake na mirakol ia ma namee taualleka laua nippena ina mahi TeAtua raa imua na karemata na tama sei ma ni Jiu raa.

13 Tokorua raa e tattara ake no oti roo, tena Jems kimeake, "Aku taina, hakallono mai anau! 14 Saimon e tattara hakamatahua atu te kaamata tera TeAtua nihuriake pera ma Aia erorohilaoui natama sei ma ni Jiu raa, tena kitoo natama raa pera ma nitama roo Aia. 15 Na tattara na profet raa ku haere tonu roo ma na tattara nei. Pera ma te Launiu Tapu raa e tattara ma,

16 TeAriki e tattara ma, 'Imuri na mee nei, Anau e me ki vaakai atu no hakatuu hakaraoui te hare Devit ku maseu raa. Anau e me ki pena hakaraoui na kina e masseu raa, tena ku mee roo ki mmau.

17 Tena na kanohenua roo hakaatoa e me ki oo mai Anau, natama hakaatoa sei ma ni Jiu tera Anau ni hirihiri ki mee mo tama Anau raa.

18 Tena TeAriki ko te Tama ni tattara mai na mee nei i mua roo ki illoa taatou.'"

19 Kito Jems kimeake, "Teenei he hakataakoto koi anau pera ma taatou ki sekouake te hainattaa inatama sei ma ni Jiu tera ku hakattina TeAtua raa. 20 Emeia taatou kitattaa helauniu nomeake pera ma laatou selavaa tekkai na kai ku oti te hokiake na hatu tipua raa e mee na kai raa ku se matahua, ia ki selavaa te karemata kailallao, ia ki sekkai na manu hahere na tama ekkoti na ua raa, ia ki sekkai hoki na toto. 21 Maitaname na Tuua Moses raa epaupau iho saaita roroa roo i roto na hare lotu na Jiu raa i na Sabat hakaatoa, tena na tattara TeAtua raa etakutaku tahi i roto na matakaina hakaatoa."

Te launiu na tama seai ma ni Jiu tera ku hakattina

²² Tena na aposol raa laatou ma na tama hakamattua raa, hakapaa ma na hakattina ana raa hakaatoa ku tattara ma ki hirihiri ni tama i roto te kuturana raa, tena ku kauna na tama raa kioo i Antiok laatou ma Pol laaua ma Banabas. Na tama raa e hirihiri tokorua na tama tera na hakattina ana raa e hakammaha roo; teenaa ko Judas na tama raa ekanna ma ko Barsabas raa, tena Sailas. ²³ Kito na tama raa ki kauna tokorua raa ma te launiu nei:

“Maatou na aposol Jisas, na tama hakamattua ia ma na taina kootou raa ekou atu te tauareka kootou hakaatoa na taina maatou raa; na tama seai ma ni Jiu tera ennoho i roto Antiok, Siria ia ma Silisia raa. ²⁴ Maatou ellono pera ma eisi na tama eoo itaha ma te kuturana nei no kou atu na hakalono llihu, tena ki mee kootou nose hihhia ina tattara laatou e tattara atu raa, e meia maatou se hai tattara e tattara ake na tama raa. ²⁵ Tena kito maatou ki hakkutu hakaatoa no tattara no tonu ma ki hirihiri ni tama kioo atu ma na tattara maatou nei. Na tama nei e me kioo atu ma na taina hakamaoni roo maatou raa, Banabas laaua ma Pol ²⁶ tera ni hoki ake na ora laaua raa ki tauttari Te Ariki taatou Jisas Krai raa. ²⁷ Maatou ekauna Judas laaua ma Sailas kioo atu no tattara atu kootou ma na maihu laaua na tattara tera emmau i roto te launiu nei. ²⁸ Maatou ma Te Anana Tapuraa e hakamoe no tonu ma ki selavaa hoki te hakapiri atu alaa tuua e mmaha i aruna kootou, e meia aanei na tuua

kootou e tau te tauttari. ²⁹ Ki se kkai na kai tera ku oti te hoki ake na hatu tipua raa, ia ki se kkai na toto, ia ki se kkai na manu hahaere na tama raa e kkoti na ua raa, ia ki se karemata kailallao. Kootou e me kitaualleka kame kootou e mattonu no se ppena na mee nei. Maatou e kou atu te tauareka kootou.”

³⁰ Na tama e oo ma na tattara raa ku oo no ttae i Antiok, tena ki hakkutu ake te kuturana na hakattina ana hakaatoa ite kina raa, tena ki kou ake te launiu raa. ³¹ Te saaita na tama raa ni ppau te launiu raa, na tama raa ku hihhia roo i na tattara hakapurupuru na tama raa. ³² Judas laaua ma Sailas ni profet hoki, tena tokorua raa ki tattara ake na tama raa saaita roroa roo no mee na hakattina na tama raa no ivi. ³³ Tokorua raa ennoho ite kina raa no oti roo, tena na hakattina ana raa ki kauna tokorua raa ma te tauareka ki vakkai muri i na tama ni kauna ria ake tokorua raa. ³⁴ [Emeia Sailas emaanatu ma ki noho koi te matakaina raa.] ³⁵ Pol laaua ma Banabas ennoho hakamarie i Antiok, tena ki hukui ma tammaki na tama no akoako, tena ki takutaku ake na tattara TeAriki raa.

Pol laaua ma Banabas ku vvae

³⁶ Tena ki oti Pol ku meake Banabas, “Taaua ki vakkai no mmata na hakattina ana i na matakaina hakaatoa taaua ni takutaku ake na tattara TeAriki raa, tena taaua ku mmata ma laatou e mee peehee.” ³⁷ Banabas ku maanatu ma kitoo Jon Mak ki oo laatou, ³⁸ e meia Pol emaanatu ma setonu laaua te too te tama raa, e mee te tama raa sennoho roo laatou no ttae te hakaoti te uata laaua raa. Jon Mak ni tiaki tokorua raa no vaakai i Pamfilia. ³⁹ Pol laaua

ma Banabas ku hakatauttauroo, tena laaua ki vvae. Banabas ku too Mak, tena ki oo no too te vaka raa no tere i Saiprus. ⁴⁰ Tena Pol ku too Sailas no oo laaua, tena na hakattina ana raa kukainno ake TeAriki ki rorohi hakaraoi tokorua raa. ⁴¹ Pol e haere vaa roto Siria laaua ma Silisia, tena ki mee na hakattina na hakattina ana raa no hai mmahi roo.

16

Timoti ku oo laatou ma Pol laaua ma Sailas

¹ Pol ku haere notae i Debi, tena ki haere hoki i Lистра ite matakaina tetama telotu ehui ma ko Timotiraa enoho. Tetinna aia raa he Jiu, ia he tama hoki telotu, e meia tetamana aia raa he Grik. ² Na hakattina ana hakaatoa i roto Lистра laaua ma Aikoniam raa ku tattara hakamamaha roo iaa Timoti. ³ Pol e hihai ma kitoo Timoti ki oo laaua, tena aia kittuu te hakamaatino e tapuraa ite tinotama tama raa. Aia e ppena te mee nei e mee na Jiu enoho i roto nakina raa e illoa ma tetamana Timotiraa he Grik. ⁴ Tena na tama raa ku oo vaa roto na matakaina roo hakaatoa no tattara ake na hakattina ana raa na tuua na aposol raa laatou ma na tama hakamattua i Jerusalem raa ni hakamoe raa, tena ki meake na hakattina ana raa ki tauttari na tuua raa. ⁵ Tena na hakattina na tama i roto na harelotu raa hakaatoa ku hai mmahi roo, ia te kooina na tama raa e haere tammaki koi te aho ma te aho.

Pol i roto Troas

⁶ Na tama raa e oo vaa roto Frigia laaua ma Galesia, maitaname TeAnana Tapuraa se hihai

ma na tama raa ki takutaku ake na tattara TeAtua raa i roto Esia. ⁷ Na tama raa kuttæ i Misia, tena laatou ku hahai ma ki oo i Bitinia, e meia TeAnana Jisas raa se hihai ma laatou ki oo. ⁸ Kito na tama raa ki oo hakallaka Misia no oo i Troas. ⁹ Tepoo naa Pol ku kite karemata roo te tama i Masedonia e tuu ake no meake aia ma, "Hamai i Masedonia no tokonaki maatou!" ¹⁰ Pol e kite koi te mee nei, tena maatou ku tanattana no oo i Masedonia e mee maatou e mannatu ma TeAtua e kanna maatou ki takutaku ake te Rono Tauareka raa i na tama te matakaina raa.

Lidia ku hakatina

¹¹ Maatou ekkake te vakaraa i Troas, tena kitere tahi roo i Samotras, tena te aho taiao raa maatou kuttæ i Neapolis. ¹² Tena maatou kutiaki te kina naa no oo notta i Filipai te matakaina kaamata i Masedonia tera Rom erorohiraa. Maatou ennoho ellava na aho i te matakaina naa.

¹³ Tena te aho te Sabataraa maatou ku oo itaha ma te matakaina raa notta i te vahi teriva i te kina maatou e mannatu ma he kina na Jiu raa kame e kutukutu no lotulotu raa. Tena maatou kunnoho i te kina raa no tattara ake na hine ekkutu i te kina raa. ¹⁴ He hine hokotahi i roto na hine tera ellono na tattara maatou raa ko Lidia, he hine i Taiataira tera na tama e oo ake no suisui na hekau ettea pouri essui maha raa. Lidia he hine elotulotu TeAtua, tena TeAriki kutaaraki te kapuroro tama raa ki hakarono hakaraoi roo na tattara Pol etattara raa. ¹⁵ Lidia ma na tama i roto te hare aia raa ku hakoukou tapu ria no oti, tena aia ki hakkoro ake ma, "Oo mai ki oo no nnoho i te hare ana raa kame kootou e maanatu ma

anau he tama e hakatina hakamaoni TeAriki.” Tena aia e hai roo na mahi aia ma maatou ki oo ma aia.

Pol laaua ma Sailas ku hakapiki ria

¹⁶ He aho hokotahi maatou ku oo i te kina e lotulotura, tena he taukupu hehekau vahaonei e isi tetipua sakkino tera emee aia kilavaa tetattara namee koi oo mai imuriraa kuttiri maatou. Na tama ettino te taukupu raa etootoo tammakiroo na sileni inatattara aia etattara inamee tera koi oo mai imuriraa.

¹⁷ Te taukupu raa etautari mai maatou ma Pol, tena ki vavaa mai ma, “Na tama nei ni tama hehekau TeAtua i Aruna raa! Na tama nei etattara atu kootou ina ara tera TeAtua eme ki tokonaki kootou ki ora raa!” ¹⁸ Tammakiroo na aho te taukupu raa e hahai ake Pol, tena Pol kuse hihia, tena aia ki hakatike no meake tetipua i roto te taukupu raa ma, “Anau e meatu akoe ite inoa Jisas Krai ki hamai itaha ma te taukupu naa!” Te saita naa koi tetipua raa ku tere itaha ma te taukupu raa.

¹⁹ Na tama ettino te taukupu raa ku illoa ma laatou kame kuse hai ara hoki eme ki tootoo na sileni, kito na tama raa kittaohi Pol laaua ma Sailas, tena ki horo tokorua raa ina tama hakamattua ennoho i roto marae raa. ²⁰ Na tama raa e too tokorua raa no kkave i na tama hakananniu i Rom raa, tena ki meake, “Na tama nei ni Jiu, tena laaua e haere ppena na sara i roto te matakaina taatou nei. ²¹ Na tama nei e akoako na tiputipu settonu ma na tuua taatou raa. Maatou ni tama i Rom, tena maatou se lavaa te too na tiputipu nei, ia maatou se lavaa te haate hoki na tiputipu nei.”

²² Tena te kanohenua raa ki hakapaa hakaatoa no riki Pol laaua ma Sailas.

Kito te tama hakamaatua raa ki ssae na hekau Pol laaua ma Sailas raa itaha, tena ki meake na tama raa kiriki tokorua raa.

²³ Na tama raa e riki hakahaeo roo tokorua raa no oti, tena kippono tokorua raa i roto te hare karapusi, tena ki meake te tama e rorohi te hare karapusi raa ki hakkapi te totoka raa ki mmau roo.

²⁴ Te tama rorohi raa e too na tattara nei, tena aia kippono tokorua raa i roto roo te hare karapusi, tena ki hakkapi na vae tokorua raa i lottonu saa hono matoru e mmaha.

²⁵ Te tuapoo Pol laaua ma Sailas kulotu, tena ki huhua na rue telotu ki hakammaha ake Te Atua, tena alaa tama karapusi ku hakalollono ake i tokorua raa.

²⁶ Te saaita naa koi te ruru henua hai mahi roo ku ruru te hare karapusi raa, tena na totoka te hare karapusi raa hakaatoa ku hakateki no tallaki, tena na seni raa hoki ku hhopo itaha ma na tama karapusi raa hakaatoa.

²⁷ Te tama e rorohi te hare karapusi raa ku maahuru no kite pera ma na totoka te hare karapusi raa ku tallaki hakaatoa, tena aia ku maanatu ma na tama karapusi raa ku ssao hakaatoa, tena aia ki uhu te paraamo aia e taa tama raa ma ki ttoki aia hokoia ki mate.

²⁸ Kito Pol ki kanna ake hakamaro roo ma, "Auu settoki akoe hokkoe. Maatou e noho koi hakaatoa."

²⁹ Te tama e rorohi te hare karapusi raa ku kanna ake ma ki kou ake he ahi, tena aia ki too te ahi raa notere ihare notteiho no tuturi i mua na vae Pol laaua ma Sailas raa no pore roo te mataku.

³⁰ Tena aia ki too

tokorua raa no hakattaki i aho no vahiri ake ma, “Na tama hakamattua, hea anau e me kippena ki ora anau?”

³¹ Kito tokorua raa ki meake, “Hakatina i TeAriki Jisas, tena akoe e me ki ora. Akoe ma nallave ana akoe raa hakaatoa.” ³² Tena tokorua raa ki takutaku ake na tattara TeAriki raa i te tama raa ia ma na tama i roto te hare aia raa. ³³ Tepoo naa koi te tama erorohi te hare karapusi raa kutoo tokorua raa, tena ki oo no huhui hakaraoi na saanuku tokorua raa. Tena aia ma na tama i hare raa hakaatoa kutoo te hakoukou tapu te saaita naa koi. ³⁴ Aia kutoo Pol laua ma Sailas no kkave i te hare aia raa, tena kikou ake na kai tokorua raa no kkai. Te tama raa ma nallave ana aia raa hakaatoa ku hihhia e mee laatou ku hakattina i TeAtua.

³⁵ Tena tetahata, na tama hakananniu i Rom raa ku kauna na polis laatou raa ma na tattara nei, “Hakattana tokorua naa ki oo.”

³⁶ Kito te tama erorohi te hare karapusi raa ki meake Pol, “Na tama hakananniu i Rom raa e kou mai te tattara ma ki hakattana koorua ki oo. Koorua kuttana ki oo, tena ku oo ma te tauareka.”

³⁷ Emeia Pol e meake na polis raa, “Kootou ekkite maaua seisi na sara eppena, emeia kootou eriki maaua i roto marae, tena maaua hoki ni tama i Rom. Na tama raa e ppono maaua i roto te hare karapusi raa, tena te saaita nei laatou ku mee ki hakattana hemuu maaua ki oo setama eiroa? Maaua selavaa te oo! Meake na tama hakananniu i Rom raa ki oo mai roo hokolaatou no hakattana maaua ki oo.”

³⁸ Na polis raa ku oo no tattara ake na tama hakananniu raa na tattara Pol laua ma

Sailas raa. Tena te saaita koi na tama hakananniu raa nillono ma tokorua raa nitama i Rom, na tama raa ku mattaku roo. ³⁹ Kito na tama raa ki oo ake no hai aroha ake tokorua raa, tena ki hakattaki tokorua raa itaha ma te hare karapusi raa, tena ki meake tokorua raa ki oo itaha ma te matakaina raa. ⁴⁰ Tena Pol laua ma Sailas kutiaki te hare karapusi raa no oo ite hare Lidia raa. Tokorua raa e ttiri na hakattina ana i te hare raa, tena ki tattara hakapurupuru ake na tama raa no oti, tena laua ki oo.

17

Pol laua ma Sailas i roto Tesalonaika

¹ Pol laua ma Sailas ku oo vaa roto Amfipolis laua ma Apolonia, tena ki oo no ttae i Tesalonaika i te kina te hare lotu na Jiu raa e tuu.

² Pol e haere i te hare lotu na Jiu raa peeraa ma aia e hahaere tahi na vahao hakaatoa raa. Tena e toru roo na Sabat Pol e tattara ake na tama raa i te vahi te Launiu Tapu raa, ³ tena ki tattara hakamatahua ake hoki na tama raa na tattara te Launiu Tapu raa. Na tattara raa e huri ake te hakamaoni pera ma te Mesaia raa e me

ki hakalono llihu, tena e me ki mahike muri i taha ma te mate. Kito Pol ki meake, "Jisas te Tama anau e tattara atu kootou nei raa ko te Mesaia."

⁴ Eisi na tama ku hakattina no hukui ake Pol laua ma Sailas, tena tammaki hoki na hhine hakamattua ia ma tammaki na tama i Grik tera ku lotulotu TeAtua raa ku hukui ake hoki.

⁵ Emeia eisi na Jiu ku manava kkere i na tama raa, tena laatou ki hakkutu ake na tama vare e nonnoho i na mateara raa, tena

ki mee na tama raa no llotto. Na tama raa kulloto no vavaa hakamaroa roo vaa roto te matakaina raa, tena ki oo no ssaa na totoka te hare te tama e hui ma ko Jeson raa, tena ki ssee vaa hare ma kilave laatou Pol laaua ma Sailas, tena ma laatou ku too tokorua raa no horoo ake i te kanohenua raa. ⁶ Emeia e mee laatou ku selave tokorua raa, tena na tama raa ki too Jeson ia ma alaa hakattina ana i roto te hare raa no horoo ake no hakattuu imua na tama hakananniu i te matakaina raa, tena kihai ake hakamaroa roo ma, "Na tama ni haere ppena na sara ina kina roo hakaatoa raa ku ttae mai i te matakaina taatou nei te saaita nei, ⁷ tena Jeson e too tokorua raa no nnoho laatou i te hare aia raa. Na tama nei hakaatoa e seu na tuua te tama hakamaatua i Rom raa, tena ki tattara ma e isi hoki teeraa tuku te inoa Aia raa ko Jisas." ⁸ Na tattara nei e mee roo te kanohenua raa ia ma na tama hakananniu te matakaina raa no vaa huri roo. ⁹ Na tama hakananniu raa e meake Jeson ma alaa hakattina ana ki sui ake te kooina na sileni laatou e hihhai raa, tena ma laatou ku hakattana na tama raa ki oo.

Pol laaua ma Sailas i roto Beria

¹⁰ Te poo naa koi na hakattina ana raa ku kauna Pol laaua ma Sailas ki oo i Beria. Tokorua raa e oo no ttiae, tena ki oo i te hare lotu na Jiu raa. ¹¹ Na tama te matakaina raa e atamai roo i aruna na tama i Tesalonaika raa. Na tama raa e hihhai roo ki hakallono na tattara raa, tena na aho hakaatoa na tama raa ku paupau te Launiu Tapuraa ma kimmata ma na tattara Pol raa e hakamaoni. ¹² Tammaki na tama ku hakattina, ia tammaki na hhine hakananniu i Grik ia ma tammaki hoki nataanata i Grik

ku hakattina. ¹³ Emeia te saaita na Jiu i Tesalonaika raa ni llono ma Pol ku takutaku ake hoki na tattara TeAtua raa i roto Beria, na tama raa ku oo ake no hakkutu na tama te matakaina raa, tena ki usuusu ake na tama raa. ¹⁴ Te saaita naa koi na hakattina ana raa ku kauna Pol ma alaa tama ki oo itai, e meia Sailas laaua ma Timoti e nnoho koi i Beria. ¹⁵ Na tama e too Pol no oo laatou raa e ooro laatou nottae i Atens, tena na tama raa ki vakkai ake i Beria ma na tattara Pol raa pera ma Sailas laaua ma Timoti ki oo ake vave roo i aia.

Pol ku takutaku i roto Atens

¹⁶ Pol ku noho i roto Atens no hakattari Sailas laaua ma Timoti ki oo ake, tena aia ku se hihia roo e mee aia e kite tammaki roo na hatu tipua i roto te matakaina raa. ¹⁷ Kito aia ki kuku no tattara ma na Jiu ia ma na tama sei ma ni Jiu e lotulotu TeAtua i roto te hare lotu na Jiu raa, tena na aho hakaatoa aia ku kuku no tattara ma te kanohenua raa ia ma na tama e oo ake peeraa i roto marae raa. ¹⁸ Na tama akoako e kanna ma ni Epikurian ia ma na Stoik raa e hakataukoti hoki ma Pol. Eisi na tama na tama raa e meake ma, "Hea te tama hakatanata mahi nei e tattara nei?"

Tena alaa tama ki meake, "Te tama raa e tattara mai na atua alaa matakaina." Na tama raa e tattara ake peenei e mee Pol e takutaku ake i te vahi Jisas ia ma te ora muri Tama raa itaha ma te mate raa. ¹⁹ Kito na tama raa ki hakattaki ake Pol no hakatuu imua na tama hakananniu te kuturana na Areopagus i roto te matakaina raa, tena ki meake, "Maatou e hihhai ki illoa te hakataakoto vahao nei akoe e takutaku raa.

²⁰ Eisi na akoako vahaonei maatou ellono akoe etattara, ia tena maatou e hihhai ki illoa te hakataakoto na tattara naa.” ²¹ (E mee na tama hakaatoa i roto Atens ia ma na tama alaa henua ennoho ite kina nei raa e hihhai kitattara tahi na mee vahaonei laatou ellono raa.)

²² Tena Pol kimahike notuu iaruna imua na tama hakamattua te matakaina raa, tena ki meake, “Anau ekite pera ma kootou na tama Atens raa nitama roo elotu tahi.

²³ E mee te saaita anau ni haere vaaroto te matakaina kootou nei no mmata na kina kootou elotulotu raa, anau ekite te olta hokotahi e mmou na tattara nei, ‘Te Atua Maatou Se illoa raa.’ Te Atua kootou elotulotu niaina ma kootou se illoa raa ko Te Atua anau e tattara atu kootou vahaonei raa.

²⁴ “Te Atua e pena te maarama nei ia ma na mee hakaatoa i roto te maarama nei raa ko Te Ariki te vaelani ma te maarama nei, tena Te Atua se noho i roto na hare tapu na tama e pena ma na rima laatou raa. ²⁵ Tena te Tama raa se haimee e hihhai hoki ma taatou kiuata ma Aia, e mee Aia Hokoia ekou mai teloumatani te ora ia ma alaa mee hoki i taatou na tama roo hakaatoa.

²⁶ Te Atua ni pena mai te tama hokotahi, tena te aho nei Aia ku mee na tama roo hakaatoa ki noho i roto te maarama nei hakaatoa. Te Atua Hokoia nituku mai imua roo te saaita na mee hakaatoa ia ma te kooina na henua hakaatoa na tama e me ki noho raa. ²⁷ Te Atua e ppena peenei raa ma ki seseen na tama raa Aia ma na rima laatou pera ma nitama essen.

Emeia te hakamaoni Te Atua se mmao i taha ma taatou; ²⁸ peeraa ma na tattara te tama e tattara ma,

‘Taatou e ha haere, ia e kenekene,

tena e nnoho i roto te maarama nei.’

Essau pera ma na tattara kootou e tattara ma,

‘Taatou hoki ni tamalliki TeAtua.’

²⁹ E mee taatou ni tamalliki TeAtua, tena taatou selavaa te mannatu ma tetipu TeAtua raa essau pera ma na hatu tipua na tama e pena ma na gol, na siliva ia ma na hatu ite atamai te tama raa. ³⁰ TeAtua se maanatu na saaita na tama raa ni se illoa Aia raa, e meia te saaita nei Aia ku meake na tama na kina hakaatoa ki ttike i taha ma na tiputipu sakkino laatou raa. ³¹ E mee Aia ku oti te tuku te aho hokotahi te Tama Aia ni hirihiri ki hakatonutonu te hakamaoni na tama te maarama nei raa hakaatoa. Aia ku oti te huri mai te hakamaoni ki k kite na tama hakaatoa te hakataakoto Aia ni hakamahike Tama raa i taha ma te mate raa!”

³² Na tama raa kullono Pol e tattara i te mahike muri i taha ma te mate raa, e meia e isi na tama na tama raa ku tataussua Pol, tena e isi hoki na tama ku meake ma, “Maatou e hihhai ki hakallono akoe e tattara mai hoki na tattara nei hakaraoi.” ³³ Tena Pol ki haere i taha ma te kina laatou e k kutu raa. ³⁴ E isi na tama ku hakattina, tena ki hukui ake ma Pol, tena e isi te tama i roto na tama raa te inoa aia raa ko Dionisius he tama i roto te kuturana na tama hakananniu raa. Ia e isi hoki te hine te inoa aia raa ko Damaris ia ma alaa tama hoki.

18

Pol i roto Korin

¹ Pol e tattara ma na tama te kuturana raa no oti, tena aia kitiaki Atens no haere i Korin.

² Aia e ttiri te Jiu i te kina raa, te inoa aia ko Akwila. Tama raa e haanau i Pontus, tena

aia e hamai peeraa i Itali ma Prisila te avana aia raa, tena tokorua raa ettae ake vahao raa koi. Tokorua raa e oo ake, maitaname Klodius te tama hakamaatua i Rom raa e meake ma na Jiu hakaatoa kioo itaha ma Rom. Pol e haere no mmata tokorua raa, ³ tena ki noho no uata laatou, emee aia etoo sileni ina haretaporo aia e penapenaraa, essau hoki pera ma tokorua raa. ⁴ Pol etattara iroto te haretapu na Jiu raa na Sabat hakaatoa, tena aia ku hahiivi ma ki mee na Jiu ia ma na tama sei ma ni Jiu raa ki hakattina.

⁵ Sailas laaua ma Timoti ku oo ake i Masedonia no ttae ake, tena Pol ki takutaku ake na aho naa hakaatoa na tattara TeAtua raa iroto te matakainanaa, tena ki tattara hakamatahua ake hoki na Jiu raa pera ma Jisas ko te Mesaia. ⁶ Emeia te saaita na tama raa ku se hihhai no tattara hakahaeo ake aia raa, tena Pol kittahi nakkere emmau te kaukahu aia raa itaha, tena ki meake, "Kame kootou e oo no mmao itaha ma TeAtua, teenaa he vahi kootou hokkootou, tena kootou selavaa te tuku pera ma anau esara. Te meena kuseai ma hesara anau. Te saaita nei anau ku mee ki haere ina tama sei ma ni Jiu raa." ⁷ Kito Pol ki tiaki na tama raa no haere no noho ite hare te tama sei ma he Jiu te inoa aia raa ko Titus Jastus, aia hetama elotulotu TeAtua, tena te hare aia raa etuu taapiri ake te hare lotu na Jiu raa. ⁸ Krispus hetama hakamaatua iroto te hare lotu na Jiu, tena aia e hakatina i TeAriki hakapaa ma na tama iroto te hare aia raa hakaatoa, ia tammaki na tama iroto Korin ellono na tattara raa no hakattina, tena

na tama raa ki too te hakoukou tapu.

⁹ He poo hokotahi Pol e kite karemata pera ma TeAriki e tattara ake aia ma, "Auu se mataku, e meia tauhano koi te tattara, tena auu sekkaro, ¹⁰ maitaname Anau e noho ma akoe. Se hai tama e lavaa te hai hakahaeo akoe, e mee tammaki na tama i roto te matakaina nei ni tama Anau."

¹¹ Tena Pol e noho te hetau toe i te matakaina raa no akoako ake te kanohenua raa na tattara TeAtua raa.

¹² Te saaita Galio ku mee no hakamaatua i Akaia, tena na Jiu i te kina raa ku hakkutu hakaatoa nottaohi Pol no kkave i te hare hakatonutonu raa.

¹³ Kito na tama raa ki meake, "Te tama nei e hahiivi ma ki mee te kanohenua raa ki lotulotu TeAtua i na tiputipu tera se ttonu ma na tuua taatou raa!"

¹⁴ Pol ku mee koi ma kitattara, tena Galio ki meake na Jiu raa, "Kame te mee nei he mee roo e sara tera te tama e ppena, tena kame e tonu anau te hakarono atu kootou na Jiu. ¹⁵ Emeia, e mee kootou e hakatauttau koi na tattara ia ma na inoa na tama ia ma na tuua kootou raa, tena kootou hokkootou ki hakatonutonu te mee naa. Anau se lavaa te hakatonutonu na mee peenaa."

¹⁶ Tena Galio ki hakaise na tama raa i taha ma te hare hakatonutonu raa.

¹⁷ Tena na tama raa hakaatoa ku ttaohi Sostenes, te tama hakamaatua te hare lotu na Jiu raa no taa vaa mua te hare hakatonutonu raa. Emeia Galio se anaana atu hoki.

Pol ku vaakai i Antiok

¹⁸ Pol e noho i roto Korin ma na hakattina ana raa tammaki na aho, tena aia ki tiaki na tama raa, tena ki too Prisila laaua ma Akwila no huro laatou i Siria. Pol

e ohe tepohouru aiaraa nommore imua laatou nihuro i Senkriaraa, emee aia eisi tetattara hakamaoni nihakamoe ma TeAtua. ¹⁹ Na tama raa kuttæ i Efesus, tena Pol ki tiaki Prisila laaua ma Akwila ite kina raa. Pol ku haere i roto te hare lotu na Jiu raa no tattara laatou ma na Jiu raa. ²⁰ Na tama raa e kainno ake Pol ki nnoho laatou he saaita, e meia Pol se hihai. ²¹ Tena Pol ki meake na tama raa te saaita aia ni haereraa ma, "Kame TeAtua e hihai, anau eme ki vaakai mai kootou." Tena aia kitoo te vaka raa i Efesus no tere.

²² Pol kutæ i Sisaria, tena aia ki haere peeraa i Jerusalem no tattara hakatauareka ake na hakattina ana ite kina raa, tena aia ki haere i Antiok. ²³ Aia enoho ite kina raa no oti, tena aia ki haere vaaroto Galesia laaua ma Frigia no tattara ake na hakattina ana raa ki ttuu mmäu i na hakattina laatou raa.

Apolos i roto Efesus ma Korin

²⁴ Te saaita naa he Jiu enoho i Efesus te inoa aiaraa ko Apolos, tena aia ni haanau iho i Aleksandria. Tama raa e iroa roo tetattara, ia eisi hoki te iroa tauareka ite vahi te Launiu Tapu. ²⁵ Aia etoo hakaraoi roo na poroporo na Tiputipu TeAriki raa, tena aia e isi roo te hihai erahi kitattara, tena aia e akoako tonu roo namee hakamaoni ite vahi Jisas raa. Emeia aia e iroa koi ite hakoukou tapu Jon raa. ²⁶ Aia e ivi roo tetattara i roto te hare lotu na Jiu raa. Prisila laaua ma Akwila ellono tetama raa etattara, tena tokorua raa kitoo tama raa no oo laatou ihare, tena ki hakatonutonu ake tama raa i te vahi na Tiputipu TeAtua raa. ²⁷ Tena

Apolos ku maanatu ma ki haere i Akaia, kito na hakattina ana i Efesus raa ki tokonaki aia no taataa telauniu no kkave ina hakattina ana i Akaia raa ma ki too hakaraoi Apolos. Apolos ku tae i Akaia, tena aia ki tokonaki hai mahi roo na tama tera ku hakattina ina mahi te tauareka TeAtua raa. ²⁸ Apolos e ivi roo te hakatauttau ma na Jiu raa i te vahi te Launiu Tapu raa pera ma Jisas ko te Mesaia, tena na Jiu raa ku settau roo te tama raa.

19

Pol i roto Efesus

¹ Pol e haere vaa roto te matakaina raa no ttae i Efesus te saaita Apolos ni noho i roto Korin. Pol e ttiri na hakattina ana i te matakaina raa, ² tena aia ki vahiri ake na tama raa, “Kootou ku oti te too TeAnana Tapu raa te saaita kootou ni hakattina?”

Kito na tama raa ki meake, “Maatou se hai vahao e llono ma e isi TeAnana Tapu.”

³ Kito Pol ki vahiri ake, “Kaa he hakoukou tapu peehee kootou ni too?”

Tena na tama raa ki meake, “Te hakoukou tapu Jon.”

⁴ Kito Pol ki meake, “Te hakoukou tapu Jon raa he hakoukou tapu na tama tera kuttike itaha ma na haisara laatou raa. Tena Jon ki meake te kanohenua Israel raa ki hakattina i te Tama tera e me ki hamai i muri aia raa, teenaa ko Jisas.”

⁵ Tena na tama raa ku too te hakoukou tapu i te inoa TeAriki Jisas raa te saaita koi laatou ni llono na tattara nei. ⁶ Pol e hapapiri na rima aia raa iaruna na tama raa, tena TeAnana Tapu raa ku haere iho iaruna na tama raa;

kito na tama raa ki tattara na tattara alaa henua notakutaku ake na tattara TeAtua raa. ⁷ Na tama raa ettae peeraa sanahuru ma rua na taanata hakaatoa.

⁸ Pol e haere tahi i te harelotu na Jiu raa, tena i roto e toru na marama aia e tattara hai mahi ake i na kanohenua raa, tena kikkutu no tattara ma na tama raa ma kimee na tama raa ki illoa te hakamaoni na tiputipu te Hakamaatua ana i te Vaelani raa. ⁹ Emeia alaa tama e poro nattaa, ia kuse hihhai ki hakallono, tena na tama raa ki tattara haeo i te vahi na Tiputipu TeAriki raa i mua te kuturana raa hakaatoa. Kito Pol ki tiaki na tama raa, tena aia ki too na hakattina ana raa no haere ma aia, tena na aho hakaatoa aia e hakkutu no tattara ma na tama raa i roto te hare akoako Tiranus raa. ¹⁰ Pol e akoako peenei i roto erua na hetau, tena na tama hakaatoa tera ennoho i roto te matakaina Esia raa hakapaa ma na Jiu ia ma na tama seai ma ni Jiu raa kullono na tattara TeAtua raa.

E hitu na tama tane Skeva

¹¹ Pol e huri ake tammaki na mirakol i na mahi TeAtua tera na tama nisekkite i mua raa.

¹² Na tama e lavvea raa kutaualleka, tena na tipua raa ku huro itaha ma na tama te saaita na tama raa e too na muri maro tera Pol e sossoro na kahota ia ma ni hekau peehee aia e uruuru raa no hakattiri ake na tama lavvea raa. ¹³ Na Jiu ni oo hakattike na matakaina no hakaise na tipua sakkino raa ku mannatu ma laatou kitapatapa hoki te inoa TeAriki Jisas raa te saaita laatou e hakaise na tipua raa. Na tama raa e meake na tipu raa ma, "Anau e meatu akoe i te inoa Jisas tera Pol etakutakura kihamai itaha

ma te tama naa.” ¹⁴ Tena e hitu na hai taina, ni tama tane Skeva te pohouru hakanaaniu na maatua na Jiu raa e haere ppena te mee nei.

¹⁵ Emeia na tipua raa e meake ma, “Anau e iroa Jisas, tena anau e iroa hoki Pol, kaa kootou koai?”

¹⁶ Tena te tama tera e isi na tipua raa kullee ake no ppuhu roo ma na tama raa, tena kitaa na tama raa hakaatoa. Na tama raa ku meremmere haeo roo no huro itaha ma te hare te tama raa, ia na hekau laatou raa ku masaessae hoki. ¹⁷ Na Jiu ia ma na tama seai ma ni Jiu raa hakaatoa kullono te mee nei, tena na tama raa ku mattaku roo, tena ki hakamamaha roo te inoa Te Ariki Jisas raa. ¹⁸ Tammaki na hakattina ana e oo ake no hakari ake na mee sakkino laatou ni ppena raa imua na tama hakaatoa. ¹⁹ Tammaki na tama hai pakava e oo ake ma na launiu laatou raa hakaatoa no ttuni imua na tama hakaatoa. Na tama raa e haka papaa te koo ina te sui na launiu raa hakaatoa, tena na launiu raa hakaatoa esui tipu rima na simata na siliva. ²⁰ Ia tena na tattara Te Atua raa e tauhano koi te ttoha i na kina hakaatoa e mee na mee nei, ia e hai mmahi roo.

²¹ Tena imuri na me nei hakaatoa, Pol ku maanatu ma ki haere i Masedonia laua ma Akaia, tena ma ku haere hoki i Jerusalem. Kito Pol ki meake, “Anau e me ki haere i Jerusalem, tena kioti anau ku haere hoki no mmata i Rom.” ²² Kito Pol ki kauna Timoti laua ma Erastus, te tokorua ni totokonaki aia raa ki oo i Masedonia, tena aia ki noho hakamarie i Esia.

Na tama i roto Efesus ku hakatauttau

²³ Ia tena te saaita nei ku isi na sara e llahi roo i roto Efesus e mee na tattara i te vahi na Tiputipu TeAriki raa. ²⁴ Teeraa he tama i roto Efesus te inoa aia ko Demitrius. Tama raa e penapena na paa hare tapu ma te atua hine Atemis raa, tena tama raa etoo na sileni tammakiroo ite uata aia raa. ²⁵ Kito Demitrius ki hakkutu na tama e uata ma na siliva peeraa ma aia raa, tena aia ki meake na tama raa, “Na taanata, kootou e illoa koi pera ma na sileni taatou raa e oo mai koi ina uata taatou eppena ma na siliva raa. ²⁶ Ia tena kootou ekkite, ia ellono hokkootou hea Pol e haere tattara raa. Pol e mee ma na atua tera na tama eppena ma narima laa-touraa seai ma ni atua hakamaoni, ia tena tammaki na tama i roto Efesus, ia taapiri hoki na tama hakaatoa i roto na matakaina Esia raa ku hakattina tama raa. ²⁷ Taatou e tau te mattaku, maitanama na uata taatou nei e me ki too te inoa haeo. Seai ma ko te mee naa koi, e meia teeraa mee taatou ki mattaku peeraa te hare tapu te atua hine Atemis raa e me ki mee pera ma he hare vare koi, tena na mahi aia raa e me ki seai. Te atua hine tera na tama hakaatoa i roto Esia ia ma te maarama nei e lotulotu raa.”

²⁸ Te saaita te kanohenua raa ni llono na tattara nei, na tama raa kulloto roo, tena ki kaamata no vavaa hakamaroa ma, “Atemis, te atua Efesus raa e hakanaani!” ²⁹ Te vaaraa e haere nottae na tama hakaatoa i roto te matakaina raa. Kito na tama raa ki ttaohi Gaius laaua ma Aristarkus, te tokorua na tama i Masedonia tera e haere laaou ma Pol raa no huro hakavave ma laaou ite hare na tama te matakaina raa e kutukutu raa. ³⁰ Pol e hai roo ma ki haere notuu imua te kanohenua raa,

e meia na hakattina ana raa se hihhai ma aia ki haere. ³¹ Eisi na soala oi aia e hakamattua te taumani e kou ake na tattara hoki ma Pol ki se hakahura ake i te hare na tama te matakaina raa e kutukutu raa.

³² Tena na tama hakaatoa e kkuu i te kina raa ku vaa huri roo te saaita naa: na tama e vaa te mee peenei, tena alaa tama ku vaa ake teeraa mee hoki, e mee tammaki na tama e oo ake raa se illoa te hakataakoto laatou hakaatoa e oo ake raa. ³³ Eisi na tama e mannatu ma Aleksanda ko te tama e sara, e mee na Jiu raa e meake aia ki haere notuu imua. Tena Aleksanda kiauna ake ma na rima aia ma na tama raa ki se vaa, tena aia ki tattara ake ma ki tokonaki tokorua raa. ³⁴ Emeia te saaita na tama raa ni illoa ma Aleksanda he Jiu, tena na tama raa hakaatoa ku vaa ake hakamaroa saaita roroa roo ma, "Atemis te atua Efesus raa e hakanaaniu."

³⁵ Tena kioti roo he tama i roto te taumani raa ku meake na tama raa ki se vaa. Tena aia ki meake, "Kootou na tama Efesus, na tama hakaatoa e illoa pera ma na tama te matakaina Efesus raa e lollohi te hare tapu Atemis te atua hakanaaniu ia ma te hatu e tapu tera ni teiho mai i te vaelani raa. ³⁶ Se hai tama e lavaa te mee ma na tattara nei e malliu. Ia tena kootou ki se lloto, ia se ppena na mee e sara. ³⁷ Kootou e kou mai tokorua nei i te kina nei, niaina ma tokorua nei se hai mee e tapu nitoo i roto te hare tapu raa, ia se hai tattara hoki sakkino e mee i te atua hine taatou raa. ³⁸ Kame Demitrius ia ma na tama hehekau aia raa eisi na tattara i te vahi tokorua nei, tena taatou eisi na tama hakamattua ia ma na aho etuku ki hakatonu tonu raa, tena taatou e tau

te hakatonutonu koi i te kina naa. ³⁹ Emeia kame e isi te mee e kee hoki tera kootou e hihhai, tena na tama i te kina nei raa e tau te kikutu ki tattara. ⁴⁰ Taatou e mattaku ma ka oti na tama raa kutattara ma taatou e ppena namee essara, e mee hea ni kapihi mai te aho nei raa. Ia se haitama e lavaa tetuu no tattara ma taatou i te vahi te vavaa te aho nei raa, ia se haitama hoki e isi na tattara tau alleka ki tattara.”

⁴¹ Aia e tattara koi no oti, tena aia ki meake na tama raa ki maaseu i na hare laatou raa.

20

Pol ku haere i Masedonia laaua ma Grik

¹ Te saaita na tama raa ni vavaa roo no oti, tena Pol ku kanna ake na hakattina ana raa ki hakutu ake, tena aia ki tattara hakapurupuru ake na tama raa, tena ki hakaalloha ma na tama raa. Tena aia ki tiaki te matakaina raa no haere i Masedonia. ² Aia e haere vaa roto na matakaina raa no tattara ake tammaki na tattara ma ki hakapurupuru ake na tama raa. Tena aia ki haere i Akaia ³ no noho etoru na marama i te kina raa. Aia ku tanattana ma ki haere i Siria, tena te saaita naa hoki aia ku rono ma e isi na Jiu ku tattara ma ki ta aia, tena aia ku maanatu ma ki vaakai i Masedonia. ⁴ E llava na tama e oo laatou ma Pol, teenaa ko Sopata te tama tane Pirus te tama i Beria raa, tena Aristarkus, Sekundus te tama i Tesalonaika raa, Gaius te tama i Debiraa, Tikikus laaua ma Trofimus na tama i Esia raa, tena Timoti. ⁵ Na tama nei ni oo imua no hakattari mai maatou i Troas. ⁶ Maatou etoo te vakaraa i muri te Kai te Haraoa Mannihi raa, tena i muri e rima na aho maatou ku ttiri na tama raa i Troas,

tena maatou kinnoho telatapu naa hakaatoa i te matakaina raa.

Pol ku haere no mmata hakaoti na tama i Troas

⁷ Te hiahi te aho Sarere raa maatou ku kkutu hakaatoa kikkai tekai etapuraa. Pol e tattara ake na tama raa, tena ki tattara roo no tae tetuapoo, maitaname aia kumee kitiaki na tama raa te aho taiaraa no haere. ⁸ Tammaki nalamu eura iterum maatou ekkutu iaruna raa. ⁹ Tena hetaupeara te inoa aia raa ko Yutikus enoho itevahi tewindo. Pol e tattara koi notattara, tena Yutikus kukaamata no himoe, tena kioti aia kumoe serono roo noteiho itaha ma te hare epalluna raa noppaku iraro. Tetama raa ku mate te saaita na tama raa ni huro atu no ssau aia raa. ¹⁰ Tena Pol ku haere iho iraro, tena kimeoe vaa aruna no avei tetama raa, kito Pol kimeake, "Auu semamannatu tammaki, tetama nei e ora koi." ¹¹ Tena Pol ku vaakai iaruna nottohi te haraoa raa nokai. Tena aia ki tattara ake na tama raa saaita roroa roo haere no tae te tahata, tena aia ki haere. ¹² Na tama raa ku hihhia roo, tena kitoo tetaupeara ku ora hakaraoi raa no kkave ihare.

Pol ku tiaki Troas no haere i Miletus

¹³ Maatou eoo imua no kkake te vaka raa no tere i Asos, te kina maatou e me kitoo Pol raa. Pol ni mee mai ma maatou kitere ake, tena aia e haere ake vaa uta. ¹⁴ Pol kuttiri maatou i Asos, tena maatou ki uta aia i te vaka raa no huro maatou i Mitilini. ¹⁵ Maatou kuuhi i Asos, tena teeraa aho maatou kuraka i Kaios. He aho hokotahi eraka, tena maatou kuttiae i Samos, tena teeraa aho maatou kuttiae i Miletus. ¹⁶ Tena

Pol ku maanatu ma aia selavaa te hakannahe i te matakaina Esia raa, tena ma aia e me ki tere hakaraka peeraa i Efesus. Aia e haitaruaru ma kitae aia i Jerusalem i te aho Pentikos raa kame aia e lavaa.

Pol e tattara hakaraoi ake na tama hakamattua te lotu i Efesus

¹⁷ Pol e noho i Miletus, tena ki kkkave te tattara i na tama hakamattua te lotu i Efesus raa ki oo ake no mmata aia. ¹⁸ Na tama raa kuttae ake, tena Pol kimeake, “Kootou e illoa na tiputipu anau tesaaita anau ninoho ma kootou kaamataroo te aho kaamata anau nihamai i Esia no taemai kootou raa. ¹⁹ Anau e pasemmu roo, ia eisi na vahao anau etani tesaaita anau euata ma TeAriki nottiri na hainattaa, emee na hakalono llihu na Jiuraa e kou mai anau raa. ²⁰ Kootou e illoa pera ma anau setaohi muri na mee tera e lavaa te tokonaki kootou tesaaita anau nitakutaku i roto marae ia ma na hare kootou raa. ²¹ Anau e tattara hakamataku ake na Jiu ia ma na Grik raa hakaatoa kittike itaha ma na haisara laatou raa no hakattina TeAtua, tena ku hakattina hoki Jisas TeAriki taatou raa.

²² “Te saaita nei anau kutautari te hihai TeAnana Tapu, tena anau eme ki haere i Jerusalem, ia anau seiroa ma hea eme ki kapihi mai anau i te kina raa. ²³ Anau e iroa koi pera ma TeAnana Tapu ni hakairoa mai anau pera ma te karapusi ia ma na hakalono llihu raa ettari mai anau i roto na matakaina hakaatoa. ²⁴ Emeia anau emaanatu pera ma te ora anau nei he mee vare koi anau, tena anau e hihai koi ki hakaotioti te uata Jisas TeAriki raa

ni kou mai anau ki ppena ma ki takutaku te Rono Tauareka raa i na mahi te tauareka TeAtua raa.

²⁵ “Anau ni haere notta e na tama kootou raa hakaatoa no takutaku ake i te Hakamaatua ana i te Vaelaniraa. Ia tesaaita nei anau eiroa pera ma kootou selavaa hoki tekkite anau.

²⁶ Tena anau e tattara hakaraoiatu kootou te aho nei: kame he tama kootou e haere itaha ma na akoako TeAtua raa; teenaa sei ma he sara anau. ²⁷ E mee anau se taohi muri na tattara e tattara i te vahi na tiputipu TeAtua raa hakaatoa. ²⁸ Ia tena lollohi hakamattonu kootou ia ma na kanohenua TeAnana Tapu raa ni kou atu kootou kilollohi raa. Mee pera ma ni tama e lollohi na harelotu TeAtua ettino raa, e mee te toto te Tamariki Aia raa.

²⁹ “Anau eiroa pera ma i muri anau e haere, na manu kai ttama raa e me ki oo atu kootou, tena na tama raa e me ki seu kootou hakaatoa. ³⁰ E isi tesaaita e me kitae mai, ia e isi na tama i roto te kuturana kootou naa e me kitattara malliu no hakattaki na hakattina ana raa ki tauttari laa-tou. ³¹ Lollohi hakamattonu, tena ku mannatu e mee anau e hakalonollihu haimahiroo te ao ma tepoo, tena anau e akoako kootou i roto e toru roo na hetau.

³² “Ia tena anau e kou ake kootou i na rima TeAtua kirorohi kootou ma na mahi Aia tera e lavaa te tokonaki kootou raa, tena ku kou atu na hoki e ttapu TeAtua e isi ki kou ake na tama Aia raa. ³³ Anau se manako na siliva, na gol ia ma na hekau taualleka kootou naa. ³⁴ Kootou hokkootou e illoa pera ma anau euata ma na rima anau no too na mee hakaatoa anau ma na tama e ha haere ma anau raa e hihhai raa. ³⁵ Anau e huri atu i roto na mee hakaatoa pera ma

anau kaa uata mahi, maatou e lavaa te tokonaki na tama e matanaennaeraa, tena mannatu na tattara Jisas TeAriki raa ni tattara mai Hokoia ma, 'E isi te hihia erahiroo kame akoe ehoki na mee, ia eraka roo iaruna ma te tama e noho koi ki too na mee raa.' "

³⁶ Pol etattara nooti, tena aia ki tutturi ma na tama raa nolotu. ³⁷ Na tama raa ku aveivvei roo Pol no tanittani, tena ki momohoni tama raa e mee Pol ku mee ki haere. ³⁸ Na tama raa e alloha roo e mee Pol e meake ma na tama raa selavaa hoki tekkite aia hakaraoi. Kito na tama raa ki oo laatou ma Pol no ttaeroo i te kina te vaka raa.

21

Pol ku haere no tae i Jerusalem

¹ Maatou e hakaalloha ma na tama raa, tena maatou kiuhu notere. Maatou etere tahiroo notae i Kos, tena te aho taia raa maatou kuttae i Rodes, tena maatou kutiaki Rodes notere peeraa i Patara. ² Tena maatou kukkite te vaka i Patara kumee ki haere peeraa i Fonisia raa, kito maatou ki oo nokkake te vaka raa notere. ³ Maatou etere nokkite Saiprus, tena maatou kitaa notere ite vahi haukkupu te henua raa notere i Siria. Maatou eoo iuta iTaia ite kina te vaka raa eme kitia ki na kai te matakaina raa. ⁴ Maatou ettiri na hakattina ana ite matakaina raa, tena kinnoho ma na tama raa helatapu hokotahi. Te Anana Tapuraa kutau iroto na tama raa, tena na tama raa ki meake Pol ma kise haere i Jerusalem. ⁵ Emeia maatou ennoho ma na tama raa kioti, tena maatou kiuhu notere.

Nataanata raa hakaatoa hakapaa ma avana ia ma na tamalliki laatou raa e oo maatou no ttae itai, tena maatou hakaatoa kitutturi nolotu.

⁶ Kito maatou kihakaalloha ma na tamaraa, tena maatou kioo nokkake tevakaraa, tena na tamaraa ki vakkai i na hare laatou raa.

⁷ Maatou e uhu i Taia no tere peeraa i Tolemes, tena maatou kikouake tetauareka maatou raa i na hakattina ana raa, tena maatou kinnoho te aho hokotahi ma na tamaraa.

⁸ Te aho taiaoraa maatou kutiaki te matakaina raa, tena kioo nottae i Sisaria. Maatou ennoho iroto te hare Filip, hetama iroto tetokohitu na tamaraa ni hirihiri kitokonaki nouata iroto Jerusalem raa. ⁹ Filip e isi e haa na taukupu tera e takutaku hoki na tattara TeAtua.

¹⁰ Maatou ennoho ite kinaraa ellava na aho, tena profet Agabus ku hamai i Judia no taemai.

¹¹ Aia e haereake ite kina maatou ennoho raa notoo tetaitu Pol raa, tena kihaihai navae ia ma narima aia hokoia, tena kimeake, "Teenei hea TeAnana Tapuraa etattaramai: Na Jiu raa e me kihaihai peenei tetama ettino tetaitu nei raa iroto Jerusalem, tena laatou e me kitoo tetamanaa no kouake na tamaraa sei ma ni Jiu raa."

¹² Maatou kullono na tattara raa, tena maatou ma alaa tamaraa hoki kimeake Pol kisehaere i Jerusalem.

¹³ Emeia Pol ememai ma, "Hea kootou emeana, kootou etanittani ki aroha mahi roo anau. Anau setanattana koi ma kihaihairia iroto Jerusalem, emeia anau etanattana hoki kimate ite vahi na hehekau anau ma Jisas TeAriki raa."

¹⁴ Tena maatou kinnoho hemuu emee Pol kuselavaa te hakatike te hakataakoto aia raa,

tena maatou kimeake, “Tiaki koi kikotia te hakataakoto TeAriki raa.”

¹⁵ Maatou ennoho itekina raa no oti roo, tena maatou kitanattana na hekau maatou raa ma ki oo i Jerusalem. ¹⁶ E isi na disaipol i roto Sisaria e oo hoki maatou, tena kitoo maatou no kkave itehare tetama maatou eme kinnoho maatou raa, teenaa ko Nason he tama i Saiprus tera e hakatina TeAriki i te kaamata roo.

Pol ku haere no mmata Jems

¹⁷ Maatou kuttae i Jerusalem, tena na hakattina ana raa kutoo hakaraoi roo maatou. ¹⁸ Te aho taiao raa Pol ku oo maatou no mmata Jems, tena natama hakamattua raa hakaatoa ku nnoho itekina raa. ¹⁹ Pol e tattara hihia ake natama raa, tena ki tattara ake natama raa namee hakaatoa TeAtua nippena ina uata aia ma natama sei ma ni Jiu raa. ²⁰ Natama raa e hakallono roo no oti, tena laatou ki hakammaha ake TeAtua. Kito natama raa kimeake, “Pol tetaina maatou, akoe ekite e hia nasimata na Jiu hakaatoa tera ku hakattina no tauttari hai mahi roo na Tuua Moses raa. ²¹ Natama raa e llono pera ma akoe e akoako ake na Jiu ennoho inamatakaina natama sei ma ni Jiura ma kitiaki na Tuua Moses raa, tena kusetuu hoki te hakamaatino e tapu raa inatamalliki laatou raa, tena ma kutiaki hoki na tiputipu na Jiu raa. ²² Natama raa eme kllono pera ma akoe ku tae mai. Kaa hea taatou eme kippena?

²³ “Teenei hea maatou ehiihai ma akoe kippena. Eisi tokohaa natama itekina nei ehakamoe tetattara hakamaoni ma TeAtua.

24 Tena haere no hukui ma na tama naa no mee kootou kimatahua, tena akoe kusui niaa na tama naa etoo ki lavaa na tama naa te ohe na pohouru laatou ki mmore. Akoe kaa ppena te mee nei, na tama hakaatoa e me ki illoa pera ma na tattara na tama e tattara ake i te vahi akoe raa se isi te hakamaoni, e meia akoe hokkoe ki tautari na tuua Moses raa. ²⁵ Emeia i te vahi na tama seai ma ni Jiu tera ku hakattina raa, maatou ni taataa te launiu no kkave ki meake laatou ma laatou se lavaa te kkai na kai na tama raa e hoki ake na hatu tipua ia ma na toto ia ma na manu hahaere na tama e kkoti na ua raa, tena ku tiaki na tiputipu te karemata kailallao raa.”

26 Pol ku too na taanata raa, tena te aho taiao raa laatou ku ppena na mee e me ki mee laa-tou kimatahua raa. Tena aia ki haere i roto te Hare Tapu raa no hakari ake na tama raa e hia na aho i mua laatou e me ki hakaoti na tiputipu hakaatoa e me ki mee laatou ki matahua raa, tena ku hoki ake na hoki laatou raa tama taki tahi.

Pol ku hakapiki ria

27 Emeia te saaita na aho e hitu raa ku mee kittae raa, tena e isi na Jiu ni oo mai i te matakaina i Esia raa kukkite Pol i roto te Hare Tapu. Kito na tama raa ki usuusu ake te kanohenua raa hakaatoa, tena laatou ki ttaohi tama raa. ²⁸ Na tama raa e vaa ake hakamaroaro ma, “Na tama Israel, tokonaki maatou! Te nei ko te tama e hahaere na kina roo hakaatoa no tattara haeo ake na tama raa i te vahi na Jiu, na Tuua Moses raa ia ma te Hare Tapu nei. Tena aia e hakattakimai hoki na tama seai ma ni Jiu raa i roto te Hare Tapu nei ki mee te hare e tapu nei ki se tapu.” ²⁹ Na tama raa

e tattara peenei e mee laatou nikkite Trofimus tetama i Efesus raa nioo laaua ma Pol i roto te matakaina raa, tena laatou ekkahu ma Pol e too te tama raa no oo laaua i roto te Hare Tapu.

³⁰ Na tama te matakaina raa hakaatoa ku kirakira huri hokolaatou, tena na tama raa ki huro ake hakaatoa no ttaohi Pol no horo i aho ma te Hare Tapu raa. Te saaita naa koi na totoka te Hare Tapu raa ku ppui. ³¹ Na tama raa ku mee ma ki taa Pol ki mate, tena te soldia hakamaatua i Rom raa kurono ma na tama hakaatoa i Jerusalem raa ku ppuhu huri. ³² Tena te soldia hakamaatua raa ku too na purepure ia ma na soldia aia raa no huro atu i te kanohenua raa. Te saaita te kanohenua raa nikkite te soldia hakamaatua raa ma na soldia aia raa, tena na tama raa ku ttuu hemuu no se riki Pol.

³³ Tetama hakamaatua raa ku haere atu iaa Pol raa no hakapiki tama raa, tena ki haihai tama raa ma na seni erua. Tena te soldia hakamaatua raa ki vahiri ake, "Teenei koai, kaa hea tetama nei e ppena?" ³⁴ Tena e isi na tama i roto te kuturana raa ku hai ake na tattara peenei, tena alaa tama ku hai ake alaa mee hoki. Na tama raa ku vaa huri roo, tena te soldia hakamaatua raa ku se iroa te hakamaoni ma hea esara, tena aia ki meake na purepure aia raa ki too Pol nokkave i te hare tammaki na tama e lollohi raa. ³⁵ Na tama raa e oo koi no ttae i te kina te kakkake raa, tena na soldia raa ki ssau Pol i aruna, e mee te kanohenua raa e lloto roo. ³⁶ Na tama raa e haere vavaa mai koi vaa muri tama raa ma, "Taa tama naa ki mate."

Pol ku tattara i te vahi aia

³⁷ Na soldia raa ku mee ma ki too Pol no kkave i te hare tammaki na tama elollohi raa, tena Pol ki meake i te soldia hakamaatua raa ma, “Anau e lavaa te tattara atu akoe?”

Tena te soldia hakamaatua raa ki meake, “Akoe e iroa na tattara ha Grik? ³⁸ Tena akoe sei ma ko te tama Isip tera ni hakattaki haa huitarau na tama hao i te kina e tuu mahoa raa ma ki ppuhu na saaita peeraa ku mmao raa?”

³⁹ Kito Pol ki meake, “Anau he Jiu e haanau iho i Tarsus i roto Silisia, ia anau hetama i roto te matakaina e isi te inoa e rahi. Tena kou mai he saaita ki tattara ake te kanohenua raa.”

⁴⁰ Tena te soldia hakamaatua raa ki hakattana ake Pol ki tattara, tena Pol ki mahike no tuu i aruna te kakkake raa, tena ki auna ake te kanohenua raa ma na rima aia raa ki se vvaa. Na tama raa ku se vvaa, tena Pol ki tattara hakaHibru ake na tama raa.

22

¹ “Aku taina ma aku tamana, hakallono mai anau te saaita anau e tattara atu kootou na tattara i te vahi anau raa!” ² Te saaita na tama raa ni llono Pol e tattara hakaHibru ake laatou raa, na tama raa ku nnoho hemuu roo; kito Pol ki tattara ake ma.

³ “Anau he Jiu e haanau iho i Tarsus i roto Silisia, emeia anau ematua mai i Jerusalem pera ma he tamariki skol Gamaliel. Anau e too hakaraoi roo na poroporo na Tuua na tipuna taatou raa, tena ki tauttari roo na tiputipu TeAtua, essau koi peenaa ma kootou hakaatoa e nnoho i te kina nei te aho nei. ⁴ Anau ni kou ake na hakalono lihu, tena ki taa na tama e tauttari na Tiputipu Jisas raa no mmate. Anau

e haka-piki na taanata ma na h-hine, tena ki p-pono na tama raa i roto na hare karapusi. ⁵ Te pohouru hakanaaniu na maatua ia ma te kuturana raa hakaatoa elavaa te kou atu te hakamaoni pera ma anau etattara te hakamaoni. Anau etoo na launiu na tama raa etattaa ake i na Jiu taatou tera ennoho i Damaskus raa, tena anau ki haere i te mata-kaina raa ma ki haka-piki na tama raa no kou mai i Jerusalem ki kou ake na haka-lono lihu na tama raa.

Pol etattara ake te kaamataroo aia nimee no hakatina

(Na hehekau 9.1-19; 26.12-18)

⁶ “Te mee raa kame ku tae te laa latea te saaita anau ku taapiri atu i Damaskus, tena he maahina hai mahi roo ku maahina mai peeraa i te vaelani no maahina hakatike anau. ⁷ Anau kutteiho iraro no p-paku te kerekere, tena anau ku rono te reo etattara mai anau ma, ‘Sol, Sol! Aiea akoe e mee Anau ki haka-lono lihu naea?’

⁸ “Kito anau ki vahiri ake ma, ‘Te Ariki! Koai Akoe?’ Tena Aia ki mee mai anau ma, ‘Anau ko Jisas, te Tama i Nasaret akoe e kou mai na haka-lono lihu raa.’ ⁹ Na taanata e oo ma anau raa ekkite te maahina raa, e meia laatou sellono te reo te tama etattara mai anau raa. ¹⁰ Tena anau ki vahiri ake, ‘Te Ariki! Hea anau e me kippena?’ tena Te Ariki ki mee mai, ‘Mahike i aruna no haere i Damaskus, tena he tama i te kina naa e me ki tattara atu akoe na mee hakaatoa Te Atua e hihai ma akoe kippena raa.’ ¹¹ Na karemata anau raa ku sseni e mee te maahina raa e hai mahi roo, tena na tama e oo ma anau raa kuttaohi na rima anau raa no haka-taki i Damaskus.

12 “Tena iroto te matakaina naa e isi te tama ehui ma ko Ananaias, teenaa he tamaroo telotu tera etautari natuaa taatou raa, tena na Jiu hakaatoa ennoho i te matakaina raa ehakammaha tamaraa. 13 Ananaias ehamai notuu itevahi anau, tena kime mai, ‘Sol, taku taina, akoe eme kikite hakaraoi.’ Tesaaita naa koi, anau kukite hakaraoi, tena anau kukkura ake te tamaraa. 14 Kito Ananaias kime mai ma, ‘Te Atua natipuna taatou imuaraa ehirihiri akoe ma ki roa hea Aia e hihai ia ma akoe kikite hoki te Tama Hehekau Aia etonu tahi raa, tena ma akoe kuhakarono tero Tama raa e tattara atu raa. 15 Maitanama akoe eme kitattara ake na tama hakaatoa itevahi Tamaraa inamee akoe nikite ia ma hea akoe nirono raa. 16 Ia tena, kaa akoe ettari kiroroa kiaa? Tuu iaruna, tena anau kuhakoukoutapu akoe, tena akoe kulotu ake Te Atua ki ssoro na hai sara akoe raa itaha.’

17 “Anau ku vaakai i Jerusalem, tena tesaaita anau nilotu iroto te Hare Tapu raa, anau ku isi tekite anau, 18 tena anau ekite Te Ariki etuu notattara mai ma, ‘Vave no haere itaha ma Jerusalem vahaoneiroo koi, emee natama te matakaina nei raa selavaa te hakallono natattara akoe etattara itevahi Anaura.’ 19 Kito anau kimeake, ‘Te Ariki, na tamaraa e illoa roo ma anau ni haere na harelotu na Jiu raa no hakapiki na tama ehakattina Akoe raa, tena kiriki na tamaraa. 20 Tena tesaaita Stiven, te tama nitattara na tattara itevahi Akoe raa nitaiaria no mate raa, anau etuu itekina raa hoki, tena anau ekite te mate tamaraa, ia anau hoki ko te tama erorohi na hekau na tama nitaa tamaraa no mate raa.’

21 Tena TeAriki kimeemai anau ma, 'Haere emee Anau emee kikauna akoe ki haere i na tama seai ma ni Jiu e mmao raa.'

22 Te kanohenua raa e hakallono Pol e tattara haere nottaeroo i te kina aia ku mee na tattara nei raa; kito na tama raa ki kaamata no vaa hakamaroaro ma, "Taa tetama nei kimate! Taa Aia kimate! Tama nei ku setau te noho i te maarama nei!"

23 Na tama raa ku vaa hakamaroaro no maka na hekau laatou raa ma na kerekere raa iaruna. 24 Kito te soldia hakamaatua raa ki meake na purepure aia raa kitoo Pol no kkave i te kina na soldia raa, tena ki meake na tama raa kiriki Pol, tena kulahulahu tama raa kilave laatou te mee na Jiu raa elloto raa. 25 Emeia te saaita laatou ni haihai Pol ma kiriki raa, tena Pol ku meake te purepure e tuu i te kina raa ma, "E tonu kootou teriki tetama i Rom kame kootou se illoa hea te tama raa e sara?"

26 Te purepure raa e rono koi te mee nei, tena aia ki haere i te soldia hakamaatua raa no meake ma, "Akoe e iroa hea akoe e ppena? Tetama nei he tama i Rom!"

27 Kito te soldia hakamaatua raa ki haere no vahiri ake Pol ma, "Mee mai kirono anau, akoe he tama i Rom?"

Kito Pol ki meake, "Noo."

28 Tena te soldia hakamaatua raa ki meake Pol ma, "Anau e ppehi tammaki roo na sileni ki lavaa anau te mee pera ma he tama i Rom."

Kito Pol ki meake, "Emeia anau he tama i Rom i te mamaoha iho anau."

29 Te saaita naa koi na tama ni oo ake ma kilahulahu Pol raa ku horo muri, tena te soldia hakamaatua raa hoki ku matakū te saaita aia

kuiroa ma Pol hetama i Rom raa e mee aia ni haihai tama raa ma na seni.

Pol ku tuu i mua na tama hakamattua

³⁰ Tena te soldia hakamaatua raa ku hihai ma ki iroa te hakamaoni i te mee na Jiu raa e loto iaa Pol raa, tena te aho taiao raa aia ku vete na seni e haihai Pol raa i taha, tena ki meake na maatua hakananniu ia ma na tama hakamattua na Jiu raa hakaatoa ki kikutu. Tena aia ki too Pol no hakatuu i mua na tama raa.

23

¹ Pol ekkira hakamattonu ake i na tama i roto te kuturana raa, tena ki meake, "Aku taina roo hokotahi! I roto roo anau hokonnau, anau seisi tammaki na maanatu i te vahi te ora anau ma TeAtua te aho ma te aho raa." ² Tena Ananias, te pohouru hakanaaniu na maatua raa ku meake na tama etuu tappiri ake Pol raa ki ttuki te maihu tama raa. ³ Tena Pol ki meake te tama raa, "TeAtua e me ki ttuki akoe. Akoe e ssau pera ma he tauppa e paarai ria no makkini! Akoe enoho i te kina naa ma ki hakatonutonu anau i te vahi natuaa, emeia akoe ese natuaa raa e mee akoe e meake na tama raa ki ttuki anau!"

⁴ Tena nataanata etuu taapiri ake Pol raa ki meake, "Ako e haru haeo te pohouru hakanaaniu na maatua TeAtua!"

⁵ Kito Pol ki meake, "Aku taina roo hokotahi, anau se iroa ma aia ko te pohouru hakanaaniu. Te Launiu Tapu raa e tattara ma, 'Kootou selavaa te haru haeo na tama hakamattua na kanohenua raa.'"

⁶ Pol e kite pera ma e isi te kuturana na Sadyusi ia ma te kuturana na Farisi raa, tena aia

ki kannna ake na tama hakamattua raa, “Aku taina roo hokotahi! Anau he Farisi, tena anau he tamariki te Farisi. Anau e tuu i mua kootou, maitaname anau e isi te hakatina pera ma na tama e mmate raa e mee ki mahhike muri no ora.”

⁷ Pol e ppehi koi te tattara nei, tena na Farisi raa laatou ma na Sadyusi raa ku kaamata no hakatauttau, tena te kuturana raa ku vvae rua.

⁸ (E mee na Sadyusi raa e hakattina pera ma na tama e mmate raa selavaa te ora muri, tena se isi hoki na ensel ia ma na anana; e meia na Farisi raa e hakattina e toru na mee raa hakaatoa.) ⁹ Na tama hakamattua raa ku vaa hakamaroa roo, tena na tama e poroporo na tuua tera e hukui ma na Farisi raa ku mahhike i aruna no tattara hakamaroa roo ma, “Maatou ekkite pera ma te tama nei se isi te mee e sara! Kame e isi hakamaoni te anana seainaa he ensel ni tattara ake te tama nei.”

¹⁰ Na tama raa ku hakatauttau roo, tena te soldia hakamaatua raa ku matakū ma ka oti na tama raa kuta hakahaeo roo Pol. Kito te tama raa kimeake na soldia aia raa kioo vaa roto te kuturana raa no too Pol itaha ma na tama raa, tena kukkave tamaraa itekina na soldia raa.

¹¹ Te pounaa Te Ariki kutuu ake ite vahi Pol no meake, “Auu se matakū! Akoe ku oti te tattara ake na tama i Jerusalem raa ite vahi Anau, tena akoe ki haere no ppena peeraa hoki i Rom.”

*Na Jiura kutattara hemuu ma kitaa Pol
ki mate*

¹² Te tahata teeraa aho na Jiu raa ku hakkutu ki hakatonutonu he hakataakoto. Na tama raa e hakamoe tetattara ma laatou selavaa roo tekkai, ia selavaa te unu he mee kittae roo te saaita laatou e taa Pol ki mate. ¹³ Na tama e penapena te hakataakoto raa ettae peeraa tipu haa toe na tama hakaatoa. ¹⁴ Tena na tama raa ki oo no mmata na maatua hakanan-niu na maatua raa ia ma na tama hakamattua na Jiu raa, tena ki meake, "Maatou hakaatoa e hakamoe te hakataakoto pera ma maatou selavaa roo tekkai ni mee kittae roo te saaita maatou e taa Pol ki mate. ¹⁵ Tena kootou kikkave he tattara i te soldia hakamaatua i Rom raa kikou mai Pol te saaita nei i akoe. Tena kootou ku malliu ma kootou e hihhai kilahulahu Pol ki too na tattara hakamaoni. Emeia maatou e me kitanattana kitaa tama raa ki mate imua aia e tae mai i te kina nei."

¹⁶ Emeia telamotu Pol raa erono na hakataakoto na tama raa; kito aia ki haere no tattara ake Pol i te kina na soldia raa. ¹⁷ Tena Pol ki kannaa ake te purepure hokotahi no tattara ake ma, "Hakattaki te taupeara nei i te soldia hakamaatua raa e mee te tama nei e isi te tattara e me ki tattara ake." ¹⁸ Te purepure raa etoo te taupeara raa no hakattaki i te soldia hakamaatua raa, tena ki meake te tama raa ma, "Pol, te tama e karapusi raa e kannaa mai anau, tena ki mee mai ma anau ki hakattaki mai te taupeara nei i akoe, e mee te tama nei e isi te tattara e me ki tattara atu akoe."

¹⁹ Tena te soldia hakamaatua raa kittaohi te rima te taupeara raa no hakattaki te tama raa itaha, tena ki vahiri ake ma, "Hea akoe e isi ki mee mai anau naa?"

20 Kito te taupeara raa ki meake, “Na tama hakamattua na Jiu raa e hakamoe tetattara notonu ma taiao laatou ku oo mai no malliu atu akoe ki too Pol no kkave i na tama hakamattua raa ma kilahulahu tama raa ki too na tattara hakamaoni i te vahi Pol. ²¹ Emeia akoe selavaa te hakarono na tama naa, maitaname tipu haa toe na tama e me ki mmuni no hakattari Pol. Na tama raa e hakamoe tetattara ma laatou selavaa roo te kkai, ia te unu kittaeroo te saaita laatou e taa Pol ki mate raa. Na tama raa ku tanattana ki ppena te mee nei, e meia laatou e ttari koi te maanatu akoe.”

²² Tena te soldia hakamaatua raa ki meake, “Ako selavaa te tattara ake he tama pera ma akoe ni tattara mai anau te hakataakoto na tama raa.” Tena aia ki kauna te taupeara raa no haere.

Pol ku too ria no kkave iaa Feliks

²³ Tena te soldia hakamaatua raa ku kannaa ake tokorua na purepure aia raa, tena ki meake, “Tanattana rua huitarau na soldia ki oo kootou i Sisaria, tena kutoo hoki tipu hitu na tama hurohuro na hos ia ma rua huitarau na soldia eppuhu ma na hika, tena kootou kutanattana no oo te sivo teponei. ²⁴ Tanattana hoki ni hos ma Pol kihuro kootou, tena kutoo hakaraoiroo aia no kkave iaa Feliks tetama hakamaatua raa.” ²⁵ Tena te soldia hakamaatua raa ki taataa te launiu e ppau peenei:

²⁶ “Anau Klodius Lisias etaataa atu akoe Feliks, tetama hakamaatua e mouruna raa ki kou atu te tauareka anau. ²⁷ Na Jiu raa etaohi tetama nei, tena ku mee ma kitaa tetama nei ki mate. Anau ku mee no iroa pera

ma aia he tama i Rom, kito anau ki haere ma na soldia anau raa no tokonaki te tama nei. ²⁸ Anau e hihai ki iroa hea roo na Jiu raa e llotote tama nei, tena anau kitoo aia no kkave i na tama hakamattua laatou raa. ²⁹ Anau e kite pera ma te tama nei se isi te mee e sara e ppena ma ki lavaa na tama raa te taa aia ki mate ia ma ku ppono hoki aia i te hare karapusi. Na tattara na Jiu raa e hatuhatu i te tama nei raa e hamai koi i te vahi na tuaa laatou raa. ³⁰ Tena te saaita anau kurono ma natama raa e hakamoe te tattara ma kitaa te tama nei ki mate raa, tena te maanatu anau raa kutere ake ma ki kauna ria atu te tama nei i akoe. Anau ku oti te meake na tama e isi na tattara laatou i te tama nei raa ki oo atu no kou atu na tattara laatou raa i akoe.”

³¹ Na soldia raa e tauttari na tattara te soldia hakamaatua raa. Na tama raa etoo Pol te poo naa no huro laatou no ttae roo i Antipatris. ³² Te aho taiao raa na soldia e hahaere na vae raa ku vakkai muri i te hare na soldia raa, tena ki tiaki na tama e huro na hos raa ki huro laatou ma Pol. ³³ Natama raa etoo Pol no kkave i Sisaria, tena kikkave telauniu raa i te tama hakamaatua raa, tena kikouake hoki ma Pol i na rima tama raa. ³⁴ Te tama hakamaatua raa e ppau telauniu raa, tena ki vahiri ake ma Pol he tama te matakaina hee. Ia te saaita aia ni iroa ma Pol he tama i Silisia, ³⁵ tena aia ki meake, “Anau e me ki hakarono na tattara akoe naa te saaita na tama e isi na tattara i te vahi akoe raa ettae mai.” Tena aia ki meake na purepure aia raa kilollohi Pol iroto te hare te tama hakamaatua raa.

24

Na Jiu raa ku tattara ake Feliks i te vahi Pol

¹ Imuri erima na aho, tena Ananaias te pohouru hakanaaniu na maatua raa ku haere i Sisaria ma alaa tama hakamattua ia ma Tetulus te tama e skol i te vahi na tuua raa. Na tama raa e oo no ttuu i mua Feliks te tama hakamaatua raa, tena ki tattara ake tama raa na tattara laatou e hatuhatu i te vahi Pol raa. ² Na tama raa e kannaa ake Pol ki haere ake, tena Tetulus ku kaamata no tattara ake ma:

“Feliks, te tama mouruna! Te atamai akoe ia ma te rorohi akoe e kou mai te noho laoi saaita roroa roo, tena tammakiroo na mee essara tera akoe ni hakatonutonu iroto te henua nei.

³ Tena maatou na tama iroto na kina roo hakaatoa raa e hihhai na mee nei, ia tena maatou e kou atu te hakammaharoo i akoe. ⁴ Anau se hihai ki tattara tammaki ki mee akoe ki kkaroo, e mea anau e kainno atu koi akoe kiaroha no hakarono mai na tattara maatou e moisi nei.

⁵ “Maatou ekkite pera ma teenei hetama hakkapo; te tama nei e kakaamata na sara ma na Jiu hakaatoa iroto te maarama nei, ia te tama nei hoki hetama hakamaatua iroto te kuturana na tama i Nasaret raa. ⁶ Ia te tama nei hoki e hahaivi ma ki mee te Hare Tapu raa ki se tapu, tena maatou ki hakapiki aia. [Maatou e mannatu ma ki hakatonutonu te tama nei i te vahi koi na tuua maatou raa. ⁷ Emeia Lisias te soldia hakamaatua raa e hamai ma na mahi aia no aratoo te tama nei i taha ma maatou. Tena Lisias ki mee mai ma maatou ki oo mai no kou atu na tattara maatou raa i akoe.] ⁸ Kame akoe e lahulahu te tama nei, akoe hokkoe e me ki iroa i na tattara aia raa pera ma na tattara maatou nei

e hakamaoni.” ⁹ Kito na Jiu raa ki hakatoo ake, tena ki meake ma na tattara raa e hakamaoni.

Pol ku tattara i te vahi aia i mua Feliks

¹⁰ Tena Feliks ki auna ake Pol ki tattara, tena Pol ki meake.

“Anau eiroa pera ma akoe enoho pera ma he tama hakatonutonu te henua nei tammaki na hetau, ia tena anau e hihia roo kituu i mua akoe notattara i te vahi anau. ¹¹ Akoe hokkoe elavaa koi te iroa, emee sanahuru ma rua koi na aho anau ni noho i roto Jerusalem nolotu.

¹² Na Jiu raa se hai tama ni kkite ma e hakatauttau maaua i roto te Hare Tapu, tena laatou hoki se hai vahao nikkite ma anau ekutukutu ma na tama i roto te harelotu na Jiu raa ia ma alaa kina i roto te matakaina raa. ¹³ Na tama nei hoki seisi na tattara kimee na tattara laa-

tou etattara i te vahi ana raa ki hakamaoni. ¹⁴ Anau e hakariatu akoe te mee nei: Anau e lotulotu Te Atua na tipuna taatou raa, tena anau e tautari na Tiputipu na tama raa e mannatu ma ni tiputipu se hakamaoni raa. Emeia anau e hakatina hoki na mee hakaatoa emmau i roto

na tuua Moses ia ma na launiu na profet raa.

¹⁵ Anau e hakatina Te Atua pera ma laatou e hakattina raa hoki, e ssau koi pera ma na tama hakaatoa, na tama taualleka ia ma na tama sakkino raa e me ki ora muri itaha ma te mate.

¹⁶ Ia tena anau e hai na mahi roo anau kitonu hakamaoni i mua na karemata Te Atua ia ma te kanohenua raa.

¹⁷ “Anau kummao se ki tae roo i Jerusalem e hia roo na hetau, tena anau ku haere i Jerusalem ma ki kou ake na sileni te kanohenua anau raa, tena ku hoki ake ni hoki. ¹⁸ Tena

na tama raa ku oo ake no kkite anau i roto te Hare Tapu raa te saaita anau ku oti te hoki ake te hoki tera e me ki mee anau ki matahua raa. Tena seisi te kanohenua ennoho ma anau, ia seisi hoki te hakatauttau. ¹⁹ Emeia e isi na Jiu ni oo mai i Esia. Na tama raa hokolaatou e tau te oo mai no tattara atu na tattara laatou raa, kime laatou e isi na tattara e hatuhatu ite vahi anau. ²⁰ Kame seai, meake na tama ite kina nei raa ki tattara atu ma ni mee peehee laatou ekkite ma anau esara te saaita anau nituu imua na tama hakamattua raa. ²¹ Emeia he mee hokotahi tera anau nikanna ake te saaita anau nituu imua laatou raa, 'Anau ku hakatonutonu ria kootou ite aho nei, e mee anau e hakatina pera ma na tama ku mmate raa e me ki mahike muri no ora.' "

²² Tena Feliks enoho norono hakaraoi roo na Tiputipu TeAriki raa hakaatoa, tena aia ki hakaoti te kkutu raa, tena ki meake na tama raa ma, "Anau e me ki hakarono hakaraoi te mee nei te saaita Lisias te soldia hakamaatua raa e tae mai." ²³ Tena aia ki meake te purepure e rorohi Pol raa ki rorohi hakappuru te tama raa, tena ma ku hakattana tama raa ni saaita ki lavaa na soa aia raa te kou ake niaa Pol e hihai raa.

Pol ku tuu i mua Feliks laaua ma Drusila

²⁴ Ellava na aho kullaka, tena Feliks ku oo mai laaua ma Drusila, te avana aia te hine haka Jiu raa. Kito aia ki meake na tama raa ki kou ake Pol, tena aia ki noho no hakarono Pol e tattara ite vahi te hakattina iaa Jisas Krai raa. ²⁵ Emeia te saaita Pol ku tattara ite vahi na tiputipu taualleka, te pasemmu ia ma te Aho Hakatonutonu e me ki hamai raa, tena

Feliks kumataku nomeake ma, “Kutau, tena akoe ku haere. Anau e me ki kanna atu hoki akoe he saaita anau ettana.”²⁶ Te saaita naa hoki Feliks ekkahu ma Pol e me ki kou ake ni sileni, tena ma aia kuaru tahi ake Pol ki haere ake ki tattara laaua.

²⁷ Erua na hetau kullaka, tena Porsius Festas ku sui te sao Feliks. Feliks e hihai ma na Jiu raa ki hihia i te vahi aia, tena aia ki tiaki Pol no noho i roto te hare karapusi raa.

25

Festas ku hakatonotonu Pol

¹ Festus kutae ake i te kina raa, tena i muri e toru na aho aia kutiaki Sisaria no haere i Jerusalem,² i te kina na maatua hakananniu raa laatou ma na tama hakamattua na Jiu raa emee kikou ake na tattara laatou e hatuhatu i te vahi Pol raa. Na tama raa e kainno ake Festas³ kituku ake hea laatou e hihai raa, tena ma kutoo Pol nokkave i Jerusalem, emee laatou kuoti te hakamoe te tattara ma kitaa Pol kimate te saaita Pol e haere i Jerusalem raa.

⁴ Tena Festas ki meake, “Pol emee pera ma he tama karapusi i Sisaria, tena anau hokonnau e me ki haere i te kina raa he saaita.”⁵ Meake na tama hakamattua kootou raa ki oo i Sisaria te saaita anau e haere raa, tena laatou ku kou mai ma na tattara laatou i te vahi Pol raa kimmata ma hea aia e sara naa.”

⁶ Festas e noho ma na tama raa notta e varu seainaa esanahuru na aho, kito aia ki haere i Sisaria. Tena te aho taiao raa aia ku haere no noho i te hare hakatonotonu raa, tena ki meake na tama raa ki kou ake Pol i roto hare.⁷ Pol kutae ake, tena na Jiu ni oo mai

i Jerusalem raa ku mahhike no ttuu alleha te tama raa, tena ki kaamata no letuletu ake tammaki na tattara haeo laatou ni hatuhatu raa, e meia na tattara hoki na tama raa seisi te hakamaoni. ⁸ Tena Pol ku tattara ake kitokonaki aia hokoia ma: “Anau se hai mee eppena esara ite vahi na tuua na Jiu raa, te Hare Tapu ia ma te tama hakamaatua i Rom raa.”

⁹ Emeia Festas e hihai ma kimee na Jiu raa ki hihhia ite vahi aia, tena aia ki vahiri ake Pol, “Ako e hihai ki haere i Jerusalem, tena anau ku hakatonutonu akoe ite vahi na tattara na tama nei raa i te kina raa?”

¹⁰ Kito Pol kimeake, “Anau kutuu i roto te hare hakatonutonu i mua te tama hakamaatua, tena kootou etau te hakatonutonu anau ite kina nei. Kootou hokkootou e illoa pera ma anau seisi te mee esara eppena ina Jiu raa.

¹¹ Kame anau eseu tetuaa, tena kippena namee esara tera anau etau temate, tena anau etau tetaiaria kimate. Emeia kame na tattara na tama raa e hai mai anau raa seisi te hakamaoni, tena se hai tama hoki elavaa te too anau no kou ake na tama raa. Anau e hihai te tama hakamaatua raa roo ki hakatonutonu ite vahi anau.”

¹² Tena Festas kitattara ma na tama e totokonaki na hakataakoto aia raa no oti, tena aia kimeake, “E mee akoe e hihai ma te tama hakamaatua i Rom raa ki hakatonutonu ite vahi akoe, tena akoe e me ki haere no mmata te tama hakamaatua naa.”

Pol ku tuu i mua Agripa laaua ma Benais

¹³ Tena ki oti roo tetuku Agripa raa laaua ma Benais ku oo ake i Sisaria no mmata Festas.

14 Tokorua raa ennoho itekina raa ellava na aho, tena Festus kitattara hakamatahua ake tetukura itevahi Pol. “Eisi tetama itekina nei ennoho pera ma hetamakarapusi te saaita roo Feliks; 15 tena te saaita anau ni haere i Jerusalem raa, na maatua hakananniu ia ma na tama hakamattua na Jiura e kou mai na tattara laatou raa itevahi Pol, tena kikainno mai ma anau kimee ma tetama nei e sara. 16 Emeia anau e meake na tama raa pera ma maatou na tama i Rom raa seisi tetiputipu kikou ake vare tetama e isi te sara raa ina tama nippono aia raa. Tetama raa eme kituu imua nakaremata na tama raa imua, tena kukou ake hesaaita ma tetama raa kitattara itevahi aia inatattara na tama raa ehai ake aia raa. 17 Te saaita na tama raa nittae mai itekina nei raa, tena anau settari hoki, e meia te aho taiaro raa koi anau kunoho iroto te hare hakatonutonura, tena kimeake na tama raa kikou mai tetama raa ihare. 18 Na tama nippono tetama raa kuttuu iaruna, e meia na tama raa se tattara na tattara itevahi laatou ma te tama raa e sara tera anau e hakataakoto ma laatou e tau roo te tattara mai raa. 19 Na tama raa e tattara mai koi na mee laatou e hakatauttau ma tetama raa ia ma na hakattina laatou itevahi te Tama e hui ma ko Jisas raa. Te Tama nei ku oti te mate, e meia Pol etattara ma te Tama raa e ora koi. 20 Tena anau kuseiroa ma anau eme kitoo peehee hoki alaa tattara itevahi te me nei, kito anau kivahiri ake Pol ma aia elavaa te haere i Jerusalem kihakatonutonuria itekina raa. 21 Emeia Pol e me mai ma aia e hihai ki noho ina rima na soldia e lollohi aia raa kitae te saaita tetama hakamaatua i Rom raa

e me ki hakatonutonu i te vahi aia. Kito anau ki meake na soldia raa kilollohi te tama raa kittaeroo te saaita anau elavaa te kave aia i te tama hakamaatua raa.”

²² Tena Agripa ki meake Festus, “Anau hokonau e hihai ki hakarono na tattara te tama naa.”

Kito Festus ki meake, “Taiao akoe ku hakarono na tattara te tama naa.”

²³ Te aho taiao raa Agripa laua ma Benais ku o mai, tena te kanohenua raa ki hakammaharoo i tokorua raa. Tokorua raa e oo nou i roto te hare e rahi raa ma na tama hakamattua na soldia i Rom raa ia ma na tama hakamattua te matakaina raa. Festas e kave te tattara, tena na tama raa kikouake Pol i hare. ²⁴ Kito Festas ki meake, “Te tuku Agripa ia ma na tama hakaatoa ennoho ma taatou te aho nei raa: Kootou kukkite te tama na Jiu hakaatoa i te kina nei ia ma Jerusalem raa ni kou mai anau i te se hihai la tou i te tama nei. Na tama raa evaa mai ma te tama nei ku se tau hoki te noho i te maarama nei. ²⁵ Emeia anau seisi te tattara erono ma aia e ppena te mee e sara tera e tau aia te taia ria ki mate. Tena e mee aia hokoia hoki e hihai ma te tama hakamaatua i Rom raa ki hakatonutonu aia, tena anau e maanatu ma ki kauna ria te tama nei ki haere. ²⁶ Emeia anau se haimēe hakamaoni eiroa ki taataa ake i te tama hakamaatua raa i te vahi Pol. Tena anau ekou mai te tama nei imua kootou, taohimua akoe te tuku Agripa! Ia tena te saaita akoe e oti ma te tama nei raa, tena anau kame ku isi na mee hakamaoni ki taataa. ²⁷ E me ki se tonu ma anau e kave te tama karapusi raa se hai mee e taataa ki matahua ma hea aia e sara raa.”

26

Pol ku tattara ake te tuku Agripa raa i te vahi aia

¹ Tena Agripa ki meake Pol, “Ako e kulavaa te tattara mai i te vahi akoe hokkoe.” Kito Pol ki sora na rima aia raa, tena ki tattara ake peenei:

² “Te tuku Agripa! Anau e hihia roo te aho nei, e mee anau kulavaa tetuu imua akoe ki tattara atu na tattara anau nei i te vahi na tattara na Jiu raa e hatuhatu i anau raa, ³ taohi mua e mee akoe e iroa laoi roo na tiputipu na Jiu raa hakaatoa ia ma na hakataakoto se ttonu maatou raa. Tena anau e kainno atu akoe ki aroha koi no hakarono mai na tattara anau nei.

⁴ “Na Jiu raa hakaatoa e illoa laoi roo te ora anau kaamata roo te saaita anau ni paamee raa. Na tama raa e illoa te ora anau kaamata mai te saaita anau ni noho i te henua anau raa haere no ttae i Jerusalem. ⁵ Na tama raa hakaatoa e illoa, tena laatou e lavaa te meatu te hakamaoni pera ma te kaamata roo anau e noho pera ma he tama i roto te kuturana na Farisi te lotu raa.

⁶ Tena te saaita nei anau kutuu i te kina nei ki hakatonutonuria, maitaname anau e isi te hakatina ina tattara hakamaoni Te Atua ni kou ake na tipuna taatou raa, ⁷ na mee roo tera te sanahuru ma rua na kaha taatou raa ni hakattari ma ki too te saaita laatou ni lotulotu Te Atua te ao ma tepoo raa. Tena akoe te hakamaatua, teenei ko te hakataakoto nei koi tera na Jiu raa emmau tattara i anau.

⁸ Aiea kootou na tama e noho i te kina nei raa e hainattaa roo te hakattina pera ma Te Atua e me ki hakamahike muri na tama e mmate raea?

9 “Anau hokonnau nimaanatu ma anau kippena namee hakaatoa anau elavaa kitaa mate na tattara hakaatoa i te vahi Jisas te Tama i Nasaret raa. ¹⁰ Teenaa hea anau nippena i roto Jerusalem. Anau etoo na tattara na maatua hakananniu raa, tena kippono tammaki na tama e tauttari TeAtua raa i te hare karapusi, tena te saaita na tama raa ku mee kitaaiaria kimmate, anau enuu hoki ma na tama raa kimmate. ¹¹ Tammaki na vahao anau e kou ake na hakalono lihu na hakattina ana raa i roto na harelotu na Jiu, tena kihahaivi ki mee na tama raa ki tiaki na hakattina laatouraa. Anau erotoro na tama raa tera hea anau nihaere hoki na matakaina alaa tama raa ma ki mee na tama raa ki hakalono lihu.

Pol e tattara ake te kaamataroo aia nimee no hakatina

(Na hehekau 9.1-19; 22.6-16)

¹² “Teenei ko te hakataakoto nei koi tera anau nihaere i Damaskus ma na tattara na maatua hakananniu raa. ¹³ Tena te saaita telaalatea anau kukite te maahina etii maaramaroo iaruna telaraa ehamai peeraa i te vaelani no hakamaahina hakatike anau ia ma na tama nioo ma anau raa. ¹⁴ Maatou hakaatoa kutteiho noppaku tekerekere, tena anau kurono tereo etattaramai anau inatattara hakaHibru ma, ‘Sol, Sol! Aiea akoe emee anau ki hakalonolihu naea? Akoe emee koi akoe hokkoe ki hakalonolihu essau pera ma hebulmakau etataporo telaakau te tama e hahaanai aia raa.’ ¹⁵ Tena anau ki vahiri ake ma, ‘TeAriki, koai Akoe?’ Tena TeAriki ku tattara mai ma, ‘Anau ko Jisas, te Tama akoe

e mee no hakalono llihu raa. ¹⁶ Emeia mahike no tuu i aruna. Anau e hakahura atu ki hirihiri akoe pera ma hetama hehekau Anau. Akoe e me ki tattara ake alaa tama pera ma akoe e kite Anau te aho nei ia ma hea Anau e me ki huri atu akoe imuriraa. ¹⁷ Anau e me ki hakasao akoe itaha ma na tama Israel ia ma na tama sei ma ni Jiu tera Anau e me ki kauna akoe ki haere raa. ¹⁸ Akoe e me ki haere no taaraki na karemata na tama raa, tena ku hakattaki na tama raa i taha ma te pouri raa ki oo mai i te maahina, tena ku oo itaha ma na mahi Satan raa no oo ake TeAtua, ia tena na haisara na tama raa e me kissorohia itaha e mee na hakattina laatou eisiraa, tena na tama raa e me kinnoho ma na tama TeAtua ni hirihiri raa.'

Pol ku tattara ake te uata aia

¹⁹ "Ia tena tetuku Agripa, anau etautari hea anau ekite ma na karemata anau tera ni hamai ite vaelaniraa. ²⁰ Anau ekaamata i Damaskus no haere peeraa i Jerusalem, tena ki haere nakina hakaatoa i roto Israel ia ma nakina na tama sei ma ni Jiu raa. Anau e takutaku pera ma na tama raa ki ttike itaha ma na haisara laatou, tena ku hakattina i TeAtua, tena kuppenna namee ki huri ake pera ma laatou kuttike itaha ma na haisara laatou raa. ²¹ Na Jiu raa e hakaapiki anau i roto te Hare Tapu e mee anau e takutaku ake te hakataakoto nei, tena laatou kumee ma kitaa anau kimate. ²² Emeia te aho nei TeAtua etokonaki anau, ia tena anau etuu ite kina nei ki tattara atu kootou hakaatoa na tama ku mattua raa ia ma na tama pammee raa i te hakamaoni. Na tattara anau e tattara raa e ssau koi pera ma na tattara

na profet ia ma na tattara Moses ni tattara ma e me ki kapihi mai raa: ²³ Te Mesaia raa e me ki hakalono llihu, tena Aia ko te Tama kaamata hoki e me ki mahike muri itaha ma temate ki huri ake te maahina te ora e ora tahi raa i na Jiu ia ma na tama sei ma ni Jiu raa.”

²⁴ Pol e tattara ake peenei ma kitokonaki i te vahi aia, tena Festas ku vaa ake aia ma, “Pol! Akoe ku vware! Teiroa akoe erahinaa e mee akoe no vware!”

²⁵ Kito Pol ki meake, “Te tama hakamaatua! Anau se vware! Anau e tattara atu te hakamaoni i te atamai anau. ²⁶ Te tuku Agripa! Anau e ivi te tattara atu na mee roo hakaatoa, maitaname akoe e iroa na mee nei roo hakaatoa. Anau e iroa akoe se ssiri he mee i na mee nei e mee hea ni kapihi atu raa se mee ma e kapihi atu tera akoe se iroa. ²⁷ Te tuku Agripa! Akoe e hakatina na profet? Anau e iroa akoe e hakatina!”

²⁸ Kito Agripa ki meake Pol, “Akoe e me ki mee anau ki hakatina te lotu paa saaita nei koi?”

²⁹ Kito Pol ki meake, “Niaina ma he paa saaita ia ma he saaita eroroa, anau elotuake TeAtua ma akoe ia ma kootou natama hakaatoa e hakallono mai anau te aho nei raa, tena e me kissau peenei ma ana nei hoki, e me ia anau se hihai ma kootou ki haihairia hoki ma na seni nei!”

³⁰ Tena Agripa, Festas, Benais ia ma na tama raa hakaatoa ku mahhike i aruna, ³¹ tena te saaita laatou ni oo ia ho raa, na tama raa ku tattara hokolaatou ma, “Te tama nei se isi roo te mee e sara e ppena kilavaa taatou tetaa aia kimate ia ma kippono aia i roto te hare karapusi.”

³² Kito Agripa ki meake Festas, “Te tama nei e tau roo te hakattanaria ki haere kime aia ni se meatu ma aia e hihai te tama hakamaatua i Rom raa ki hakatonutonu aia.”

27

Pol ku kake te vaka no haere i Rom

¹ Na tama raa e tattara no tonu ma maatou e me ki haere peeraa i Itali, tena na tama raa ku tuku Julius ki rorohi Pol ma alaa karapusi hoki. Julius ko tepurepure hakamaatua i roto te kuturana na soldia i Rom e hui ma, “Te kuturana na soldia te tuku i Rom raa”. ² Maatou ekkake te vaka i Adramitium tera ku tanattana ki haere peeraa i Esia raa, tena te vaka raa ku uhu no haere. Aristarkus te tama ite matakaina Tesalonaika i roto Masedonia raa e oo maatou hoki. ³ Te aho taiao raa maatou ku ttae i Saidon. Julius e laoi roo Pol, tena kitiaki te tama raa ki haere no mmata na soa laoi aia raa ma ki kou ake na tama raa niaa Pol e hihai. ⁴ Maatou e uhu te kina raa no haere, e mea e mee te mataniraa eppui mai imua, tena maatou kutere te vahi elluu i Saiprus raa. ⁵ Maatou e tere no raka te moana i Silisia laaua ma Pamfilia raa, tena ki tere no ttae i Maira i roto Lisia. ⁶ Tepurepure hakamaatua raa esse no lave te vaka i Aleksandria kumee ki haere peeraa i Itali, tena aia ki hakkake maatou te vaka raa.

⁷ Maatou e uhu no haere hakassoro e lavaa roo na aho, e mee te mataniraa eppui mai imua, tena maatou ku selavaa te haere te ara maatou e haereraa, tena kito maatou kitaa no haere hakalluu ite vahi Nidus no haere hakaraka te mata i Krit e hui ma ko te Matahenua

Salmone raa. ⁸ Maatou e haere hakapare te henua raa, e meia maatou ennahe roo tettae ite kina natamaraa ekanna ma te Kapamarua e Lluu tera semmao hoki ma te matakaina Lasea raa.

⁹ Maatou etuu ite kina raa saaita roroa roo no taeroo tesaaita maatou kuse lavaa te uhu no haere raa, ia tesaaita hoki te aho na tama e hakammaha ma he aho na haisara kumee kisserihia raa ku raka. Kito Pol ki tattara ake na tama raa: ¹⁰ "Na taanata! Anau e kite pera ma e me ki haeroo kame taatou e uhu ite kina nei no haere, tena nakai ia ma te vaka nei hoki e me ki haero, ia eisi na tama e me kimmate."

¹¹ Emeia te purepure hakamaatua raa e hakarono na tattara te ariki raa ia ma te tama te vaka raa, tena aia kuse hihai ki hakarono na tattara Pol. ¹² Te kapamarua maatou etuu raa e haero tetuu tesaaita te matani, ia tena te mahiana na tama raa hakaatoa ku hakaioo ma maatou ki uhu koi no haere, tena ku haaite kittae maatou i Finiks kame elavaa, tena ma maatou ku hakattari ite kina raa ki teiho te matani raa. Finiks he kapamarua e tuu i roto Krit tera e huri peeraa i te laki haukkupu ia ma tokorau hakalaki.

Te putika te moana

¹³ Te matani raa ku kaamata no aniani mai hakassoro ite kupu, tena na taanata raa ku mannatu ma kipena hea laatou e hakataakoto raa, tena laatou ki hutu te taura raa no haere hakappae vaa uta i Krit. ¹⁴ Emeia se roroa koi te matani raa ku maairi hai mahi roo, teenaa ko te matani na tama raa ekanna ma te Matani te Anake tera e maairi mai vaa aruna te henua raa. ¹⁵ Te matani raa

e ppaku te vaka raa, tena te vaka raa ku se lavaa te haere atu i te matani raa, tena maatou ku nnoho hemuu koi no tiaki te vaka raa ki tahea te matani. ¹⁶ Tena te mee raa kulluu hakamarie te saaita maatou nitahea no raka i te vahi haukupu i Kauda, he henua paamee koi. Maatou e hai roo na mahi maatou no lavaa te haihai te pooti te vaka raa ma na maea no mmau. ¹⁷ Na tama raa e hhuti te pooti raa i aruna, tena kinnoa te pooti raa ma te vaka raa no mmau. Na tama raa e mattaku ma ka oti laatou ku tere no kkapi na ruahua i tai Libia raa, kito na tama raa ki hakatere te pukei raa iraro, tena ki tiaki te vaka raa no tahea te matani. ¹⁸ Te matani hai mahi raa e maairi koi, tena te aho taiao raa na tama raa ku kaamata no maka na kai i roto te vaka raa itaha, ¹⁹ tena teeraa aho hoki na tama raa ku peesia alaa hekau te vaka raa itaha. ²⁰ Tammaki na aho maatou ku sekkite telaa ia ma na hetuu, e meia te matani raa e maairi hai mahi koi. Maatou ku mannatu ma maatou kame ku se lavaa te ssao.

²¹ Saaita roroa roo na tama raa ennoho sekkai na kai, tena Pol ki mahike no tuu i mua na tama raa hakaatoa no meake, "Kootou e tau roo te hakallono na tattara anau raa te saaita anau nimeatu ma taatou se lavaa te uhu i Krit no haere raa, tena taatou hoki se lavaa tettiri te hao ia ma killano ni mee. ²² Emeia anau e kainno atu kootou ki se mannatu! Sehaitama taatou e me ki mate, teenei ko te vaka nei koi e me ki hao. ²³ E mee te ensel TeAtua anau raa, TeAtua anau elotulotura e hamai te poo raa ²⁴ no tattara mai anau ma, 'Pol akoe se lavaa te mataka! Akoe e me kituu i mua te tama hakamaatua i Rom raa. Ia tena

e mee TeAtua elaoi akoe, Aia e me ki hakasao na ora na tama e oo ma akoe i roto te vaka naa.’
²⁵ Nataanata! Kootou selavaa te mattaku. E mee anau e hakatina TeAtua, tena anau e iroa ma na mee e me kikapihi mai tautari hea Aia ni tattara mai anau raa. ²⁶ Emeia e isi te henua taatou e me ki tere no kkapi i uta.”

²⁷ Teenaa ko tesanahuru ma haa napoo, tena maatou etatahea ma tematani i roto Mediterenian. Tena tetuapoo na tama te vaka raa kumannatu ma maatou kame ku tappiri na henua. ²⁸ Kito na tama raa killeto te maea emmau te taura raa nokkite pera ma tennoto tekina raa etae tipurua na makkaa, tena seroroa na tama raa ku haaite hoki no kite pera ma te mee raa kutae sanahuru ma rima na makkaa. ²⁹ Na tama raa ku mattaku ma te vaka raa kaa tere nokkapi iaruna na hatu, kito na tama raa killeto e haa nataura i muri te vaka raa, tena laatou kulotu ma te mee raa ki maarama vave koi.

³⁰ Tena na tama hahaere te vaka raa ku mee ma laatou ki hakassao no huro i taha ma te vaka raa; na tama raa e hakatere tepootiraa iraro, tena kimalliu ma laatou e me ki oo na hakahuro na taura i mua te vaka raa. ³¹ Emeia Pol e meake te purepure hakamaatua ia ma na soldia raa, “Kame na tama hahaere te vaka nei raa se nnoho iaruna te vaka nei, TeAtua selavaa te tokonaki kootou ki ora.” ³² Kito na soldia raa kittuu na maea e haihai te pooti raa no tteiho i te lottai.

³³ I mua te uru te ata, Pol ku meake na tama raa kikkai nikai: “Kootou e nnoho no hakattari roo sanahuru ma haa na aho, tena kootou se hai kai roo nikkai. ³⁴ Tena anau e kainno atu kootou kikkai nikai, e mee kootou e tau tekkai

ki ora kootou. Se isi te rouru e me kihopo itaha ma na pohouru kootou naa.” ³⁵ Pol e tattara nooti, tena aia kitoo te haraoa raa nolotuake TeAtua imua natamaraa hakaatoa, tena aia kittohi te haraoa raa nokai. ³⁶ Natamaraa kusemattaku, tena laatou hakaatoa kikkai. ³⁷ Te kooina natamaraa hakaatoa etae rua huitarau tipu hitu ma ono natama iaruna te vaka raa. ³⁸ Natamaraa ekkai roo no ppohu, tena laatou ki maka na kopu haraoa raa ma ki rana te vaka raa.

Te vaka raa ku kkapi

³⁹ Te meeraa ku maarama, tena natama ehahaere te vaka raa kuse illoa ma teehee iutanaa, emeia laatou e illoa te hapattiko ia ma te kerekere iuta, tena laatou ku mannatu ma kame etauareka laatou kihakatere te vaka raa kikkapi iuta ite kina raa. ⁴⁰ Kito natamaraa kittuu nataura raa no huro iraro, tena te saaitanaa hoki natamaraa kuvvete namaea ehaihai kimmahu te hoe te vaka raa. Tena laatou ki aratoo na pukei i mua te vaka raa ma kilavaa te matani raa te hakatere te vaka raa i mua, tena maatou ki tere peeraa iuta. ⁴¹ Emeia te vaka raa etere nokkapi iaruna te ruahua; te mata te vaka raa kukkapi no mmau roo, tena imuri raa ku maseu na peau e llahi raa.

⁴² Na soldia raa kupenapena te hakataakoto ma kitaa natamakarapusi raa hakaatoa kiselavaa natamaraa tekkau iuta no huro no ssao. ⁴³ Emeia te purepure hakamaatua raa ehiai ma kihakasao Pol, tena aia kittuki te hakataakoto natamaraa. Tena aia ki meake natama elavaa tekkau raa killee nokkai i mua

i uta; ⁴⁴ tena na tama e ttoe raa ku too na hoono ia ma alaa muri hoono te vaka raa e makkoti raa no kkau ma laatou. Maatou hakaatoa ekkau no ttae hakaraoi roo i uta se hai tama e mate.

28

Pol ku tae i Malta

¹ Maatou kuttae laoi roo i uta, tena maatou ku illoa ma te henua raa ko Malta. ² Na tama te henua raa e laoi roo i maatou. Te reurehu raa kulleku no haumallii, kito na tama raa ki hakaura te ahi raa, tena ki mee mai ma maatou ki ooake no hakamamahana te ahi raa. ³ Pol e hakkutu na hhie raa, tena ki ponopono ake i roto te ahi raa. Tena te vvela te ahi raa e mee telapono emoe i roto na hhie raa no ttoro mai itaha no uti te rima Pol. ⁴ Na tama te henua raa kukkite telapono raa kutootoo te rima Pol raa, tena kitattara hokolaatou ma, “Teenei kame hetama taatama, e meia te atua e me ki hakatonutonura selavaa te tiaki aia ki ora, niaina ma aia se mate i roto telottai.” ⁵ Emeia Pol eriaki telapono raa itaha notteiho i roto te ahi raa, tena aia hoki sepaeppeae ma ellihu. ⁶ Na tamaraa ennoho nommata ma te rima Pol raa eme kissura, kaa seai ma tamaraa kuhakateki koi no mate. Emeia na tamaraa ennoho saaita roroa roo no matamata, tena laatou kukkite ma Pol se mee ma aia e llihu, kito na tama raa ki tiaki na hakataakoto laatou ni isi i mua raa no tattara ma, “Te tama nei he atua!”

⁷ Tena Publius te tuku te henua raa ettino na kerekere ettuu tappiri ake te kina raa. Te tuku raa e too maatou no kkave hakaraoi roo i te hare aia raa, tena maatou kinnoho ma aia e toru na aho. ⁸ Te tamana Publius raa e laavea,

te vvela aia raa e hai mahi roo, tena e laavea hoki te manava ssiri. Pol e haere i te kina te tama raa emoe raa nolotu, tena ki hakapiri na rima aia raa iaruna te tama raa, tena te tama raa ku tauareka. ⁹ Na tama te henua raa ku kkite hea ni kapihi ake i te tama raa, tena na tama hakaatoa te henua raa elavvea raa ku oo ake, kito Pol kitokonaki na tama raa no taualleka. ¹⁰ Na tama raa e kou mai tammaki roo na mee, ia te saaita hoki maatou ni uhu no haere raa, na tama raa ku kou mai na hakataioo kitau ma te horau maatou raa.

Pol ku tae i Rom

¹¹ Maatou ennoho te henua raa e toru na marama, tena maatou kitoo te vaka i Aleksandria e hui ma, “e Rua na Kokoa Atua”, tera ni hakalluu te matani itai te henua raa no haere. ¹² Maatou e haere no ttae te matakaina Sirakyus raa, tena kinnoho i te kina raa e toru na aho. ¹³ Tena maatou ki uhu i te kina raa no haere no ttae i te matakaina i Regium. Te aho taiao raa te matani raa ku maairi mai peeraa i te kupu, tena i roto erua na aho maatou kuttae i te matakaina Puteoli. ¹⁴ Maatou ettiri na hakattina ana i te kina raa, tena na tama raa kimee mai ma maatou kinnoho ma laatou helatapu hokotahi. Tena kioti maatou ku tiaki na tama raa no oo no ttae i Rom. ¹⁵ Na hakattina ana i Rom raa kullono ma maatou ku ttae ake, tena na hakattina ana raa hakaatoa ku oo mai, alaa tama ettiri maatou i te Maket i Apius, tena alaa tama ettiri maatou i te kina na “Hare e Toru e Llahi” raa. Pol ku hakammaha ake Te Atua te saaita aia ni kite na tama raa, tena aia ku hihia roo.

Pol iroto Rom

¹⁶ Maatou kuttæe i Rom, tena na tama hakamattua raa ku hakattana Pol ki noho hokoia ma te soldia e rorohi aia raa.

¹⁷ Imuri etoru na aho, Pol ku kanna ake na tama hakamattua na Jiu raa ki oo ake ki kuku. Na tama raa ku hakuku ake hakaatoa, tena Pol ki meake na tama raa, "Na tama Israel! Aku taina, niaina roo ma anau se hai mee esara e ppena ina tama taatou raa ia ma na tipu tipu taatou nitoo ina tipuna taatou raa, emeia na tama raa e karapusi anau iroto Jerusalem, tena ki too anau no kou ake ina tama i Rom raa.

¹⁸ Na tama i Rom raa ku hakatonutonu i te vahi anau, tena ki mee ma kitiaki anau ki haere, maitaname laatou ekkite pera ma anau seisi te mee esara e ppena kitau anau te mate.

¹⁹ Emeia na Jiu raa se hihhai te hakataakoto raa, tena anau ki meake ma te tama hakanaaniu i Rom raa ki hakatonutonu anau, niaina anau seisi te hakataakoto haeo i te vahi na tama taatou raa. ²⁰ Tera hea anau e hihai ma ki mmata akoe ki tattara taatou. Emeia te hakamaoni roo, anau e haihai ria na seni nei i te vahi te Tama tera e mee na tama Israel raa no hakattina."

²¹ Kito na tama raa ki meake Pol, "Maatou se hailauniu nitoo ina tama i Judia raa i te vahi akoe, ia se haitama hoki ni hamai ma na rono ia ma na tattara i te vahi akoe. ²² Emeia maatou e hihhai killono na hakataakoto akoe raa, maitaname maatou e illoa pera ma na tama i na kina hakaatoa se hihhai te kuturana kootou naa."

²³ Kito Pol laatou ma na tama raa ki tuku te aho, tena tammaki roo na tama ku oo ake te aho naa i te kina Pol eno hoo raa. Kaamata te tahata haere no tæe te poo, Pol e hakamamarama ake

na tattara i te vahi te Hakamaatua ana
 i te Vaelani raa, tena aia e hahaiviroo kimee
 na tama raa ki hakattina i te vahi Jisas, tena
 aia kitoo na tattara emmau i roto na Tuua
 Moses raa ia ma na tattara hoki i roto na launiu
 na profet raa. ²⁴ Tena e isi na tama ku hakattina
 na tattara Pol raa, e meia alaa tama se hihhai
 ki hakattina. ²⁵ Tena na tama raa ku mahhike
 no haere hakatauttau hokolaatou te saaita Pol
 ni meake tetattara hokotahi ma, "Na tattara
 TeAnana Tapu raa ni tattara ake profet Aisaia
 ki meake na tipuna kootou raa ku tonu roo
 hakamaoni! ²⁶ Aisaia e tattara ake ma,
 'Haere no tattara ake te kanohenua nei:
 Kootou e me ki hakalollono koi no hakalollono,
 e meia kootou se lavaa roo te illoa;
 Kootou e me ki kirakira koi no kirakira,
 e meia kootou se lavaa roo te kkite,
²⁷ e mee na hakataakoto na tama nei raa e pouri,
 ia tena laatou e hakatturi hoki na katarina laa-
 tou raa,
 tena ki hakattau na karemata laatou raa.
 Peeraa ki sei na karemata laatou raa e me
 ki kkite,
 na katarina laatou raa e me ki llono,
 na hakataakoto laatou raa e me ki maarama,
 tena TeAtua e mee ma na tama raa e me ki oo mai
 Anau,
 tena Anau ku tokonaki na tama raa
 ki taualleka.' "

²⁸ Kito Pol ki hakaotioti ake ma, "Kootou e tau
 te illoa pera ma na tattara TeAtua i te tokonaki
 Aia taatou raa ku ttae i na tama sei ma ni Jiu raa.
 Na tama raa e me ki hakallono!" ²⁹ [Pol e tattara
 nooti, tena na Jiu raa ku mahhike no haere
 hakatauttau hokolaatou hakamaroa roo.]

³⁰ Erua na hetau Pol enoho itehare aia esui kinohoraa, tena aia etoo hakaraoiroo na tama eooake ma kimmata aia ra. ³¹ Pol etakutaku ake i na tiputipu te Hakamaatua ana i te Vaelani ra, tena ki akoako ake i te vahi TeAriki Jisas Krai, tena aia e ivi roo te tattara, ia se hai tama hoki e lavaa te ppui aia.

Nukumanu
The New Testament in the Nukumanu language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Nukumanu long
Niugini

copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nukumanu

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2023-03-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 22 Mar 2023

54439682-f8e2-586d-98e1-295d02f74287